

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020

Program Rewitalizacji Miasta Józefowa na lata 2016-2023

Józefów 2016

1. Wprowadzenie	3
1.1. Wstęp.....	3
1.2. Wykorzystane skróty.....	4
1.3. Zestawienie głównych regulacji oraz dokumentów wykorzystanych przy opracowaniu PR	5
1.4. Metodologia	6
1.5. Partycypacja społeczna w procesie przygotowania PR.....	7
2. Diagnoza miasta i delimitacja obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji	9
2.1. Sfera społeczna	9
2.1.1. Ludność.....	9
2.1.2. Pomoc społeczna.....	12
2.1.3. Rynek pracy i bezrobocie.....	13
2.1.4. Bezpieczeństwo	15
2.1.5. Oświata	17
2.1.6. Aktywność społeczna	19
2.1.7. Uczestnictwo w życiu kulturalnym	20
2.2. Sfera gospodarcza	22
2.2.1. Przedsiębiorczość	22
2.3. Sfera środowiskowa	24
2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	26
2.4.1. Infrastruktura komunalna.....	26
2.4.2. Mieszkania	31
3. Określenie obszaru zdegradowanego.....	32
3.1 Określenie obszaru rewitalizacji	32
4. Wizja.....	39
4.1. Wizja rozwoju Podobszaru rewitalizacji nr 1	39
4.2. Wizja rozwoju Podobszaru rewitalizacji nr 2	39
4.3. Cele rewitalizacji i kierunki działania	40
5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	43
5.1. Wykaz głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – Lista A.....	43
5.2. Przedsięwzięcia uzupełniające.....	58
5.3. Przedsięwzięcia uzupełniające rekomendowane do realizacji.....	59
6. Ramy finansowe realizacji PR.....	61
6.1. Indykatywne ramy finansowe	61
6.2. Wybrane źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych	62
7. System wdrażania programu rewitalizacji.....	66
7.1. System realizacji.....	66
7.2. System monitorowania i oceny Programu Rewitalizacji.....	70
7.2.1. Monitoring PR	70
7.2.2. Ocena Programu Rewitalizacji.....	70
7.3. Mechanizmy włączania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.....	71
Spis Tabel.....	72
Spis rycin.....	73

1. Wprowadzenie

1.1. Wstęp

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach rewitalizacyjnych na lata 2014 – 2020, pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez działania kompleksowe (...) integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji”. W odpowiedzi na tak zarysowaną ideę rewitalizacji obszarów o szczególnych potrzebach rozwojowych powstał Program Rewitalizacji Miasta Józefowa na lata 2016-2023 (dalej: PR). Niniejszy program stanowi dokument uszczegóławiający politykę rozwoju lokalnego prowadzonego przez władze Józefowa. Jest to opracowanie, które w najbliższych latach nadawało będzie kierunek szczególnym celom rozwoju miasta z kilku względów:

- odnosi się do konkretnego – określonego przestrzennie terytorium, które charakteryzuje się kumulacją negatywnych zjawisk w sferze społecznej, środowiskowej i/lub technicznej i/lub przestrzenno – funkcjonalnej;
- odnosi się do określonych grup mieszkańców gminy. Przeprowadzona na poziomie delimitacji obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji diagnoza oraz zorganizowany proces uspołeczniania, pozwoliły określić interesariuszy – potencjalnych beneficjentów polityki rewitalizacyjnej, których potrzeby będą zaspakajane w pierwszej kolejności;
- odnosi się do wyraźnie sprecyzowanych problemów i potrzeb obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji, swoistych dla wytypowanych terenów miasta, potwierdzonych w procesie partycypacji oraz wynikającymi z istniejących już lokalnych polityk publicznych (innych aktualnych dokumentów/opracowań planistycznych). Takie kompleksowe podejście stymulowało będzie skuteczne i efektywne ograniczanie słabych stron miasta.
- PR jest opracowaniem holistycznym. Przesądza o tym zarówno tryb i zakres prac koncepcyjnych, wyznaczona wizja (dla poszczególnych Podobszarów) cele rewitalizacji i kierunki działania, wypracowany system zarządzania rewitalizacją, jak również zintegrowany oraz zrównoważony charakter planowanych przedsięwzięć. PR uwzględnia problemy różnych grup i środowisk oraz przewiduje realizację projektów zarówno tzw. „twardych” – mieszczących się w obszarze inwestycji w szeroko pojętą infrastrukturę techniczną, jak i tych „miękkich” – stymulujących kapitał ludzki oraz społeczny miasta.

Proces powstawania Programu Rewitalizacji Miasta Józefowa na lata 2016-2023, obejmujący prace organizacyjne i analityczne zmierzające do przygotowania delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji, a następnie samego PR trwał od maja 2016 r. W prace nad PR zaangażowani byli: władze miasta, urzędnicy miejscy, pracownicy gminnych jednostek organizacyjnych, mieszkańcy, przedstawiciele instytucji społecznych i środowiska gospodarczego oraz zewnętrzni eksperci.

PR został przygotowany i opracowany zgodnie z wymogami określonymi w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 roku (dalej: Wytyczne) oraz Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego (dalej: Instrukcja WM). W związku z tym struktura PR i zawartość merytoryczna wynika z określonych tam zaleceń. Struktura dokumentu obejmuje następujące treści:

- wprowadzenie prezentujące kontekst opracowania, najważniejsze zagadnienia merytoryczne (metodologię, zestawienie najważniejszych skrótów, wykaz najważniejszych opracowań i regulacji), powiązanie PR z opracowaniami strategicznymi miasta Józefowa oraz opis procesu partycypacji społecznej przeprowadzonego na etapie przygotowania PR;
- delimitację przestrzenną obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji – wskazanie konkretnych obszarów miasta, które poddane zostaną działaniom rewitalizacyjnym;
- wizję rewitalizacji – czyli określenie efektów wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej;
- cele rewitalizacji oraz kierunki działania – ich charakterystykę;
- zestawienie głównych potrzeb rewitalizacyjnych oraz identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych;
- wykaz przedsięwzięć głównych – projektów rewitalizacyjnych wraz z ich szczegółowym opisem (Lista A);
- opis innych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych (Lista B),
- komplementarność procesu rewitalizacji;
- indykatywne ramy finansowe dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- opis systemu implementacji PR uwzględniający kwestie organizacyjne oraz ramowy harmonogram realizacji;
- mechanizmy włączania mieszkańców i grup interesariuszy w realizację PR;
- system monitoringu i oceny PR;

Powstanie *Programu Rewitalizacji Miasta Józefowa na lata 2016-2023* stanowi wyraz świadomości władz miasta, odnośnie występowania problemów społecznych, a także przestrzennych, technicznych czy funkcjonalnych, ale przede wszystkim ich koncentracji na określonych obszarach gminy.

1.2. Wykorzystane skróty

BDL: Bank Danych Lokalnych

BP: budżet państwa

EFRR: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS: Europejski Fundusz Społeczny

GPR: Gminny Program Rewitalizacji

GUS: Główny Urząd Statystyczny

KPP: Komenda Powiatowa Policji

MEN: Ministerstwo Edukacji Narodowej

MIiB: Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa
MIiR: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MKiDN: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
MR: Ministerstwo Rozwoju
MSiT: Ministerstwo Sportu i Turystyki
mpzp: miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OHP: Ochotniczy Hufiec Pracy
PCPR: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
POiŚ: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PO WER: Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
PR: Program Rewitalizacji Miasta Józefowa na lata 2016-2023
PUP: Powiatowy Urząd Pracy
RPO WM 140-20: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020
SP: Szkoła Podstawowa
WFOŚiGW: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WM: Wspólnota Mieszkaniowa

1.3. Zestawienie głównych regulacji oraz dokumentów wykorzystanych przy opracowaniu PR

1. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777)
2. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 roku.
3. Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego
4. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020
5. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Józefowa, Łask 2015 (Uchwała Nr 73/VII/2015/ Rady Miasta Józefowa).
6. Aktualizacja Programu Usuwania Azbestu dla Miasta Józefowa, Łask 2014 (Uchwała Nr 9/VII/2014 Rady Miasta Józefowa)
7. Analiza popytu na działania kulturalno – społeczne w Domu Nauki i Sztuki, placówce Miejskiego Ośrodka Kultury w Józefowie, maj 2016.
8. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Józefowa (Uchwała Nr 143/VII/2016 Rady Miasta Józefowa)
9. Raport o stanie Miasta Józefowa, wrzesień 2014.
10. Strategia Rozwoju Miasta Józefowa na lata 2016 – 2025.
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Józefowa na lata 2016 – 2020 (Uchwała Nr 167/VII/2016 Rady Miasta Józefowa)
12. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Józefów, Józefów 2010.

13. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Józefowa na lata 2014 – 2018 (Uchwała Nr 436/VI/2014 Rady Miasta Józefowa)

1.4. Metodologia

Na potrzeby przygotowania PR przeprowadzono diagnozę ogólną miasta Józefowa uwzględniającą sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno – funkcjonalną, techniczną oraz środowiskową. Źródłem diagnozy ogólnej były opracowane dla miasta Józefowa dokumenty planistyczne/strategiczne, które w znacznej większości są aktualne – przyjęte nie wcześniej niż w ciągu minionych dwóch lat. Diagnoza ogólna dała materiał początkowy, określając główne problemy oraz pozwoliła wskazać przesłanki rewitalizacji i kryteria według których należy wyznaczyć obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.

W dalszej kolejności przeprowadzono pogłębioną analizę problemów oraz potrzeb rewitalizacji. Prace diagnostyczne zmierzały w tym wypadku do dokonania delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wykorzystano tutaj zarówno dane obiektywne (występujące w publicznej statystyce czy w zasobach instytucji publicznych), jak i dane subiektywne, stanowiące wynik uspołecznienia procesu powstawania PR (np. badania ankietowe, wyniki warsztatów rewitalizacyjnych). W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określono zestawienie kryteriów – wskaźników/mierników wpisujących się w zakres diagnozowania oraz delimitacji prezentowany w Wytycznych. Szczegółowa diagnoza obszarów kryzysowych miasta (delimitacja) wymagała zgromadzenia i zagregowania licznych danych:

- społecznych – pozwalających wyznaczyć miejsca koncentracji negatywnych zjawisk, w szczególności czynników demograficznych, bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawności, patologii, przestępczości, niskiego poziomu edukacji, aktywności społecznej, udziału w kulturze;
- gospodarczych – np. stopnia przedsiębiorczości, charakterystyki rynku pracy;
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska;
- środowiskowych – przekroczenia standardów jakości środowiska.

Dla zapewnienia możliwie kompleksowej analizy wykorzystano dane zastane, jak i opinie lokalnych środowisk. Wśród ogólnodostępnych źródeł danych można wskazać: BDL GUS czy OKE Warszawa, jak również liczne opracowania publiczne (wskazane powyżej). Szczegółowe informacje na temat obszaru zdegradowanego, przewidzianego do rewitalizacji pozyskano z Urzędu Miasta Józefowa oraz miejskich jednostek organizacyjnych np. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej czy Straż Miejska. Wyszczególnienie poszczególnych podobszarów pozwoliło pokazać wewnętrzne zróżnicowanie gminy i sprawdzić, określić przestrzenną kumulację negatywnych zjawisk.

Dane początkowe pozyskano w formie dokumentów (tabel zagregowanych do punktów adresowych lub do ulic). Dla potrzeb niniejszego opracowania zastosowano metodę zliczania i agregacji danych w odniesieniu do ulic – dane oraz wskaźniki zostały przeliczone i przypisane do ulic. Dobór mierników z jednej strony odzwierciedla problemy zidentyfikowane na poziomie diagnozy ogólnej, z drugiej zaś zastosowane wskaźniki powinny spełniać kryteria poprawności metodologicznej: obiektywizm i weryfikowalność. Wskaźnik powinien opisywać w sposób czytelny i przejrzysty dany problem, powinien być łatwy w odbiorze przez czytelnika, sprawdzalny, powinien również różnicować przestrzeń miasta i być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi. W ujęciu przestrzennym wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż gmina, w tym przypadku do ulicy dla analiz społecznych i do jednostki urbanistycznej dla pozostałych sfer.

W toku tak przeprowadzonej procedury analitycznej wyodrębniono katalog mierników, który pozwolił zweryfikować kumulację negatywnych zjawisk na obszarze miasta i wyznaczyć obszar zdegradowany i obszary rewitalizacji. Szczegółowa prezentacja wytypowanych mierników, odnosząca zastaną sytuację do kontekstu całego miasta – wraz z wyznaczeniem tzw. średniej dla gminy – znajduje się w części niniejszego opracowania dotyczącej delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Analiza wskaźnikowa pozwoliła wyodrębnić katalog ulic o najwyższych poziomach problemów społecznych oraz jednostki urbanistyczne o najwyższych parametrach degradacji. W analizie końcowej zestawiono wyniki obu analiz i na tej podstawie został wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji – obejmujący trzy podobszary rewitalizacji: Kościuszki 1, Kościuszki 2, Śródmieście.

1.5. Partycypacja społeczna w procesie przygotowania PR

W Wytycznych w zakresie rewitalizacji wskazuje się potrzebę uwzględniania partycypacji społecznej na czterech etapach: diagnozowania, programowania, wdrażania oraz monitorowania. W toku powstawania niniejszego opracowania uwzględniono partycypację społeczną na wszystkich wymaganych etapach rewitalizacji – także w kontekście jej zaplanowania. W tym miejscu opisany zostanie sposób w jaki przeprowadzono proces uspołeczniania rewitalizacji na etapach: diagnozowania oraz programowania. Kwestie dotyczące partycypacji na etapach wdrażania oraz monitoringu (i ewaluacji) zostały określone w rozdziałach dotyczących zarządzania rewitalizacją, monitoringu i oceny PR oraz mechanizmów włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji.

Realizacja poszczególnych etapów rewitalizacji w mieście Józefowie wiązała się z podejmowaniem szeregu działań mających na celu właściwą identyfikację problemów oraz środków zaradczych, które będą owe problemy niwelowały. Główne działania jakie zostały podjęte w ramach etapu diagnozowania związane były z właściwym rozpoznaniem sytuacji problemowej, przyczyn wywołujących te problemy, występujących potrzeb oraz ich osadzeniem przestrzennym. Ten pakiet działań pozwolił dokonać właściwej delimitacji obszarów zdegradowanych oraz tych, które zostaną poddane rewitalizacji, tak aby interwencja publiczna była kierowana do właściwych środowisk, z uwzględnieniem ich rozmieszczenia przestrzennego.

Interesariusze obszaru rewitalizacji (rozumiani zarówno jako podmioty/osoby realizujące w przyszłości przedsięwzięcia rewitalizacyjne, jak i jako beneficjenci tych przedsięwzięć), zostali włączeni na wskazanym etapie z wykorzystaniem form odpowiadających szerokiej partycypacji społecznej, poprzez udział w:

1. spotkaniu konsultacyjnym (05.06.2016),
2. spacerze studyjnym (05.06.2016),
3. badaniach ankietowych poświęconych pogłębionej diagnozie problemów (05.06. – 27.06.2016),
4. warsztacie konsultacyjnym dotyczącym wyznaczenia i identyfikacji głównych potrzeb rewitalizacyjnych obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (21.07.2016),
5. ankiecie potrzeb rewitalizacyjnych (22.07. – 16.08.2016) – tzw. fiszki projektowe;
6. debacie nad kształtem PR (11.08.2016),
7. składaniu opinii i uwag do projektu PR (12.08. – 26.08.2016).

Uczestnicy zaproponowanych form partycypacji społecznej współdecydowali o uwzględnionych w diagnozie i delimitacji problemach i potrzebach (**diagnozowanie**). Mieli także wpływ na formułowanie wizji i celów rewitalizacji, kierunków działania oraz projektów rewitalizacyjnych dzięki czemu włączyli się w etap **programowania** rewitalizacji. Materialnym efektem wskazanego pakietu działań jest niniejszy Programu Rewitalizacji.

2. Diagnoza miasta i delimitacja obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji

W programowaniu unijnym na lata 2014-2020 nastąpiła zmiana zasad kształtujących procesy rewitalizacji. Większe znaczenie niż sama infrastruktura mają działania pobudzające aktywność społeczności lokalnych oraz stymulujące rozwój społeczno-ekonomiczny. Inwestycje w infrastrukturę są zaś podporządkowane powyższemu celom.

Z powyższych zasad wynika definicja rewitalizacji, zgodnie z którą jest ona procesem kompleksowych i interdyscyplinarnych przemian ukierunkowanych na wyprowadzanie obszarów zdegradowanych z kryzysu. Określenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji następuje w drodze analizy obiektywnych czynników statystycznych ze sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Obszary, dla których wartość wskaźnika jest gorsza niż średnia dla gminy, mogą zostać uznane za zdegradowane. Z kolei obszar wskazany do rewitalizacji powinien obejmować część lub całość obszaru rewitalizacji. Musi na nim ponadto wystąpić kumulacja negatywnych zjawisk oraz powinien mieć on duże znaczenie dla rozwoju lokalnego. Obszar rewitalizacji może zostać podzielony na podobszary, które nie posiadają wspólnych zjawisk. Ważne ograniczenie stanowi jego maksymalna powierzchnia (do 20% powierzchni gminy) oraz liczba mieszkańców (do 30% mieszkańców gminy).

2.1. Sfera społeczna

2.1.1. Ludność

Miasto Józefów w 2015 r. zamieszkiwało 19091 osób. W porównaniu z 2013 r. nastąpił wzrost liczby mieszkańców, jednak trudno tu mówić o stałej tendencji - między 2013 a 2014 r. odnotowano spadek o 2,2%, zaś między 2014 a 2015 r. wzrost o 3,2%. Nieco inaczej sytuacja wygląda w przypadku powiatu otwockiego, gdzie występuje systematyczny, choć niewielki, wzrost liczby mieszkańców - od 2013 r. o 0,6%.

Józefów charakteryzuje się występowaniem dodatniego przyrostu naturalnego, choć zauważalna jest tendencja spadkowa. W 2013 r. wyniósł on 2,5‰ (na 1000 mieszkańców), a w 2015 r. już tylko 1,1‰. Podobna sytuacja ma miejsce w skali powiatu, gdzie wskaźnik przyrostu spadł z 0,8 do 0,1‰ w tym samym okresie. Jednak na sytuację demograficzną wpływa również stosunek liczby urodzeń żywych i zgonów. W Józefowie od 2013 r. zauważyć można spadek liczby urodzeń żywych z 10,2 do 8,9‰¹ w 2015 r. W tym samym czasie liczba zgonów utrzymuje się właściwie na stałym poziomie ok. 7,7‰. Te zjawiska w powiązaniu z malejącym przyrostem naturalnym świadczyć mogą o negatywnym trendzie w sytuacji demograficznej miasta.

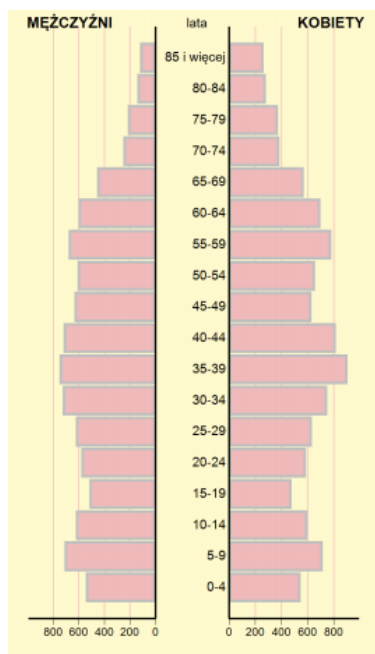
Innym czynnikiem kształtującym sytuację demograficzną jest ruch migracyjny. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Józefowa na lata 2016-2020 podkreślono, że ogromne znaczenie w kwestii migracji ma bliskość Warszawy, która generuje

¹ W przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

wzrost liczby zameldowanych w Józefowie cudzoziemców. Są to osoby pracujące w stolicy, stąd ich zameldowanie ma zwykle charakter czasowy².

Osoby w wieku poprodukcyjnym na koniec 2015 r. stanowiły 15,3% wszystkich mieszkańców gminy. Między 2013 a 2015 r. ich liczba wzrosła o 251 osób (z 14,2% ogółu mieszkańców gminy). Jednocześnie osoby, które nie ukończyły 18 roku życia, stanowią 22,2% mieszkańców. Sytuację demograficzną oddaje piramida demograficzna (Rys. 1), która w przypadku Józefowa przyjmuje postać regresywną. Co jednak widać na rysunku, liczba kobiet jest większa niż mężczyzn, a przewaga ta jest widoczna zwłaszcza w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym.

Rys. 1 Piramida demograficzna dla miasta Józefów w 2014 roku.

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015*,

http://warszawa.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_mazowieckie/portrety_gmin/otwocki/1417011_jozefow.pdf.

Warto zauważyć, że sytuacja demograficzna w mieście Józefów nie odbiega znacząco od powiatu otwockiego czy województwa mazowieckiego (zob.: tab. 1). W każdym z tych przypadków odnotowuje się w zasadzie stały udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (przy czym w Józefowie wskaźnik ten jest najkorzystniejszy), niewielki spadek liczby osób w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby "seniorów". Jednocześnie obserwuje się wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego mierzonego jako liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (tab.2).

² *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Józefowa na lata 2016-2020*, s.18.

Tab. 1 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie mieszkańców [%].

	mieszkańcy w wieku [%]								
	przedprodukcyjnym			produkcyjnym			poprodukcyjnym		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	18,5	18,5	18,6	62,4	62,0	61,4	19,0	19,5	20,0
powiat otwocki	19,3	19,4	19,4	62,0	61,5	61,0	18,7	19,1	19,6
Józefów	21,6	21,4	21,5	60,4	60,0	59,3	18,0	18,6	19,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tab. 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2013-2015 dla województwa mazowieckiego, powiatu otwockiego i miasta Józefowa [%].

	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	30,5	31,5	32,7
powiat otwocki	30,1	31,1	32,1
Józefów	29,8	31,0	32,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Dane statystyczne zostały potwierdzone również przez "odczucia" mieszkańców Józefowa, którzy odpowiedzieli na pytania ankiety określającej najważniejsze problemy poszczególnych fragmentów miasta. Szczególnie często niekorzystne uwarunkowania demograficzne (w tym właśnie starzenie się społeczeństwa) jako problem wskazywali mieszkańcy Michalina (47,2%).

Struktura demograficzna charakteryzująca się wysokim udziałem liczby osób w wieku poprodukcyjnym powoduje, że samorząd lokalny (ale również m.in. organizacje społeczne) powinny przygotować odpowiadającą potrzebom tej grupy ofertę usług społecznych. Chodzi tu zarówno o kwestie związane z opieką zdrowotną czy pomocą społeczną, jak i ofertę kulturalną czy rekreacyjną. Jeszcze większym wyzwaniem, niosącym - jak się wydaje - ogromne korzyści dla osób nieaktywnych zawodowo, byłoby wykorzystanie wolnego czasu, wiedzy i umiejętności tych osób oraz czynienie ich kreatorami oferty miasta. Wielopokoleniowe rodziny stają się rzadkością, dlatego podjęcie próby włączenia seniorów do procesu kształcenia dzieci i młodzieży mogłoby się okazać niezwykle korzystne dla obu tych grup.

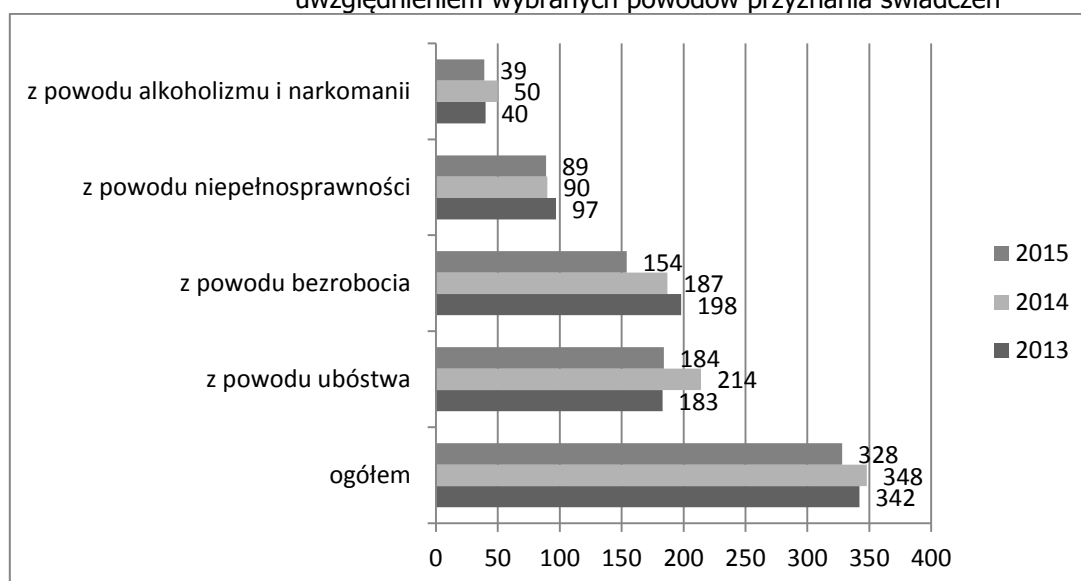
Ze względu na wymagania, jakie starzenie się społeczeństwa generuje w odniesieniu do lokalnych polityk publicznych, wskaźnik udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców został uwzględniony w dalszej analizie, dotyczącej już konkretnie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

2.1.2. Pomoc społeczna

Udzielaniem pomocy społecznej oraz różnego rodzaju świadczeń zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie i Referat Świadczeń Rodziny Urzędu Miasta Józefów.

Rys. 2 przedstawia liczbę udzielonych świadczeń pomocy społecznej. W każdym przypadku w 2015 r. wystąpił ich spadek w odniesieniu do 2013 r., jednak w kilku z nich w 2014 r. pojawił się nagły wzrost ich liczby. Tendencja spadkowa w zakresie pomocy społecznej od 2013 r. jest charakterystyczna dla całego województwa mazowieckiego, o czym wspomina się m.in. w dokumencie *Ocena zasobów pomocy społecznej w oparciu o sytuację społeczną i demograficzną Województwa Mazowieckiego za 2015 rok*. W Józefowie największy spadek dotyczył liczby świadczeń udzielanych z powodu bezrobocia - o 22,2%. Nieco ponad 8% wyniósł spadek w zakresie liczby osób korzystających ze wsparcia z tytułu niepełnosprawności, 2,5% z powodu alkoholizmu i narkomanii oraz o 0,5% z powodu ubóstwa. Ogólnie liczba osób korzystających z pomocy społecznej spadła o 4,1% w ciągu analizowanych 3 lat.

Rys. 2 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2013-2015 ogółem oraz z uwzględnieniem wybranych powodów przyznania świadczeń

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie.

We wspomnianej *Ocenie zasobów...* autorzy określają wysokość spadku liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w województwie mazowieckim na 2,4% w stosunku do 2014 r. i 3,3% w stosunku do 2013 roku. Natomiast najczęściej występującymi przyczynami były według pracowników ośrodków pomocy społecznej bezrobocie, ubóstwo oraz niepełnosprawność³.

³ *Ocena zasobów pomocy społecznej w oparciu o sytuację społeczną i demograficzną Województwa Mazowieckiego za 2015 rok*, s. 49.

W Józefowie w 2015 r. średnio 17 na 1000 mieszkańców korzystało z pomocy społecznej. Ponadto z tytułu ubóstwa ze świadczeń korzystało około 9 osób na 1000, a z tytułu bezrobocia - 8 na 1000 mieszkańców.

Dwadzieścia osiem procent ankietowanych wskazało ubóstwo jako dość istotny problem, około 10% zaś jako bardzo istotny. Ta wysoka liczba wskazań jest jak najbardziej uzasadniona, bowiem należy pamiętać, że ubóstwo może się przyczyniać do powstawania kolejnych problemów, jak patologie, brak możliwości rozwoju, wzrost przestępczości, problemy rodzinne itp. O związkach między różnymi problemami społecznymi świadczą również analizy wykonane na potrzeby przywoływanej już *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych...* Okazuje się bowiem, że zaledwie 8% korzystających z pomocy społecznej to osoby aktywne zawodowo; w 2014 r. 37% stanowili renciści, a 33% osoby bezrobotne, nie mające prawa do pobierania zasiłku.

Dodatkowo prawie 15% osób uznało za istotny problem zjawisko alkoholizmu i narkomanii. Osoby, które określiły bardziej konkretnie obszar zdegradowany, podkreślały występowanie problemów z uzależnieniami na osiedlu Michalin (58,3%). Duża liczba wskazań problemów w postaci uzależnienia oraz niepełnosprawności dotyczyła również osiedla Dębinka - odpowiednio 33% i 23%.

Ze względu na wskaźniki statystyczne odnoszące się do pomocy społecznej oraz częstotliwość wskazywania odpowiadających im problemów w ankietach, przeanalizowano te problemy także na poziomie wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji.

2.1.3. Rynek pracy i bezrobocie

Kwestie związane z rynkiem pracy i bezrobociem są bardzo istotne zarówno w kontekście dobrostanu mieszkańców, jak i rozwoju każdej jednostki samorządowej. W przypadku Józefowa na 1000 mieszkańców pracowało w 2015 r. 226 osób. Więcej osób pracuje tylko w województwie mazowieckim (283), a mniej w powiecie otwockim. Warto zauważyć, że w 2013 r. miasto Józefów na tle wcześniej wymienionych jednostek wypadło gorzej, ale przez dwa ostatnie lata sytuacja uległa poprawie (wzrost zatrudnienia o 17,1%). Jednocześnie nadal różnica pomiędzy Józefowem a województwem mazowieckim wynosi ponad 50 osób na 1000 mieszkańców. Wśród wszystkich pracujących 51% stanowią kobiety, a 49% mężczyźni.

Tab. 3 Osoby pracujące na 1000 ludności w latach 2013-2015 [%o].

Jednostka	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	272	279	283
powiat otwocki	207	215	218
Józefów	193	209	226

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Średnie miesięczne wynagrodzenie w Józefowie było w 2014 r. wyraźnie niższe niż w całym województwie mazowieckim i nieznacznie niższe niż w powiecie otwockim. Na przestrzeni ostatnich lat jednak wzrosło we wszystkich omawianych jednostkach, przy

czym różnica pomiędzy województwem a miastem zwiększyła się o 5,3%. Za tę dysproporcję „odpowiada” częściowo Warszawa, która zawyża średnie zarobki w całym województwie.

Tab. 4 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2012 – 2014 [zł].

Jednostka	2012	2013	2014
województwo mazowieckie	4638	4773	4927
powiat otwocki	3500	3635	3721
Józefów	3490	3630	3718

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Porównując liczbę bezrobotnych z liczbą mieszkańców w wieku produkcyjnym, zauważyć można systematyczny spadek udziału bezrobotnych we wszystkich porównywanych jednostkach samorządowych. Stopa bezrobocia w 2015 r. najniższa była w Józefowie i to zarówno w grupie mężczyzn, jak i kobiet. Jednocześnie w gminie nieznacznie więcej było bezrobotnych kobiet.

Tab. 5 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2013 – 2014 [%].

	ogółem			mężczyźni			kobiety		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	8,5	7,6	6,6	8,7	7,6	6,5	8,4	7,6	6,7
powiat otwocki	5,7	4,9	4,1	6,3	5,2	4,3	5,1	4,7	3,9
Józefów	5,1	4,2	3,5	5,4	4,0	3,4	4,8	4,5	3,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W badaniach ankietowych ponad 30% respondentów uznało bezrobocie za dość istotny problem, a 14,5% za bardzo istotny, ograniczający rozwój miasta Józefów. Ta wysoka liczba wskazań pokazuje, że w subiektywnym odczuciu mieszkańców kwestia ta jest istotnym problemem społecznym. Trzeba bowiem pamiętać, że bezrobocie jest zazwyczaj „generatorem” różnego typu patologii, a do tego negatywnie wpływa na funkcjonowanie całych rodzin. Na problem bezpośredniego związku pomiędzy bezrobociem a różnego rodzaju uzależnieniami zwraca uwagę *Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Józefowa na rok 2016*⁴.

Ze względu na duży wpływ bezrobocia na życie społeczne oraz częstotliwość wskazywania odpowiadających mu problemów w ankietach, przeanalizowano te kwestie także na poziomie wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji.

⁴ *Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Józefowa na rok 2016*, s. 4.

2.1.4. Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa to jedna z podstawowych potrzeb człowieka, która ma ogromny wpływ na komfort i jakość życia. Oczywiście jest to kategoria subiektywna, oceniana przez ludzi z punktu widzenia doświadczeń własnych, bliskich osób lub przekazów medialnych. Za bezpieczeństwo na terenie Józefowa odpowiada Komisariat Policji w Józefowie (jednostka Komendy Powiatowej Policji w Otwocku) oraz Straż Miejska znajdująca się w strukturze Urzędu Miejskiego.

Dostępne dane statystyczne pokazują, że na poziomie województwa nastąpił w latach 2013-2015 spadek liczby popełnionych przestępstw o 19,5%. W powiecie sytuacja wygląda nieco inaczej, ponieważ między 2013 a 2014 rokiem odnotowano spadek o 13,2%, zaś między 2014 i 2015 rokiem - wzrost liczby przestępstw o 15,6%. W samym Józefowie między 2013 a 2014 rokiem liczba przestępstw wzrosła o 9,2%, a w kolejnym roku spadła o 17,2%.

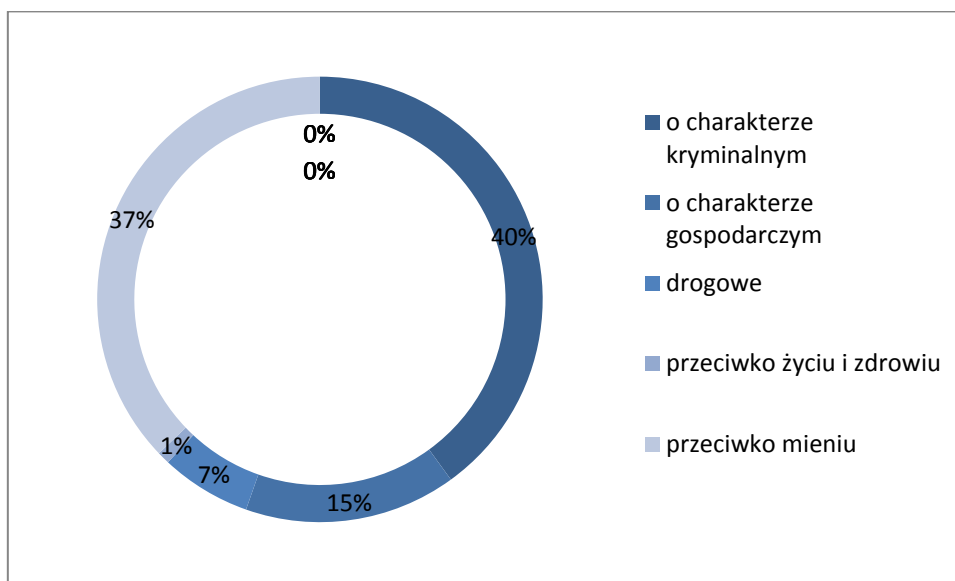
Tab. 6 Przestępstwa stwierdzone przez Policję w latach 2013-2015.

Jednostka	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	139 707	117 625	112 453
powiat otwocki	2 547	2 210	2 554
Józefów	576	629	521

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS oraz danych Komendy Powiatowej Policji w Otwocku.

Najczęściej popełniane w powiecie otwockim w 2015 r. przestępstwa miały charakter kryminalny lub skierowane były przeciwko mieniu. Z kolei najmniej stwierdzono przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu. Według danych Komisariatu Policji rok wcześniej w Józefowie dominowały przestępstwa kryminalne oraz kradzieże, tak więc charakter przestępstw jest podobny w powiecie i w mieście. Pomimo iż dane dotyczą różnych lat, to można wnioskować, że nie nastąpiła w tym zakresie żadna większa zmiana. Tym bardziej, że w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* podkreślono stały trend w tej materii.

Rys. 3 Kategorie przestępstw stwierdzonych przez Policję w powiecie otwockim w 2015 roku.

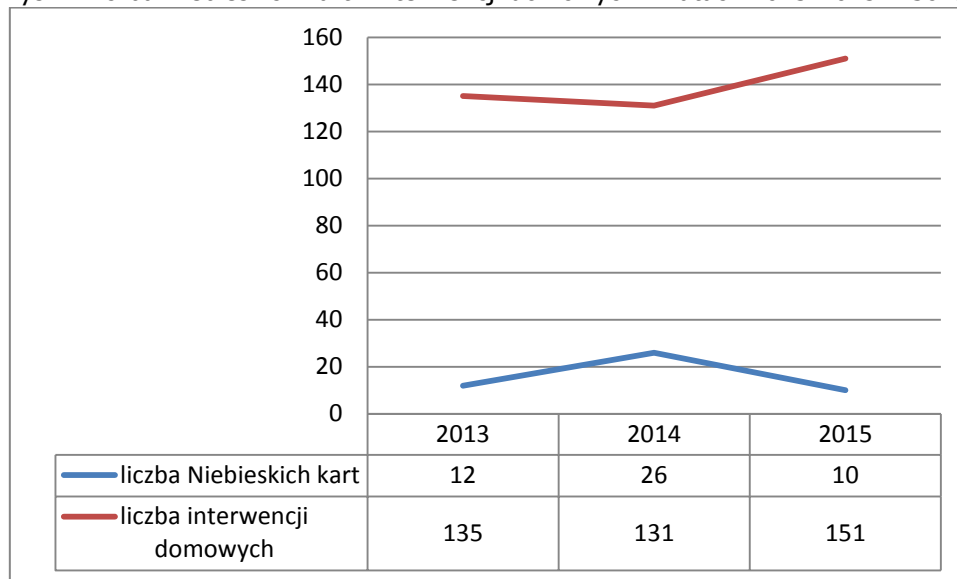
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Policja z terenu miasta Józefowa, jak również szerzej - na poziomie województwa mazowieckiego, podejmuje działania związane z przemocą w rodzinie. Jak pokazują analizy, jest to instytucja, która wdraża największą liczbę procedur Niebieskich kart, mimo że uprawnione są do tego jeszcze inne podmioty, m.in. ośrodki pomocy społecznej, służba zdrowia czy szkoły. Według raportu *Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez samorząd gminy i powiatu na terenie województwa mazowieckiego w roku 2014*, przygotowanego przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki, ponad 80% procedur zostało wszczętych przez Policję. Drugie w kolejności były jednostki pomocy społecznej, przy czym różnica jest spora (około 12% procedur)⁵.

W Józefowie średnio 8 osób na 1000 mieszkańców objętych zostało procedurą Niebieskiej karty. Trudno natomiast zauważyć jakąś tendencję w zakresie poziomu występowania procedur, bowiem między 2013 a 2014 rokiem nastąpił prawie dwukrotny wzrost ich liczby, a w kolejnym roku zbliżony spadek. Według danych zawartych w *Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020* stwierdzono jednocześnie wzrost liczby interwencji domowych podejmowanych przez Policję.

⁵ Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez samorząd gminy i powiatu na terenie województwa mazowieckiego w roku 2014, s. 4.

Rys. 4 Liczba Niebieskich kart i interwencji domowych w latach 2013-2015 w Józefowie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie i *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020*, s.5.

Niski poziom bezpieczeństwa oraz przemoc w rodzinie wskazywali również mieszkańcy w czasie badań ankietowych jako istotne problemy Józefowa. Opcje te uzyskały odpowiednio po 16,9% i 13,7% wskazań. Zdecydowanie częściej odpowiedzi te wybierały kobiety (16,2% i 40,5%). Bezpieczeństwo źle oceniano przede wszystkim na terenie osiedla Michalin - prawie 20% wskazań.

Wskazania mieszkańców w czasie badań ankietowych oraz dane statystyczne pokazują, że problem bezpieczeństwa publicznego, w tym w zakresie przemocy w rodzinie, jest istotny w gminie. Z tego względu został on uwzględniony również na etapie wytyczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w mieście Józefów.

2.1.5. Oświata

W mieście Józefowie w 2014 r. działało 12 placówek wychowania przedszkolnego, 5 szkół podstawowych, 4 gimnazja i 3 szkoły ponadgimnazjalne. W roku szkolnym 2013/2014 do przedszkoli uczęszczało 1076 dzieci, do podstawówek 2124 uczniów, a do gimnazjum 741. Na kadrę nauczycielską składało się 131 nauczycieli w przedszkolach, 292 w podstawówkach i 132 w gimnazjach⁶.

W ramach prac nad *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Józefowa na lata 2016-2020* przeprowadzone zostały badania ankietowe dotyczące dostępności wybranych usług publicznych. Większość respondentów pozytywnie oceniła dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w mieście. Za bardzo dobry lub dobry uznało go łącznie 43,8%, a za wystarczający 25% badanych. Negatywnie dostępność do

⁶ *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Józefowa na lata 2016-2020*, s. 23.

tych instytucji w mieście oceniło 25% ankietowanych. Nieco ponad 6% respondentów nie miało zdania w tej sprawie⁷.

Relacja liczby uczniów uczących się na danym poziomie kształcenia do wszystkich zameldowanych osób w wieku odpowiadającym temu poziomowi nauczania tworzy współczynnik skolaryzacji brutto. Jak wynika z poniższej tabeli, w przypadku szkół podstawowych mniej uczniów uczęszcza do szkół w Józefowie niż jest tu zameldowanych. Co więcej, na przestrzeni ostatnich lat różnica ta systematycznie rośnie i w 2015 r. była większa niż w przypadku powiatu czy województwa. Dla gimnazjów sytuacja jest w zasadzie odwrotna, więcej dzieci w wieku gimnazjalnym uczęszcza do tych szkół niż jest zameldowanych w mieście. Jednocześnie zauważyć należy, iż od dwóch lat ta „nadwyżka” regularnie maleje. Stosunkowo niski poziom skolaryzacji w szkołach podstawowych tłumaczyć można faktem, iż znaczna część rodziców pracuje w Warszawie i wygodniej jest im zwozić dzieci do tamtejszych szkół.

Tab. 7 Współczynnik skolaryzacji brutto w latach 2013 - 2015 [%].

	szkoły podstawowe			gimnazja		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	102,9	98,1	93,9	101,9	101,5	102,8
powiat otwocki	100,1	95,0	92,1	101,4	100,6	101,2
Józefów	101,5	95,0	89,7	115,7	113,6	111,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W przypadku sprawdzianu szóstoklasisty średnie wyniki uczniów w 2016 r. ze szkół w Józefowie są niższe od średniej powiatowej i nieco wyższe od średniej wojewódzkiej. Na tle innych gmin powiatu otwockiego miasto Józefów wypada przeciętnie. Ogólnie uczniowie z Józefowa lepiej zdają język polski niż matematykę, choć w przypadku tego drugiego przedmiotu ich wyniki są tylko nieznacznie gorsze niż średnia powiatowa i wyraźnie lepsze niż średnia województwa.

Tab. 8 Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w gminach i powiecie otwockim oraz województwie mazowieckim w 2016 roku [%].

	średnie wyniki ogółem	język polski średnie wyniki	matematyka średnie wyniki
gmina Celestynów	63,9	72,5	54,9
gmina Karczew	72,7	76,9	67,9
gmina Kołbiel	68,9	76,3	61,0
gmina Osieck	66,2	68,6	63,2
gmina Sobienie-Jeziory	62,6	73,3	51,4
gmina Wiązowna	59,2	65,5	52,6
miasto Józefów	66,4	71,1	61,2
miasto Otwock	70,8	75,6	65,5
powiat otwocki	68,2	74,4	61,6
województwo mazowieckie	66,1	73,3	58,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie, <http://bip.oke.waw.pl>

⁷ *Strategia Rozwiązywania Problemów ...*, s. 24 – 25.

Egzamin gimnazjalny uczniowie w Józefowie zdają najlepiej wśród uczniów ze wszystkich gmin powiatu otwockiego, osiągając znacznie lepsze wyniki niż wynosi średnia dla całego województwa mazowieckiego. Przy uwzględnieniu podziału na poszczególne przedmioty widać wyraźnie, że wyniki z języka polskiego są porównywalne ze średnią powiatową, zaś znacznie gorzej wygląda to w przypadku matematyki (prawie 7 punktów procentowych poniżej średniej powiatowej).

Tab. 9 Wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminach i powiecie otwockim oraz województwie mazowieckim w 2016 r. [%]

	średnie wyniki ze wszystkich egzaminów ogółem	egzamin z zakresu języka polskiego	egzamin z zakresu matematyki
gmina Celestynów	64,0	81,4	63,7
gmina Karczew	55,2	70,7	51,9
gmina Kołbiel	56,9	77,5	54,5
gmina Osieck	48,9	70,9	54,3
gmina Sobienie-Jeziory	44,4	74,8	44,0
gmina Wiązowna	56,4	72,2	50,1
miasto Józefów	67,3	75,5	63,6
miasto Otwock	60,3	72,5	54,1
powiat otwocki	62,1	75,6	57,0
województwo mazowieckie	54,8	69,5	48,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie, <http://bip.oke.waw.pl>

W badaniach ankietowych respondenci proszeni byli o ocenę znaczenia problemu „niewystarczającego poziomu edukacji” dla rozwoju miasta Józefów. Najczęściej problem uznawany był za mało istotny (21,8%) lub obojętny (19,4%). Za całkowicie nieistotny problem uznało go 13,7% wszystkich respondentów, a za dość lub bardzo istotny w sumie mniej niż 1/3

Poziom nauczania jest jednak bardzo ważną kwestią, gdyż determinuje w dużej mierze przyszłość samych uczniów i wpływa pośrednio na rozwój jednostki samorządowej. Wykształceni i radzący sobie na trudnym rynku pracy mieszkańcy to podstawowy zasób każdego samorządu. Dlatego też średnie wyniki uczniów ze sprawdzianu szóstoklasisty i egzaminu gimnazjalnego zostały uwzględnione jako wskaźnik w dalszej analizie, dotyczącej już konkretnie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

2.1.6. Aktywność społeczna

W mieście Józefów w 2015 r. zarejestrowane były 72 organizacje pozarządowe (ngo). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje to wskaźnik 4 organizacji. Profile działalności podmiotów pozarządowych podzielić można na cztery obszary: sport i rekreacja, historia i tradycja, seniorzy oraz pomoc dzieciom i młodzieży. W pierwszym z obszarów aktywnie działa m.in. Stowarzyszenie „Aktywni”, zajmujące się promocją nordic walking czy stowarzyszenie Integracyjny Klub Rozwoju Tenisa Stołowego w Józefowie, które prowadzi

treningi tenisa stołowego oraz organizuje turnieje, zawody i obozy sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych. W obszarze promocji szeroko pojętej historii i tradycji działa m.in. Fundacja im. Elwiro Michała Andriollego, która prowadzi muzeum poświęcone znanemu rysownikowi i twórcy charakterystycznego dla regionu stylu drewnianych nadświdrzańskich domów zwanych „świdermajerami” (w podobnym obszarze działa także „Świdermajer - Stowarzyszenie Miłośników Drewnianej Architektury Linii Otwockiej”). Warto wymienić dwa stowarzyszenia zajmujące się *stricte* Józefowem: Stowarzyszenie Kocham Józefów i Towarzystwo Przyjaciół Józefowa. Zrzeszaniem i aktywizacją seniorów zajmuje się zaś Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, a także Stowarzyszenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Józefowie. W ostatnim obszarze, pomocy dzieciom i młodzieży, aktywnie działa m.in. Stowarzyszenie Bezpieczna Młodość im. „Grzegorza” oraz Stowarzyszenie Forum Chrześcijańskie. Oba podmioty organizują różnego rodzaju zajęcia dla dzieci i młodzieży (w tym wyjazdowe) oraz prowadzą szeroko zakrojoną profilaktykę przeciwuależnieniową⁸.

Mieszkańcy Józefowa pytani o problemy społeczne swojego miasta w większości uznali że „niski poziom integracji społecznej” jest dość istotnym (34,7%) lub bardzo istotnym (16,9%) problemem. Zaledwie 18,5% wszystkich respondentów uznało tę kwestię za całkowicie nieistotną lub mało istotną. Podobnie proporcje rozkładają się w przypadku pytania o niedostateczny poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym. Prawie 1/3 wszystkich respondentów uznała ten problem za dość istotny, a 20,2% za bardzo istotny. Przeciwnego zdania było 20,2% badanych (odpowiedzi całkowicie nieistotny i mało istotny). Powyższe dane wskazują, że pomimo sporej ilości różnego typu organizacji pozarządowych znaczna część mieszkańców Józefowa nie angażuje się w życie społeczne swojej miejscowości. W przyszłości może to stanowić spory problem i swoisty „hamulec rozwojowy” dla miasta.

W związku z powyższym, w dalszej części opracowania, dotyczącej obszaru zdegradowanego i rewitalizacji jako jeden ze wskaźników użyta zostanie liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

2.1.7. Uczestnictwo w życiu kulturalnym

Głównym organizatorem i koordynatorem działań kulturalnych w Józefowie jest Miejski Ośrodek Kultury działający w tym mieście od 1973 roku. Mieszkańcy Józefowa mają możliwość rozwijać swoje pasje i talenty na zajęciach plastycznych, muzycznych, tanecznych, teatralnych oraz rekreacyjno - ruchowych. Przy Ośrodku Kultury działają następujące zespoły i grupy artystyczne: Chór „Schola Cantorum Maximilianum”, Zespół Wokalno-Teatralny „Rubikon”, Zespół Tańca Polskiego, Zespół Tańca Towarzyskiego i Nowoczesnego „Iskierki”, Zespół Teatralno-Taneczny „Isadora” oraz Teatr „A Kuku”. Ośrodek otwarty jest także na nowe trendy związane ze sztuką medialną i multimedialną, sztuką przestrzeni publicznej czy designem.

Józefów znany jest z takich wydarzeń artystycznych, jak: Mazowieckie Forum Kultury i Biznesu, Festiwal Niezwykłych Instrumentów, Ogólnopolski Przegląd Teatrów dla Dzieci „Bez Sceny”, Festiwal Najpiękniejszych Tańców Świata, Ogólnopolski Festiwal Bluesowy im.

⁸ Informacje za Portalem Urzędu Miasta Józefów, <http://www.jozefow.pl/page/67,organizacje.html>.

Tadeusza Nalepy „Lep na Bluesa”, czy też Festiwal Otwarte Ogrody. W latach 1995 - 2001 odbywały się Ogólnopolskie Spotkania Gwiazd Piosenki Dziecięcej⁹.

W mieście działa także Miejska Biblioteka Publiczna oraz Muzeum Elwiro Michała Andriollego, związanego z regionem południowego Mazowsza artysty i rysownika, twórcy stylu charakterystycznych drewnianych nadświdrzańskich domków zwanych „świdermajerami”.

Z roku na rok w Józefowie organizowanych jest coraz więcej różnego typu imprez kulturalnych. W ślad za tym znacząco wzrasta liczba uczestniczących w nich osób (pomiędzy 2013 a 2015 rokiem wzrost o 57,8%).

Tab. 10 Liczba imprez organizowanych przez samorządowe instytucje kultury i ich uczestników.

	imprezy			uczestnicy imprez		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	19 383	20 748	23 353	3 517 047	3 761 420	3 452 043
powiat otwocki	724	720	796	93 917	108 618	100 198
Józefów	187	267	303	25 406	34 484	40 112

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Liczba kół i klubów tematycznych funkcjonujących przy instytucjach kultury w Józefowie dość wyraźnie się zmienia. Jednocześnie pomimo spadku liczby tych podmiotów pomiędzy 2014 a 2015 rokiem liczba należących do nich osób sukcesywnie rośnie.

Tab. 11 Koła i kluby oraz ich członkowie zorganizowane przy samorządowych instytucjach kultury.

	koła i kluby			członkowie kół i klubów		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	1 914	2 154	2 789	49 765	52 541	60 586
powiat otwocki	58	72	75	1 215	1 955	2 160
Józefów	7	10	6	130	705	880

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na pytanie o „niewystarczającą ofertę kulturalną” 27,4% wszystkich respondentów uznało to za dość istotny, a 14,5% za bardzo istotny problem społeczny. Równocześnie sporo - 21,8% - wszystkich badanych uznało, iż kwestia ta jest bez znaczenia dla rozwoju miasta. Jako całkowicie nieistotny i mało istotny problem wskazało go 28,2% wszystkich osób biorących udział w badaniu. W tej samej ankiecie spytano także o „niedostateczny poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym” i zdecydowana większość (35,5%) ankietowanych uznała tę kwestię za dość istotny problem (8,9% określiło go jako bardzo istotny). Za całkowicie nieistotny problem uznało go 9,7% respondentów, a 12,9% stwierdziło, że to mało istotny problem.

Ze względu na znaczenie, jakie ma rozwój oferty kulturalnej dla rozwoju społecznego, wskaźnik liczby osób uczestniczących w różnego rodzaju zajęciach organizowanych przez

⁹ „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Józefowa na lata 2016-2020”, s. 24 – 25.

Miejski Ośrodek Kultury (na 1000 mieszkańców) został uwzględniony w dalszej analizie dotyczącej obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

2.2. Sfera gospodarcza

2.2.1. Przedsiębiorczość

Pod względem gospodarczym miasto Józefów rozwija się dobrze czego wyrazem jest stały wzrost poziomu wskaźników gospodarczych. Po przeliczeniu wszystkich podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym wyraźnie widać, iż najwyższy wskaźnik osiąga w porównaniu z powiatem i województwem miasto Józefów. Jednocześnie na przestrzeni ostatnich kilku lat liczba przedsiębiorstw wzrastała najwolniej w przypadku Józefowa (o 0,9%), więcej zaś pojawiło się ich w województwie mazowieckim (6,8%) i powiecie otwockim (3,2%). W mieście nie została też zarejestrowana żadna firma zatrudniająca powyżej 250 pracowników.

Tab. 12 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013 – 2014.

	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	2 183,8	2 245,8	2 333,5
powiat otwocki	2 003,3	2 025,9	2 067,3
Józefów	2 964,9	2 965,4	2 992,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W 2015 r. w Józefowie zarejestrowane zostały 244 podmioty i był to „wynik” gorszy niż rok i dwa lata wcześniej. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców otrzymujemy dla Józefowa wskaźnik nowo zarejestrowanych podmiotów o wartości 12,1‰. Jest to poziom wyższy od powiatu otwockiego i nieznacznie niższy od wojewódzkiego. Należy zauważyć, iż w 2015 r. wartość wskaźnika była wyraźnie niższa niż w rok wcześniej. Zastanawiający jest fakt, że w tym samym roku z rejestru REGON wykreślonych zostało w Józefowie dokładnie tyle samo firm, ile zarejestrowano (tj. 244). Jest to 6,9% ogółu istniejących w Józefowie podmiotów gospodarczych. Świadczyć to może o sporej fluktuacji liczby przedsiębiorstw w mieście związanej ze zmiennymi warunkami gospodarczymi. Przy porównaniu wskaźnika wykreślonych jednostek na 1000 mieszkańców można stwierdzić, że proporcjonalnie najwięcej przedsiębiorstw zamkniętych zostało właśnie w Józefowie, a w pozostałych porównywanych jednostkach samorządowych mniejsza liczba podmiotów została zamknięta niż zarejestrowana.

Tab. 13 Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2013 – 2015 [%].

	ogółem			Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1 000 ludności		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	65439	64131	68431	12,3	12,0	12,8

powiat otwocki	1267	1307	1197	10,4	10,6	9,7
Józefów	273	284	244	13,7	14,1	12,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tab. 14 Wykreślone podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2013 – 2015 [%].

	ogółem			Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 1 000 ludności		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	40 955	48 128	45 263	7,7	9,0	8,5
powiat otwocki	905	1 182	981	7,4	9,6	8,0
Józefów	196	263	244	9,8	13,1	12,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Małych jednoosobowych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym najwięcej funkcjonuje w Józefowie. Wskaźnik dla tego miasta jest wyraźnie wyższy niż dla województwa mazowieckiego i powiatu otwockiego. Co więcej, na przestrzeni ostatnich trzech lat charakteryzują się one sporą stabilnością. Jednocześnie należy jednak zauważyć, że jednoosobowe działalności gospodarcze zazwyczaj nie generują dodatkowych miejsc pracy ani znacznych przychodów podatkowych dla samorządu.

Tab. 15 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2013 – 2015 [%].

	2013	2014	2015
województwo mazowieckie	14,9	15,0	15,3
powiat otwocki	15,6	15,6	15,8
Józefów	22,9	22,7	22,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Respondenci za bardzo istotny problem sfery gospodarczej wskazywali najczęściej niski poziom konkurencyjności/jakości lokalnych usług (10,5%) oraz niski poziom przedsiębiorczości indywidualnej (8,1%). Jako dość istotny problem wskazywano także niski poziom „oddolnej” przedsiębiorczości (25,8%). Jest to niepokojące, gdyż o sile i konkurencyjności lokalnej gospodarki decydują w dużej mierze właśnie jej mieszkańcy. To od ich pomysłowości, zapału i pracowitości uzależniony jest rozwój gospodarczy i społeczny każdej jednostki samorządowej. Jest to tym bardziej istotne, że mieszkańcy zazwyczaj swoje zarobki przeznaczają na zakupy na rynku lokalnym.

Ze względu na znaczenie, jakie ma poziom indywidualnej przedsiębiorczości na rozwój lokalny, wskaźnik udziału liczby podmiotów gospodarczych na 1000 osób został uwzględniony w dalszej analizie, dotyczącej już konkretnie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

2.3. Sfera środowiskowa

W zakresie stanu środowiska przeanalizowano kwestie związane ze stanem powietrza, wód oraz gospodarką odpadami na terenie miasta Józefowa.

Jakość powietrza badana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Dzięki jego infrastrukturze analizowane są stężenia szkodliwych substancji w powietrzu. W Józefowie nie jest zlokalizowana żadna stacja pomiarowa, natomiast najbliższa znajduje się w Otwocku.

Dane zawarte w Tab. 11 pokazują, że największy problem stanowi wysoki poziom benzo(a)pirenu. W 2015 r. właśnie stacja pomiarowa w Otwocku odnotowała najwyższy w województwie poziom stężenia średniorocznego (pięciokrotne przekroczenie normy). Autorzy raportu oceniającego jakość powietrza w województwie mazowieckim podkreślają jednak spadek poziomu szkodliwych substancji, bowiem w 2014 r. ich maksymalne stężenie zostało przekroczone ośmiokrotnie. Jest to tendencja typowa dla całego województwa, tj. na terenach zurbanizowanych województwa normy są przekraczane w znacznym stopniu, a jednocześnie w stosunku do poprzednich lat widać poprawę. Wynika ona przede wszystkim z ocieplenia, które sprawia, że mniejsze spalanie w celach grzewczych.

Ponadto duże przekroczenia notowano w przypadku pyłu zawieszonego PM10. Ważny jest tu nie tylko fakt wystąpienia przekroczenia stężeń maksymalnych, ale również ich częstotliwość - dopuszczalna częstość przekroczenia wynosi dla tej substancji 35, natomiast rzeczywiście wystąpiła ona 90 razy.

Tab. 16 Porównanie wyników pomiaru stężeń wybranych substancji w 2015 r. (stacja pomiarowa w Otwocku, ul. Brzozowa) z poziomem dopuszczalnym.

Substancja	Poziom dopuszczalny [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom osiągnięty [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
benzen	5	bd.
pył zawieszony PM10	40	43,7
benzo(a)piren	1	5,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za 2015 rok.*

Zgodnie z analizą zawartą w *Rocznej ocenie jakości powietrza...* średnioroczne stężenie PM10 na terenie Józefowa wyniosło $23,1 \mu\text{g}/\text{m}^3$, jednak w sumie przez 30 dni w roku przekraczało ono maksymalne stężenie. Wysoki był również poziom pyłu zawieszonego PM2,5, który wyniósł $22,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (maksymalny - $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Średni roczny poziom benzo(a)pirenu przekracza dwukrotnie wartość dopuszczalną (wyniósł $2,1 \mu\text{g}/\text{m}^3$)¹⁰.

Wyniki analiz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska wskazują, że za zanieczyszczenie powietrza na terenie całego województwa mazowieckiego odpowiadają przede wszystkim substancje emitowane w związku z ogrzewaniem budynków (powierzchniowe).

¹⁰ *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za 2015 rok*, s. 207.

Józefów położony jest w dolinie trzech rzek: Wisły, Świdra i Mieni. Dzięki temu jest to miasto o ciekawych warunkach przyrodniczo-rekreacyjnych, ale wiąże się z tym m.in. zagrożenie powodziowe. Dodatkowo niestety stan i jakość tych wód jest niezadowolający. W dokumencie pn. *Stan ochrony środowiska w województwie mazowieckim w 2014 roku* określono stan chemiczny oraz ogólny tutejszych wód jako złe.¹¹ Z tego względu również jako zły oceniono potencjał ekologiczny cieków wodnych na terenie Józefowa, a tylko w przypadku Świdra na wysokości Dębinki - umiarkowany. Według najnowszych dostępnych badań, z 2015 r., elementy biologiczne, hydromorfologiczne i fizykochemiczne zaliczono do klasy II (oznacza to stan dobry). Nastąpiła więc poprawa stanu tutejszych rzek.

Problemem w Józefowie jest również hałas komunikacyjny, związany przede wszystkim z ruchem pojazdów na biegnących przez miasto drogach wojewódzkich. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska nie prowadzi regularnych pomiarów poziomu hałasu. Na podstawie Aktualizacji *Programu Ochrony Środowiska* dla Miasta Józefowa należy wskazać jako narażoną na wysoki poziom hałasu ul. Nadwiślańską (między ul. Dworską i Polną), czyli drogę wojewódzką nr 801. Pomiar przeprowadzony w ciągu dnia wskazał przekroczenie o 7,5dB (68,5 wobec 61dB), zaś w ciągu nocy o 7,8dB (63,8 do 56dB)¹².

Respondenci, wskazując najważniejsze problemy sfery środowiskowej, wybierali najczęściej jako problem ochronę i jakość wód (29,7%). Jednocześnie jednak zauważali, że za stan środowiska odpowiedzialni są mieszkańcy Józefowa i niski poziom świadomości ekologicznej (prawie 1/3 odpowiedzi). Zanieczyszczenie powietrza przez przestarzałe i nieefektywne systemy grzewcze występuje według mieszkańców przede wszystkim na obszarze Jarosławia Południowego i Dębinek. Dodatkowo w Jarosławiu podkreślano niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Problem stanowi również pokrycie budynków azbestem. W 2015 r. stwierdzono jego występowanie na 238 obiektach, podczas kiedy w 2013 r. było ich 253. Spadek wynosi więc 5,9% - w zakresie liczby obiektów, na których zinwentaryzowano azbest. Dane dotyczące powiatu i województwa odnoszą się do ilości azbestu określanych w kilogramach. Według Bazy azbestowej prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju, w całym województwie mazowieckim stwierdzono występowanie 1.010.309.910 kg azbestu, natomiast unieszkodliwiono 7% tego zasobu. W powiecie otwockim zinwentaryzowano 21.071.209 kg azbestu i unieszkodliwiono 8,9% zasobów. W Józefowie z kolei zinwentaryzowano 887.823 kg azbestu i do tej pory udało się wyeliminować zaledwie 0,7% całkowitej ilości azbestu¹³.

Poza określaniem zanieczyszczeń środowiska, warto także wskazać, jakiego rodzaju cenne przyrodniczo obszary czy też obiekty znajdują się na terenie miasta Józefowa. Poniższa tabela prezentuje ich zestawienie wraz z opisem.

Tab. 17 Lista form ochrony przyrody zlokalizowanych na terenie miasta Józefowa.

Nazwa	Rodzaj	Opis
Świder	rezerwat przyrody	Ochroną objęto koryto, zakola, łachy i podcięcia. W rzece żyje około 20 gatunków ryb.
Wyspy Świdzkie	rezerwat przyrody	Występuje tu 163 gatunków roślin i 175 gatunków kręgowców, w tym 140 gatunków ptaków. Rezerwat

¹¹ Na podstawie badań z lat 2010-2014.

¹² *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Józefowa*, s.58.

¹³ <https://www.bazaazbestowa.gov.pl/stats/index>.

		znajduje się na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków "Dolina Środkowej Wisły".
Wyspy Zawadowskie	rezerwat przyrody	Rezerwat powstał w celu ochrony lasów łęgowych, ale również znajdujących się na jego terenie stanowisk łęgowych oraz gniazdowania ptaków. Obszar włączony jest do sieci ECONET-POLSKA.
Mazowiecki Park Krajobrazowy	park krajobrazowy	Na terenie parku dominują lasy sosnowe, w niektórych fragmentach występują bory bagienne. Zamieszkuje je ponad 200 gatunków ptaków. Zachowały się też charakterystycznych dla regionu krajobrazu kulturowe, związane z tradycyjnymi sposobami gospodarowania na terenach Parku, ze specyficzną kulturą mieszczańską i różnych wyznań oraz wiejską tzw. kołbielską.
Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu	obszar chronionego krajobrazu	Pełni funkcję korytarzy ekologicznych oraz stanowi miejsce rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców regionu.
Dolina Środkowej Wisły	obszar Natura 2000	Jest miejscem gniazdowania około 50 gatunków ptaków wodno-błotnych, ale też 9 gatunków wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Wśród cennych (na skalę Europy) roślin występuje tu lipiennik Loesela.
Krzywy Dąb, Admirał Unrug i inne	pomniki przyrody	przy al. Nadwiślańskiej 226, 252, 254, 256, ul. Drogowców, 3 Maja 83, Wspólna 21

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody*.

2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

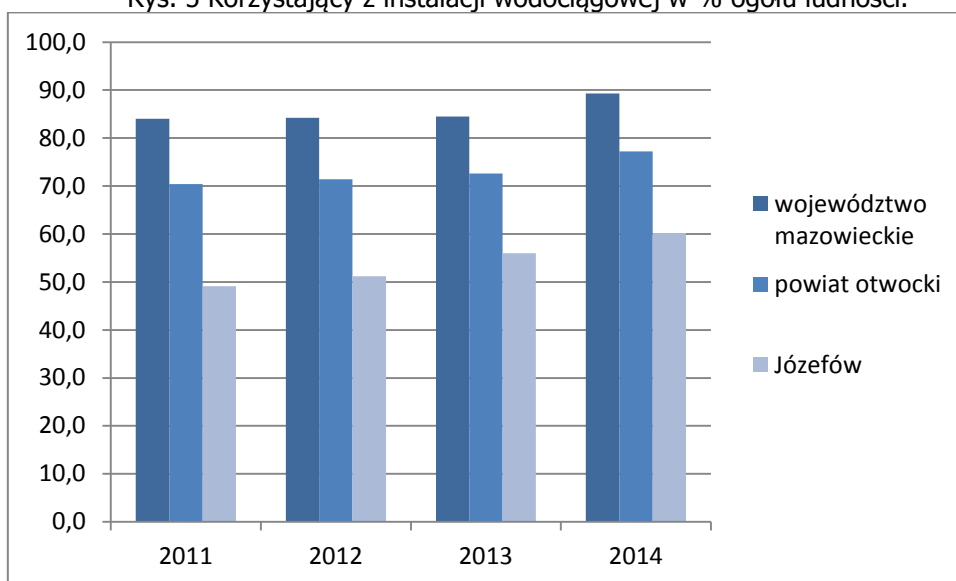
2.4.1. Infrastruktura komunalna

Przemiany społeczno-gospodarcze mające swój początek w latach 90. XX w. charakteryzowały się intensywnością działań o charakterze modernizacyjnym, wyrażającym się m.in. w szybkim wzroście inwestycji infrastrukturalnych zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich. Do podstawowych elementów infrastruktury komunalnej zalicza się sieci wodociągowe, kanalizacyjne czy gazowej. Ze względu na duże koszty tego rodzaju inwestycji, niezbędne jest poszukiwanie przez samorzady dodatkowych, zewnętrznych środków finansowych. Dlatego też przyspieszenie w realizacji tych zadań zbiegło się z możliwością pozyskiwania środków unijnych.

W przypadku sieci wodociągowej w województwie mazowieckim, powiecie otwockim i samym Józefowie zaobserwować można w ostatnich latach wzrost liczby mieszkańców do niej podłączonych. Ogółem dla Mazowsze między 2011 a 2014 r. wyniósł on 5,3 punkty procentowe (dalej: pp.), przy czym najwyższy był w latach 2013-2014 (wcześniej nie przekraczał 0,5 pp. rocznie). Podobna tendencja miała miejsce w powiecie otwockim. W Józefowie zaś widać bardziej systematyczny wzrost - o 1,1 pp. w latach 2011-2012, 4,8% w latach 2012-2013 i 4,2 w latach 2013-2014. Na Rys. 6 widać, że najniższym stopniem wyposażenia w sieć wodociągową charakteryzuje się osiedle Nowa Wieś, Kolonia Błota,

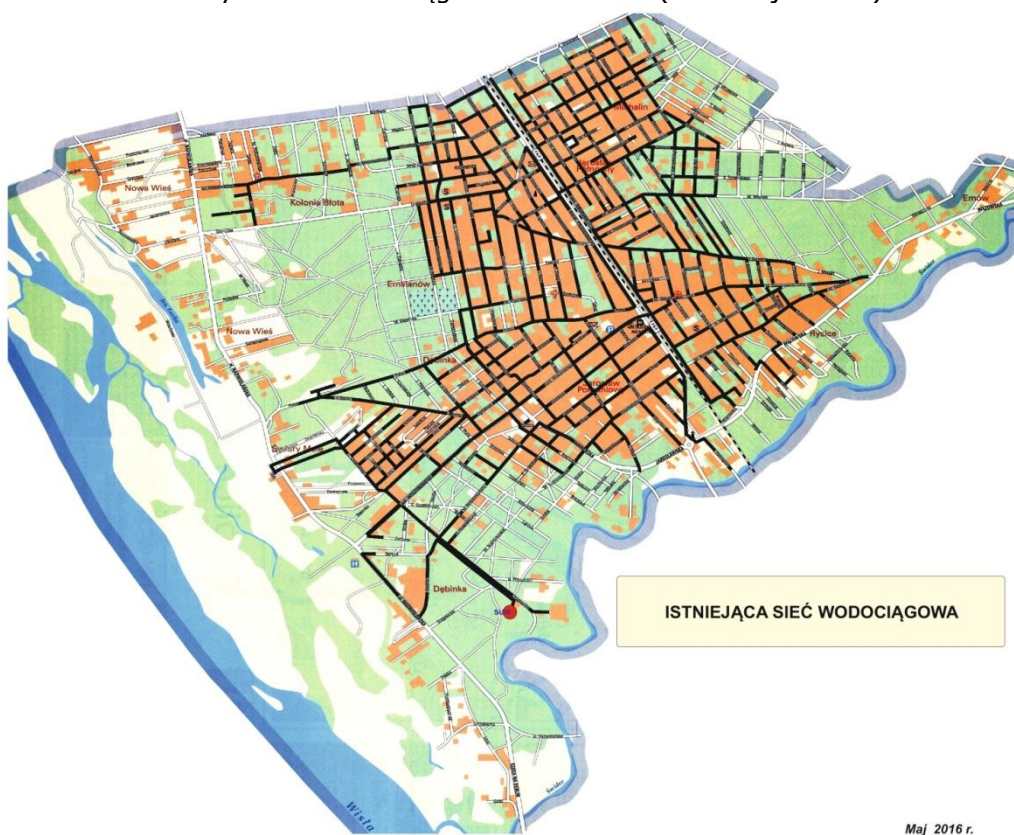
tereny między Dębinką a Jarosławiem Południowym, zachodnia część Emilianowa, Rycice i wschodnia część Michalina.

Rys. 5 Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności.

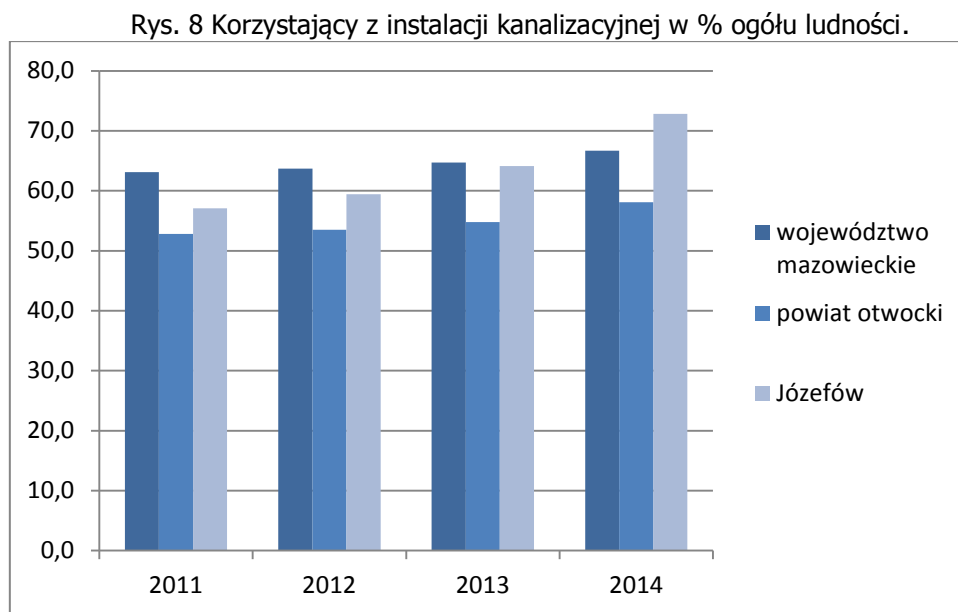
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Rys. 6 Sieć wodociągowa w Józefowie (stan: maj 2016 r.).

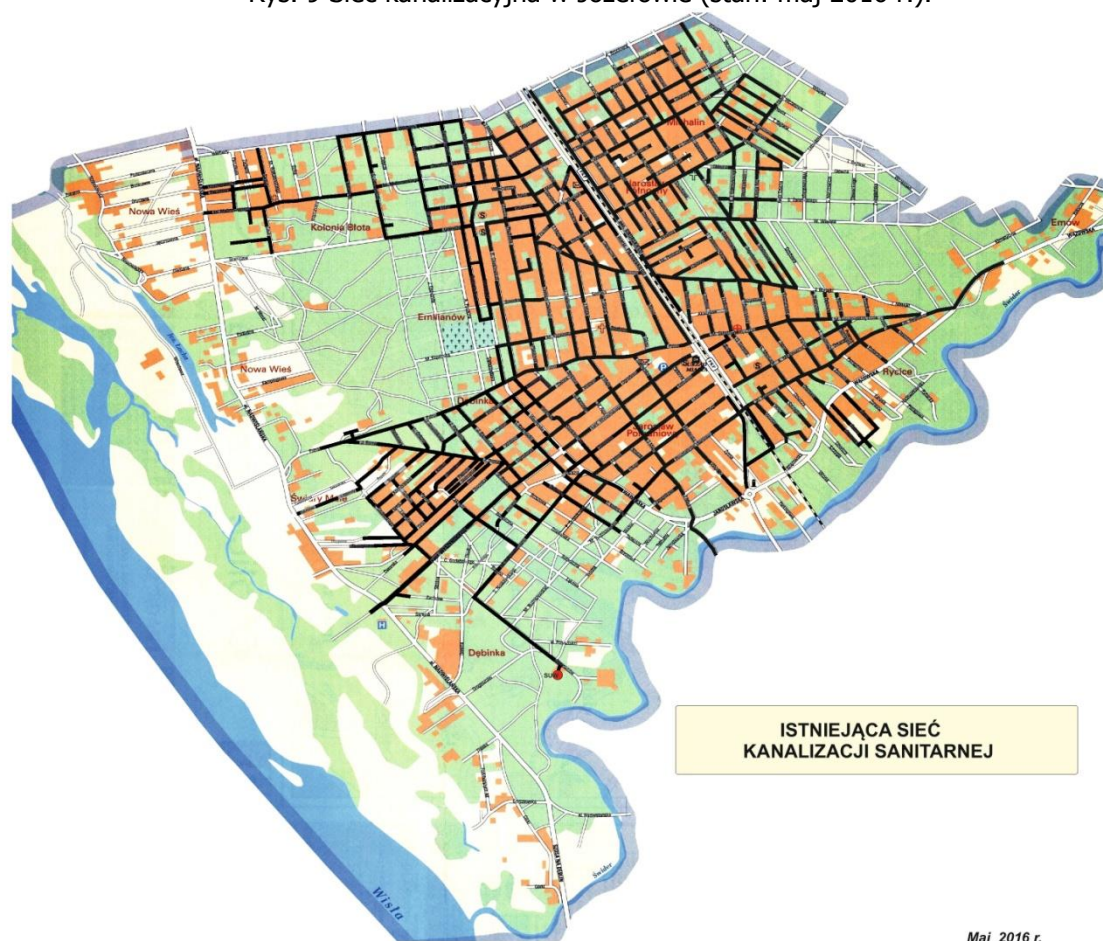
Źródło: Urząd Miasta Józefów.

Analiza udziału osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ogóle mieszkańców pokazuje, że miasto Józefów wypada zdecydowanie lepiej niż województwo czy powiat. Również miasto odnotowuje lepsze wyniki jeśli chodzi o tempo wzrostu osób korzystających z tej infrastruktury. Między 2011 a 2014 r. wystąpił tu wzrost o 15,7 pp., zaś w przypadku powiatu wyniósł on 5,3 pp., a województwa - 3,6 pp. Jak wynika z Rys. 8, największe braki w sieci kanalizacyjnej występują na osiedlu Nowa Wieś, Kolonia Błota, Dębinka, zachodnia część Emilianowa, wschodnia część Michalina oraz fragmentach Rycin.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

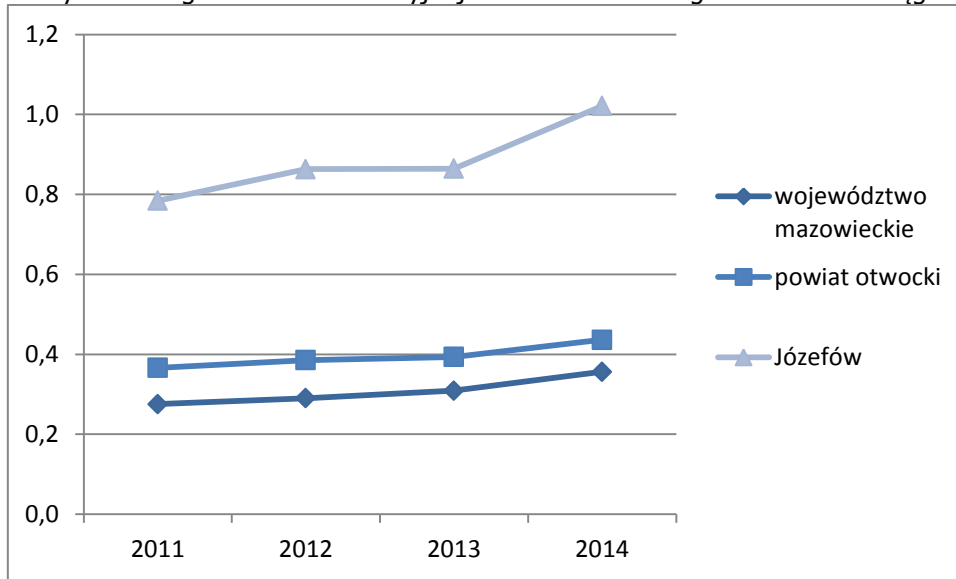
Rys. 9 Sieć kanalizacyjna w Józefowie (stan: maj 2016 r.).

Źródło: Urząd Miasta Józefów.

W kontekście dostępu mieszkańców do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej pojawia się jeszcze dodatkowy problem. Generalnie w polskich warunkach można dostrzec, że więcej osób korzysta z sieci wodociągowej niż podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej. Największy problem występuje na obszarach wiejskich. Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę kanalizacyjną powoduje nie tylko mniejszy komfort życia mieszkańców, którzy swoje posesje muszą wyposażać w przydomowe oczyszczalnie ścieków czy szamba, ale również stanowi zagrożenie dla środowiska, bowiem część ścieków trafia do rowów melioracyjnych. W przypadku Józefowa w 2014 r. udało się osiągnąć wskaźnik stosunku długości sieci kanalizacyjnej do wodociągowej na poziomie 1. W przypadku powiatu czy województwa okazuje się, że nawet połowa osób korzystających z gminnych wodociągów, nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej. Zmiany niniejszego wskaźnika zostały zaprezentowane na Rys. 10.

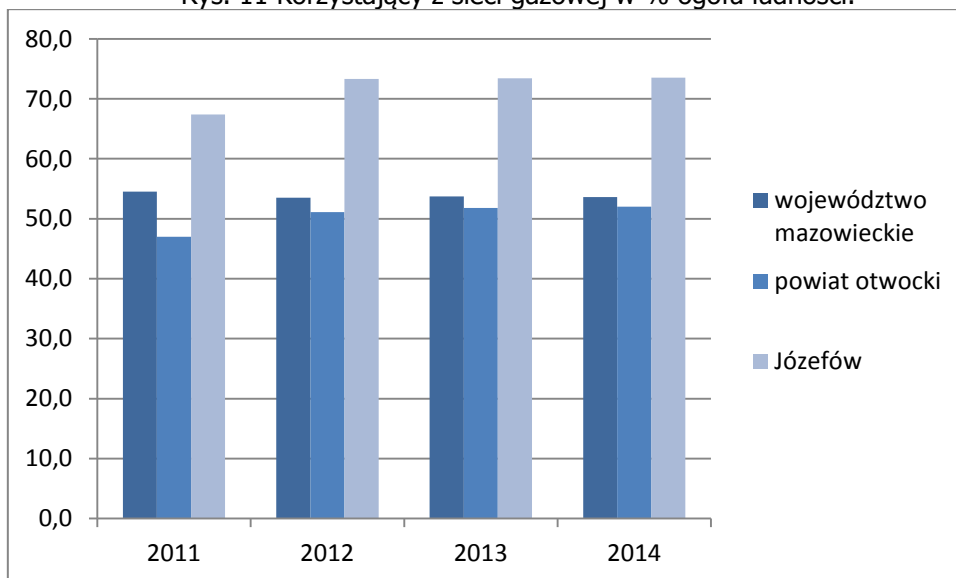
Rys. 10 Długość sieci kanalizacyjnej w stosunku do długości sieci wodociągowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Podłączenie do sieci gazowej jest istotne z punktu widzenia gospodarstw domowych, jak i potencjalnych podmiotów gospodarczych. Józefów na tle województwa i powiatu wypada zdecydowanie lepiej, co wiąże się z tym, że zwykle to obszary miejskie posiadają dostęp do tego rodzaju infrastruktury. W przypadku terenów wiejskich operatorom gazowym często nie opłaca się budować sieci ze względu na koszty niewspółmiernie wysokie do zysków (niewielkich ze względu na stosunkowo niedużą liczbę podłączeń do sieci). Prawie 74% mieszkańców Józefowa korzysta z gazu sieciowego, podczas kiedy w województwie i powiecie wskaźnik ten w niewielkim stopniu przekracza 50%.

Rys. 11 Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wśród ważniejszych problemów sfery przestrzenno-funkcjonalnej mieszkańcy w ankietach wskazywali niezadowalający stan dróg gminnych - 30,6%. Prawie 40% respondentów twierdziło, że Michalin jest osiedlem, na którym problem ten jest najbardziej dokuczliwy. Ich opinie znajdują potwierdzenie w danych statystycznych. Otóż samorząd zarządza 142,762 km dróg, z czego 59,2% to drogi gruntowe, zaś 33,7% - asfaltowe.

Kwestie infrastruktury komunalnej nie zostały uznane przez mieszkańców Józefowa za istotne. Ze względu na to, że większość mieszkańców posiada podłączenie do sieci wodociągowej czy kanalizacyjnej, wskaźnik ten ma charakter niejako uzupełniający względem pozostałych.

2.4.2. Mieszkania

Miasto Józefów posiada wysokie wskaźniki odnoszące się do wyposażenia mieszkań w instalację wodociągową, łazienkę czy centralne ogrzewanie. Są to elementy stanowiące już właściwie podstawowy standard wyposażenia. Najlepiej wypada pod tym względem podłączenie do sieci wodociągowej (patrz: Tab. 16), bowiem prawie 96% mieszkań je posiada. Łazienka w 2013 r. występowała w ponad 92% mieszkań, zaś centralne ogrzewanie 83%. Miasto prezentuje się pod tym względem zdecydowanie lepiej niż powiat czy województwo, należy jednak pamiętać, że obie te jednostki samorządowe obejmują również tereny wiejskie, gdzie występują nadal budynki nie posiadające dostępu do tego rodzaju infrastruktury.

Tab. 18 Mieszkania wyposażone w instalacje w stosunku do ogółu mieszkań [%].

	wodociąg			łazienka			centralne ogrzewanie		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
województwo mazowieckie	93,0	93,1	93,2	86,7	86,8	87,0	80,1	80,3	80,6
powiat otwocki	92,8	92,9	93,0	90,6	86,3	86,4	77,0	77,2	77,5
Józefów	95,8	95,8	95,8	92,2	92,3	92,3	83,0	83,1	83,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Dane te zyskują potwierdzenie także w wynikach ankiet. Przy ocenie problemu "niski standard mieszkań" prawie ¼ respondentów wybrała odpowiedź "obojętny". Jako bardzo istotny oceniło go niecałe 5% ankietowanych. Jednocześnie ponad 26% osób wskazało jako dość istotny problem związany ze złym stanem technicznym budynków, jak np. zniszczone elewacje czy części wspólne; ponad 13% oceniło go jako bardzo istotny. Całkowicie nieistotny stan techniczny budynków był jedynie dla 8% respondentów.

Problem stanu technicznego budynków wynikający nierzadko z ich wieku został przeanalizowany w dalszej części dokumentu, przy wyznaczaniu obszarów zdegradowanego i rewitalizacji. Gospodarka mieszkaniowa wydaje się ważnym elementem kształtowania jakości życia, dodatkowo stan techniczny budynków ma wpływ na wizerunek całego miasta.

3. Określenie obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany, zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, to znajdujący się w stanie kryzysowym obszar gminy, cechujący się nagromadzeniem negatywnych zjawisk społecznych (zwłaszcza wysokiego poziomu bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji/kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym/społecznym) oraz wystąpieniem jednego z czynników: środowiskowych, gospodarczych bądź przestrzenno-funkcjonalnych, obejmujących również kwestie techniczne.

Przy analizie wybranych kryteriów kierowano się założeniem, że wartość wskaźnika dla poszczególnych obszarów musi być wyższa niż średnia wartość dla gminy. Inaczej jest tylko w przypadku wskaźników określających poziom przedsiębiorczości, średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty i egzaminu gimnazjalnego oraz liczby ngo - w tych wypadkach sytuacja na danym obszarze jest tym gorsza, im niższą wartość osiągnęły te wskaźniki.

Z zestawienia wskaźników wynika, że najczęściej negatywnych zjawisk występuje na terenie ograniczonym:

- od północy Aleksandra Brucknera i Ziarnistą,
- od zachodu Uroczka, Marszałka Józefa Piłsudskiego i 3 Maja,
- od południa rzeka Świder i Wiązowska,
- od wschodu Marii Skłodowskiej Curie, Generała Władysława Sikorskiego i Sadowa.

Rys. 12 przedstawia, jak wygląda obszar zdegradowany w obrębie miasta Józefów.

3.1 Określenie obszaru rewitalizacji

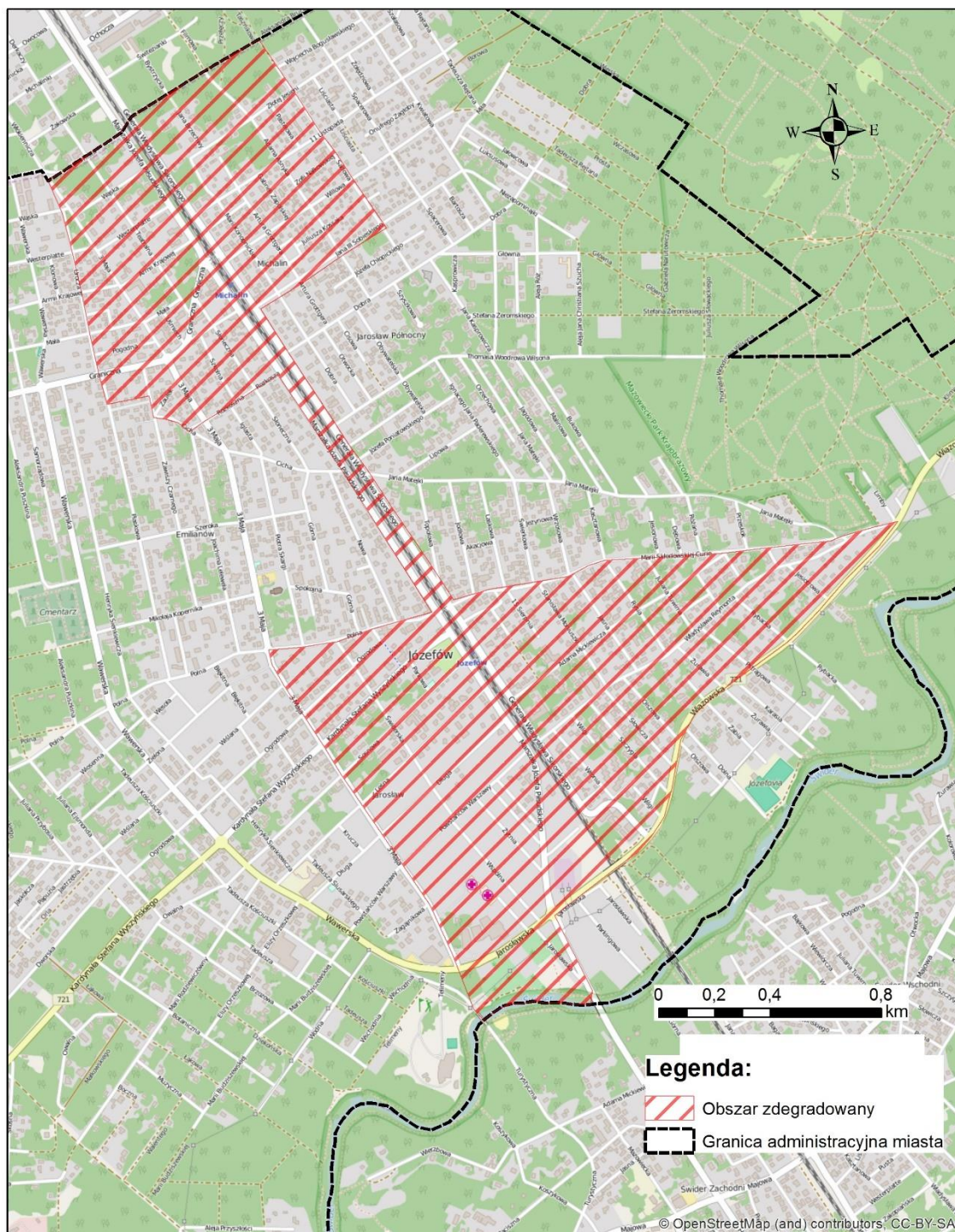
Zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz Ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji musi obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk oraz posiadać istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Jednocześnie na obszar rewitalizacji nałożono ograniczenia dotyczące jego powierzchni oraz liczby mieszkańców: maksymalnie 20% powierzchni gminy oraz maksymalnie 30% mieszkańców gminy.

W przypadku miasta Józefów proponuje się wyznaczenie dwóch obszarów rewitalizacji. Pierwszy (podobszar rewitalizacji nr 1) znajduje się w północnej części miasta i ograniczają go ulice: Aleksandra Brucknera, Ziarnista, Teatralna, Graniczna, ks. Skorupki, Jana III Sobieskiego, Sadowa, Złotej Jesieni i Asnyka. Drugi (podobszar rewitalizacji nr 2) zlokalizowany jest na południe od pierwszego i wyznaczają go ulice: Polna, 3 Maja, rzeka Świder, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Generała Sikorskiego, Władysława Reymonta, Stanisława Moniuszki, Marii Skłodowskiej Curie i Gen. Sikorskiego. Dokładny kształt obszarów przedstawia Rys. 13.

Oba obszary rewitalizacji zamieszkuje 3754 osób, co stanowi **19,66% mieszkańców** całego miasta. Jego powierzchnia to 151,48 ha², czyli **6,33% powierzchni** całego miasta.

Rys. 72 Obszar zdegradowany w obrębie miasta Józefowa.

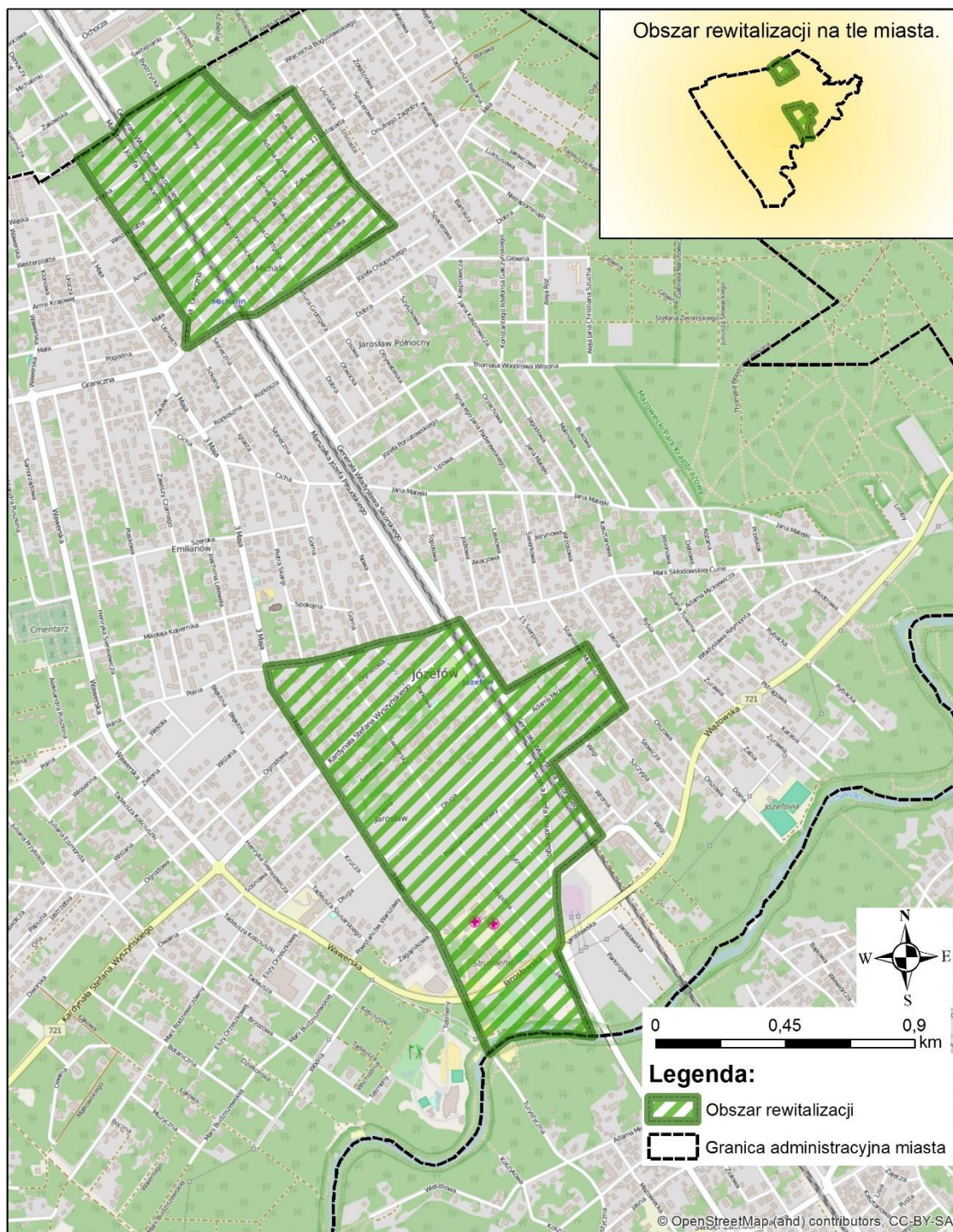
Obszar zdegradowany- miasto Józefów, województwo mazowieckie.

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap.

Rys. 83 Obszary rewitalizacji w obrębie miasta Józefowa

Obszar rewitalizacji- miasto Józefów, województwo mazowieckie.

Źródło: opracowanie własne na podkładzie OpenStreetMap.

Podobszar rewitalizacji nr 1 stanowi zwarty urbanistycznie teren zabudowany w większości przez domy jednorodzinne. W tym obrębie występuje kumulacja następujących problemów społecznych:

- wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym - 18,54% wobec 15,32% dla gminy,
- wysoki poziom pomocy społecznej udzielanej ze względu na bezrobocie -10,37‰ wobec 8,07‰,
- wyższy od średniej poziom pomocy społecznej udzielanej ze względu na alkoholizm i narkomanię – 2,31‰ wobec 2,04‰,
- niska liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców – 1,52‰ do 3,77‰ w całym mieście,
- niski poziom uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez instytucje kultury w mieście – 1,79‰ wobec 2,67‰,
- słabsze średnie wyniki w przypadku egzaminu gimnazjalnego – 68,57% wobec 69,18%.

Podobnie słabsze wskaźniki występują w także w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

- duża liczba domów sprzed 1945 r. - 92,86% do 84,75% w gminie,
- wyższy od średniej udział budynków posiadających pokrycia azbestowe – 1,10% wobec 0,41%.

Tab. 19 Podsumowanie wskaźników delimitacyjnych dla Podobszaru rewitalizacji I.

	Udział osób w wieku poprodukcyjnym (%)	Pomoc społ. na 1000 mieszkańców	Pomoc społ. z tytułu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	Pomoc społ. z tytułu bezrobocia na 1000 mieszkańców	Pomoc społ. z tytułu alkoholizmu i narkomanii na 1000 mieszkańców	Liczba ngo na 1000 mieszkańców	Uczestnicy zajęć na 1000 mieszkańców	Średni wynik		Udział budynków sprzed 1945 roku (%)	Udział budynków z pokryciami azbestowymi (%)
								sprawdzianu 6-klasisty (%)	egzaminu gimnazjalnego (%)		
Średnia gminy	15,32	17,18	4,66	8,07	2,04	3,77	2,67	82,50	69,18	84,75	0,41
Średnia obszaru	18,54	16,04	4,97	10,37	2,31	1,52	1,79	83,44	68,57	92,86	1,10
11 Listopada	25,73	23,39	5,85	11,70	11,70	0,00	0,00				1,68
Armii Krajowej	14,17	0,00	0,00	0,00	0,00	7,87	7,87	79,67		100,0	0,84
Asnyka	25,00	10,42	10,42	0,00	0,00	0,00	0,00				0,00
Brucknera	10,53	157,89	0,00	157,89	0,00	0,00	0,00	96,67			0,00
Brzechwy	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		85,50	100,0	2,52
Dąbrowskiej	27,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				0,00
Generała Sikorskiego	18,64	40,68	6,78	6,78	6,78	3,39	0,00	75,34	82,33	100,0	0,00
Graniczna	18,02	7,07	0,00	0,00	0,00	3,53	7,07	69,33	62,33	100,0	0,00
Grottgera	21,00	10,00	0,00	0,00	0,00	10,0	0,00		76,17	50,00	0,00
Konopnickiej	20,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,6	88,67			2,52
Kossaka	21,21	30,30	30,30	30,30	30,30	0,00	0,00				0,42
Marszałka Piłsudskiego	25,27	12,85	0,00	10,71	0,00	4,28	0,00	77,00	54,00	100,0	0,00
Nałkowskiej	13,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				0,42
Pastelowa	20,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			100,0	0,00
Sadowa	19,44	0,00	46,30	0,00	0,00	0,00	0,00	96,00			2,52
Skorupki	18,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				0,00
Sobieskiego	20,47	29,24	5,85	5,85	0,00	5,85	5,85	80,00	39,50		0,42
Teatralna	16,42	14,93	0,00	14,93	0,00	0,00	0,00	75,00			0,00
Wąska	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				0,42
Westerplatte	13,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		78,33		1,68
Willowa	13,27	13,27	8,85	0,00	4,42	0,00	8,85		58,17		0,00
Zapolskiej	20,75	18,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96,67	80,83		
Złotej Jesieni	23,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				

Źródło: opracowanie własne.

Podobszar rewitalizacji nr 2 jest częścią miasta o intensywnej zabudowie, w której znajdują się zarówno budynki mieszkalne, jak i instytucje publiczne. W obrębie wskazanych ulic występuje kumulacja następujących problemów społecznych:

- wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym - 16,74% wobec 15,32% w całym mieście,
- wysoki poziom pomocy - 19,11‰ wobec 17,18‰,
- wyższa od średniej liczba Niebieskich kart – 9,32‰ wobec 8,29‰
- bardzo wysoka liczba czynów karalnych na 1000 mieszkańców – 37,92‰ do 27,29‰,
- wyższy poziom bezrobocia – 2,11% do 1,71%,
- bardzo wysoki udział osób bezrobotnych do 25 roku życia – 14,06% w stosunku do 7,67%,
- słabsze średnie wyniki w przypadku egzaminu gimnazjalnego – 68,77% wobec 69,18%.

Podobnie słabsze wskaźniki występują w także w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

- duża liczba domów sprzed 1945 r. – 96,43% do 84,75%,
- wyższy od średniej miejskiej udział budynków posiadających pokrycia azbestowe – 0,94‰ wobec 0,41‰.

Tab. 190 Podsumowanie wskaźników delimitacyjnych dla Podobszaru rewitalizacji II.

	Udział osób w wieku poprodukcyjnym	Pomoc społ. na 1000 mieszkańców	Liczba Niebieskich kart na 1000 mieszkańców	Liczba czynów karalnych na 1000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców (%)	Udział bezrobotnych do 25 roku życia liczbie bezrobotnych ogółem (%)	Średni wynik		Udział budynków sprzed 1945 r. (%)	Udział budynków z pokryciami azbestowymi (%)
							sprawdzianu 6-klasisty (%)	egzaminu gimnazjalnego (%)		
Średnia gminy	15,32	17,18	8,29	27,29	1,71	7,67	82,50	69,18	84,75	0,41
Średnia obszaru	16,74	19,11	9,32	37,92	2,11	14,06	80,39	68,77	96,43	0,94
3 Maja	17,64	17,56	5,59	31,77	0,25	0,00	81,33	68,71	100,00	2,94
Asnyka	25,00	10,42	0,00	31,25	0,00					1,68
Długa	18,64	13,64	0,00	36,36	2,73	16,67		73,00		0,00
Generała Sikorskiego	18,64	40,68	0,00	54,24	2,71	12,50	75,34	82,33	100,00	2,52
Jarosławska	17,28	12,35	0,00	61,73	0,00			34,33	100,00	0,00
Kard. Wyszyńskiego	20,57	41,14	19,23	180,38	3,48	0,00	79,67	82,83	75,00	1,68
Leśna	11,30	52,17	0,00	34,78	1,74	0,00	88,00	69,33		1,68
Marszałka Piłsudskiego	25,27	12,85	0,00	126,34	2,14	10,00	77,00	54,00	100,00	2,52
Mickiewicza	17,24	17,24	0,00	5,75	2,87	0,00	81,00	54,00		0,42
Moniuszki	15,00	0,00	0,00	16,67	1,67	0,00				0,42
Parkowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			78,33		0,00
Polna	11,22	8,50	0,00	20,41	3,40	5,00	90,67	77,33	100,00	0,00
Powstańców Warszawy	17,23	44,94	142,86	14,98	2,25	16,67	78,33			0,00
Reymonta	20,21	27,87	0,00	17,42	2,79	25,00	73,00	60,67	100,00	1,26
Sosnowa	15,84	44,55	0,00	19,80	4,46	0,00	77,33			0,84
Świderska	15,83	0,00	0,00	21,58	1,44	0,00	87,33	90,33		0,00
Wspólna	17,27	0,00	0,00	9,09	3,64	25,00				0,00
Żytnia	17,07	0,00	0,00	0,00	2,44	100,00	75,67			

Źródło: opracowanie własne.

4. Wizja

4.1. Wizja rozwoju Podobszaru rewitalizacji nr 1

Podobszar rewitalizacji nr 1, obejmujący swym zasięgiem tereny Michalina oraz okolicznych ulic, to w perspektywie najbliższych siedmiu lat (po roku 2023) tereny zadbane, ekologiczne oraz oferujące dogodne warunki życia i aktywności mieszkańcom.

W najbliższych latach rozwinie się tutaj infrastruktura społeczna (w szczególności z zakresu kultury), która umożliwi realizację większej ilości, ciekawszych i atrakcyjniejszych w formie przedsięwzięć integrujących grupy społeczne posiadające podobne zainteresowania czy upodobania. W szczególności będzie to oferta skierowana do seniorów, których populacja jest wysoka i będzie wzrastać w najbliższych latach. Osoby starsze oczekują większej ilości usług/oferty, która pozwoliła umożliwiłaby im rozwój społeczny, kulturalny oraz zachowanie sprawności fizycznej.

Drugą, równie ważną, grupą dla której formułowana będzie oferta, będą dzieci oraz młodzież. Wymagają one wsparcia na poziomie polepszenia wyników w szkole, jak i rozwoju zainteresowań czy integracji bezpośredniej. Atrakcyjniejsza oferta spędzania wolnego czasu, dedykowana wskazanej kategorii mieszkańców Podobszaru, przyczyni się do ich lepszego rozwoju społecznego, poszerzenia zainteresowań, poprawy włączenia młodych ludzi funkcjonujących w zagrożeniu marginalizacją.

Rozwój infrastruktury społecznej oraz realizacja projektów społecznych przyczynią się do zwiększenia integracji oraz aktywności sektora organizacji pozarządowych oraz wolontariatu realizowanego w środowisku (i przestrzeni) zamieszkania.

Realizacja pozostałych inwestycji o wymiarze infrastrukturalnym przyczyni się do poprawy standardu zamieszkania na terenie Podobszaru – poprzez uporządkowanie i lepsze zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz podniesienie ich estetyki (jak budowa parkingu), realizację przedsięwzięć zmniejszających presję na środowisko (w tym ukierunkowanych na podniesienie świadomości ekologicznej), poszanowanie dziedzictwa kulturowego oraz zwiększających poziom bezpieczeństwa (jak budowa ścieżek rowerowych).

Podobszar rewitalizacji nr 1 będzie w przyszłości miejscem dużej aktywności i integracji mieszkańców opartej na wspólnym działaniu, realizowanej w warunkach poszanowania środowiska.

4.2. Wizja rozwoju Podobszaru rewitalizacji nr 2

Podobszar rewitalizacji nr 2, obejmujący swym zasięgiem tereny Jarosławia Południowego i okolicznych ulic, to w perspektywie najbliższych siedmiu lat obszar realizujący funkcję centrum Józefowa. Funkcja ta opierała się będzie na wysokim standardzie i bogatej ofercie usług publicznych, które w szczególności dostarczane będą na płaszczyźnie kultury oraz rekreacji. Podobszar rewitalizacji nr 2 to za kilka lat teren atrakcyjny, uporządkowany, bezpieczny i przyjazny środowisku. Oferujący szerokie włączenie w życie kulturalne oraz duże możliwości aktywnego spędzania czasu. Podobszar, a tym samym także

miasto otworzy się na Świder – dzięki projektowi zmierzającemu do uporządkowania oraz zagospodarowania rekreacyjnego terenów nad rzeką.

Poprawie ulegnie infrastruktura społeczna (z najwyższym poszanowaniem dziedzictwa kulturowego) – instytucje kultury, szkoła, Urząd Miasta, jak i infrastruktura bezpieczeństwa (monitoring, ścieżki rowerowe). Nastąpi poprawa tkanki mieszkaniowej (budynków wielorodzinnych). Zmniejszy się presja wywoływana przez człowieka na środowisko – dzięki zmianom w obszarze oddziaływania na powietrze, zmniejszeniu energochłonności obiektów budowlanych oraz ograniczeniu występowania azbestu. Poprawie ulegnie estetyka przestrzeni publicznych – nastąpi ich uporządkowanie oraz otwarcie na użytkowników. Zwiększy się poziom poczucia bezpieczeństwa, na co wpływ będą miały inwestycje w infrastrukturę (monitoring, ścieżki rowerowe).

Lepsza infrastruktura będzie miała pozytywny wpływ na rozwój oferty społecznej – ukierunkowanej na seniorów (np. Dom Seniora), dzieci i młodzież czy inne grupy odbiorców (np. Dom Nauki i Sztuki). Planowane inwestycje przyczynią się do stworzenia nowej, dodatkowej przestrzeni aktywności społecznej. Liczne projekty będą realizowane przez samych zainteresowanych – jak np. seniorzy, którzy zrzeszeni w organizacjach społecznych we własnym zakresie będą realizowali projekty/działania zaspakajające ich potrzeby społeczne i kulturalne. Dzięki temu wyzwolony zostanie potencjał społeczny sprzyjający aktywizacji i integracji społeczności Podobszaru i miasta.

Na Podobszarze rewitalizacji nr 2 dodatkowo uruchomiona zostanie oferta wsparcia ukierunkowana na aktywizację społeczno – zawodową osób zagrożonych marginalizacją, w tym oferta z zakresu wsparcia na poziomie funkcjonowania rodziny (przeciwdziałanie przemocy, pomoc terapeutyczna).

Podobszar rewitalizacji nr 2 będzie w przyszłości stanowił centrum życia kulturalnego oraz wypoczynku i rekreacji z wysokiej jakości ofertą społeczną. Będzie miejscem bezpiecznym, zadbanym i przyjaznym środowisku.

4.3. Cele rewitalizacji i kierunki działania

Wizja rozwoju Podobszarów rewitalizacji wyznaczonych w mieście Józefowie znajduje swoje operacyjne odzwierciedlenie w wytyczonych celach rewitalizacji oraz precyzujących je kierunkach działania. Wizja została przygotowana dla poszczególnych podobszarów, ze względu na potrzebę zaakcentowania różnicujących je problemów. Rozbieżności pomiędzy podobszarami nie są jednak na tyle istotne, aby wyznaczać dla nich odrębny katalog celów rewitalizacji oraz kierunków działania. Intensywność oraz celowość wsparcia w określonych dziedzinach będzie regulowana na poziomie wdrażania interwencji.

W Programie Rewitalizacji Miasta Józefowa wyznaczono dwa główne cele rewitalizacji oraz dziesięć kierunków działania. Cele i kierunki stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy oraz potrzeby, wynikają także z procesu uspołecznienia prac nad PR. Zestawienie celów rewitalizacji i kierunków działania przedstawia się w następująco:

Cel rewitalizacji nr 1: Poprawa stanu obiektów, przestrzeni i infrastruktury na obszarach rewitalizacji

Kierunki działania:

- 1.1. Rewitalizacja zdegradowanych obiektów użyteczności publicznej
- 1.2. Poprawa standardów zamieszkania
- 1.3. Poprawa stanu środowiska naturalnego
- 1.4. Poprawa estetyki i zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych

Cel rewitalizacji nr 2: Rozwój wysokiej jakości usług społecznych na rzecz aktywnej integracji mieszkańców

Kierunki działania:

- 2.1. Aktywizacja społeczno – zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem
- 2.2. Rozwój oferty aktywizacji seniorów
- 2.3. Wzmocnienie oferty z zakresu rozwoju dzieci i młodzieży
- 2.4. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców
- 2.5. Poprawa bezpieczeństwa na obszarach rewitalizowanych
- 2.6. Rozwój infrastruktury społecznej

4.4. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Potrzeby rewitalizacyjne stanowią istotny element logiki interwencji publicznej, w tym wypadku realizowanej w odniesieniu do polityki rozwoju lokalnego, wdrażanej w postaci programu rewitalizacji. Potrzeby rewitalizacyjne stanowią element porządkujący ową logikę interwencji i zawierają się pomiędzy zidentyfikowanymi problemami, a celami jakie przyświecają planowanej w mieście Józefowie polityce rewitalizacyjnej. Uwzględniając wskazany porządek, w dalszej kolejności zaprezentowane zostaną zidentyfikowane główne problemy charakteryzujące podobszary rewitalizacji, a następnie wynikające z nich potrzeby rewitalizacyjne.

Tab. 21: Matryca powiązań problemów i potrzeb rewitalizacyjnych z wyznaczonymi celami i kierunkami działania

Problem	Potrzeby rewitalizacyjne	Cel	Kierunek działania
Niszczące i/lub niezagospodarowane i/lub o niskich parametrach energetycznych obiekty użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none">• Renowacja/modernizacja obiektów użyteczności publicznej• Zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez nadanie obiektom komunalnym funkcji realizowanych przez instytucje publiczne• Poprawa parametrów energetycznych obiektów komunalnych	1	1.1.
Niskie standardy zamieszkania w budynkach wielorodzinnych (często zabytkowych, często pochodzących sprzed 1945 r.)	<ul style="list-style-type: none">• Uzupełnienie infrastruktury sanitarnej• Odnowa części wspólnych• Podjęcie działań ograniczających zużycie energii (np. wymiana źródeł ciepła, termomodernizacja, wymiana stolarki, wymiana pokrycia dachów)	1	1.2.
Silna negatywna presja na środowisko naturalne	<ul style="list-style-type: none">• Rozwój infrastruktury monitoringu jakości środowiska• Likwidacja źródeł ciepła wykorzystujących paliwa stałe• Likwidacja elementów z azbestu	1	1.3.

	<ul style="list-style-type: none"> • Właściwe zagospodarowanie i dbałość o tereny zielone • Zwiększenie świadomości wpływu człowieka na środowisko 		
Niska i niedostosowana do potrzeb jakość przestrzeni publicznych oraz degradacja obiektów stanowiących zasoby dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> • Uporządkowanie terenów publicznych • Zagospodarowanie terenów przestrzeni publicznych na cele odpowiadające zapotrzebowaniu społecznemu • Zachowanie (renowacja) dziedzictwa związanego z architekturą świdermajer 	1	1.4.
Bierność społeczna i/lub zawodowa wybranych kategorii społecznych (np. bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, niepełnosprawnych, rodzin patologicznych)	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój systemu wsparcia zawodowego osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem os. młodych • Rozwój systemu wsparcia zawodowego (zintegrowanego ze społecznym) osób pozostających poza rynkiem pracy ze względu na niepełnosprawność bądź opiekę nad osobami zależnymi • Rozwój systemu wsparcia psychologicznego (problemy wychowawcze, przemoc w rodzinie, itp.) • Rozwój oferty spędzania wolnego czasu 	2	2.1.
Istniejący trend demograficzny wiążący się ze wzrostem populacji seniorów i jednoczesnym niedostosowaniem oferty i usług na ich rzecz	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój form aktywizacji seniorów • Rozwój form integracji seniorów • Zwiększenie uczestnictwa seniorów w życiu społecznym • Zwiększenie udziału seniorów w życiu kulturalnym • Rozwój oferty aktywizacji fizycznej seniorów • Rozwój innych usług świadczonych na rzecz seniorów 	2	2.2.
Niedostosowanie oferty rozwoju dzieci i młodzieży do współczesnych oczekiwań i wyzwań cywilizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie, organizowanych przez podmioty publiczne i społeczne, form aktywności dzieci i młodzieży • Organizacja zajęć rozwijających kreatywność i talenty • Uatrakcyjnienie istniejącej oferty • Wzmocnienie systemu edukacji (szkolnej i pozaszkolnej) • Rozwój oferty spędzania wolnego czasu 	2	2.3.
Niewystarczający poziom integracji społecznej mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja aktywności społecznej (oraz dobrych praktyk) • Promocja wolontariatu • Integracja środowisk wokół wspólnych problemów i rozwiązań samopomocowych • Promocja mechanizmów włączania mieszkańców oraz organizacji pozarządowych w życie społeczne/publiczne 	2	2.4. kierunek horyzontalny
Niewystarczający poziom bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie infrastruktury bezpieczeństwa (monitoring) • Wsparcie infrastruktury bezpieczeństwa na drogach • Rozwój systemu wsparcia ofiar przemocy 	2	2.5. kierunek częściowo horyzontalny
Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie standardu technicznego, w tym jakości wyposażenia obiektów infrastruktury społecznej • Dostosowanie obiektów infrastruktury społecznej do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi • Uzupełnienie brakującej infrastruktury społecznej 	2	2.6. kierunek częściowo horyzontalny

5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

5.1. Wykaz głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych – Lista A

Nr porządkowy	1/1/A				
Nazwa projektu	Remont budynku w Józefowie przy ul. Kardynała Wyszyńskiego 11 z dostosowaniem do potrzeb Domu Seniora				
Realizator projektu	Miasto Józefów				
Lokalizacja projektu	Ul. Wyszyńskiego 11 (Podobszar 2)				
Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu oraz zagospodarowania gminnych obiektów użyteczności publicznej oraz stworzenie przestrzeni dla rozwoju oferty aktywizacji i integracji osób w podeszłym wieku zamieszkujących obszary rewitalizacji.</p> <p>Projekt będzie przyczyniał się do rozwiązania problemów dotyczących zarówno sfery technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej, jak i społecznej. Remont budynku przyczyni się do poprawy stanu obiektów komunalnych (zabytkowych) w mieście oraz zwiększenia przestrzeni możliwej do wykorzystania na cele i/lub przez instytucje publiczne, co poprawi możliwość rozwoju usług na rzecz społeczności lokalnej. Remont obiektu oraz zagospodarowanie przestrzeni znajdującej się w jego najbliższym otoczeniu przyczyni się do poprawy jakości stanu zagospodarowania miasta oraz poprawy estetyki. Planowany obiekt, ze szczególnym uwzględnieniem jego przeznaczenia, przyczyni się do zwiększenia uczestnictwa seniorów w życiu kulturalnym i poprawi ich aktywność fizyczną. Tym samym wzmocnieniu ulegnie zakres oferty aktywizacji i integracji seniorów.</p>				
Zakres realizowanych zadań	<p>Adaptacja budynku na użyteczność publiczną – miejsce spotkań dla seniorów (remont budynku) oraz stworzenie centrum aktywności dla seniorów</p> <p>Projekt oraz prace remontowe budynku przy ul. Kard. Wyszyńskiego 11 w Józefowie zwanego willą „Balbinów”. Obiekt figuruje w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Planowany zakres prac ma na celu adaptację i przystosowanie obiektu do współczesnych standardów przy jednoczesnym zachowaniu zabytkowego charakteru budynku. Obiekt zostanie dostosowany do nowych funkcji o charakterze społecznym – poprzez stworzenie miejsca spotkań, warsztatów (pomieszczenia jadalni, sali spotkań) oraz aktywności fizycznej (sala rehabilitacji, sprzęt do ćwiczeń). Projekt zakłada również zagospodarowanie terenu (tereny zielone, werandy, parking, dostosowanie wjazdu na teren obiektu).</p>				
Szacowana wartość projektu	2 000 000,00				
Szacowany okres realizacji	2016 – 2017				
Źródła finansowania projektu	Środki własne	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	X RPO WM	X	ndt.	ndt.
Prognozowane produkty	<p>1. Budynki publiczne wyremontowane na obszarach miejskich (szt.) – 1</p> <p>2. Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją (m²) – 2247</p>				
Prognozowane rezultaty	<p>1. Liczba korzystających z oferty świadczonej na rzecz seniorów w skali roku, w tym udział mieszkańców podobszarów rewitalizacji¹⁴ (os./%/rok) – 350/50%.</p> <p>2. Liczba podmiotów (przedsiębiorstw/organizacji pozarządowych) świadczących usługi na rzecz seniorów (szt./rok) – 5.</p>				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Planowany do realizacji projekt jest zgodny z zapisami RPO WM 14-20 określonymi w ramach działania 6.2 – rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, mającego na celu ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno – gospodarczych.				
Uwagi	Planowany do realizacji projekt będzie komplementarny, w wymiarze społecznym, z działaniem 9.2 RPO WM 14-20 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej. W				

¹⁴ Dopuszcza się realizację przedsięwzięć/projektów, gdzie udział uczestników będzie mieszany – będą w nich brały udział zarówno osoby zamieszkujące podobszary rewitalizacji, jak i kwalifikujący się mieszkańcy innych części miasta. Takie ujęcie uczestnictwa w projektach znajduje swoje uzasadnienie w potrzebie integracji społecznej oraz potrzebie ukazywania różnych aspektów funkcjonowania społecznego i życiowego – w oderwaniu od niewygodnego dotychczas środowiska życia.

	wymiarze technicznym oraz przestrzennym odnosił się będzie do działań RPO WM: 4.2 (Efektywność energetyczna) oraz 5.3 (Dziedzictwo kultury). Planowany do realizacji projekt, po przeprowadzeniu inwestycji, będzie stanowił istotny potencjał dla rozwoju oferty aktywizacji i integracji seniorów, które mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć współfinansowanych ze Budżetu Państwa (np. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Seniorów) i/lub innych źródeł publicznych i prywatnych.
--	---

Nr porządkowy	2/2/A				
Nazwa projektu	Rewitalizacja budynku przy ul. Kard Wyszyńskiego 2 w Józefowie – dostosowanie obiektu do nowych funkcji publicznych				
Realizator projektu	Miasto Józefów				
Lokalizacja projektu	Ul. Wyszyńskiego 2 (Podobszar 2)				
Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu oraz zagospodarowania gminnych obiektów użyteczności publicznej oraz stworzenie przestrzeni dla rozwoju oferty aktywizacji i integracji osób zamieszkujących obszary rewitalizacji. Modernizacja i renowacja budynku przy ul. Kard. Wyszyńskiego 2 w Józefowie ma na celu dostosowanie obiektu do nowych funkcji w obszarze kultury. Planowany Dom Nauki i Sztuki przyczyni się do rozwiązania następujących problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w sferze społecznej – problem niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym (w tym osób niepełnosprawnych), niewystarczającej integracji środowisk zamieszkujących obszary rewitalizacji oraz miasto, niewystarczającej aktywności społecznej, niewystarczającej oferty edukacyjnej i spędzania wolnego czasu w mieście; - w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – brak zagospodarowania centrum miasta, dostosowanie obiektów będących własnością Miasta do nowych funkcji o charakterze społecznym oraz niewystarczającej estetyki i zagospodarowania przestrzeni publicznych; - w sferze technicznej – problem degradacji fizycznej budynków stanowiących dziedzictwo kulturowe, będących w złym stanie technicznym. Obiekt stanowi dorobek architektoniczny charakterystyczny dla miasta i regionu – jest to budynek w stylu „Świdermajer”. 				
Zakres realizowanych zadań	<p>Inwestycja będzie ukierunkowana na infrastrukturę trwałą, wyposażenie służące działalności kulturalnej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i zwiększenie dostępności do jego zasobów a także przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>Zakres projektu obejmuje przebudowę istniejącego budynku mieszkalnego przy ul. Kard. Wyszyńskiego 2. Budynek jako dobrze zachowany przykład budownictwa mieszkalnego w stylu „Świdermajer” został wpisany do ewidencji zabytków woj. Mazowieckiego.</p> <p>Zakres projektu obejmuje także uporządkowanie i zagospodarowanie terenu wokół budynku (zieleń, wykonanie nowych utwardzeń dojazdów, miejsc postojowych, alejek). Wszystkie zaplanowane w ramach projektu prace modernizacyjne i renowacyjne służą dostosowaniu istniejącego obiektu do nowych funkcji kulturowych, w tym edukacyjnych.</p>				
Szacowana wartość projektu	6 300 000,00				
Szacowany okres realizacji	2016 – 2018				
Źródła finansowania projektu	Środki własne	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	X RPO WM	X	ndt.	ndt.
Prognozowane produkty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budynki publiczne wyremontowane na obszarach miejskich (szt.) – 1 2. Odrestaurowany obiekt zabytkowy o charakterze kulturowym (szt.) – 1 3. Powierzchnia obszaru (przestrzeni) objętego rewitalizacją (m²) – 2869 				
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba korzystających z oferty świadczony w odrestaurowanym obiekcie, w tym udział mieszkańców podobszarów rewitalizacji (os./%/rok) – 2500/33%. 2. Liczba osób zatrudnionych w odrestaurowanym obiekcie – 3. 				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Planowany do realizacji projekt jest zgodny z zapisami RPO WM 14-20 określonymi w ramach działania 5.3. – dziedzictwo kultury, mającego na celu zwiększenie				

	dostępności oraz rozwój zasobów kulturowych regionu. Przedsięwzięcie jest zgodne z działaniem 6.2 RPO WM – rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, mającego na celu ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno – gospodarczych.
Uwagi	Planowany do realizacji projekt, po przeprowadzeniu inwestycji, będzie stanowił istotny potencjał dla rozwoju oferty aktywizacji kulturalnej i integracji mieszkańców. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć współfinansowanych z Budżetu Państwa, np. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Seniorów, Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i/lub innych źródeł publicznych i prywatnych.

Nr porządkowy	3/3/A				
Nazwa projektu	Budowa parkingu w Michalinie przy stacji kolejowej				
Realizator projektu	Miasto Józefów				
Lokalizacja projektu	teren po wschodniej stronie torów położony przy stacji PKP Michalin ograniczony ulicą Sobieskiego z jednej strony i przejazdem kolejowym z drugiej strony (Podobszar 1)				
Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu oraz zagospodarowania przestrzeni publicznych oraz estetyzacja miasta. Wartością dodaną przedsięwzięcia będzie poprawa jakości usług związanych z transportem zbiorowym oraz bezpieczeństwa (zarówno w wymiarze drogowym, jak i z uwzględnieniem czynów karalnych), jak również ochrony środowiska.</p> <p>Planowany projekt przyczyni się do rozwiązania problemów występujących w sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przestrzenno – funkcjonalnej – związanych z występowaniem w mieście obszarów o niskiej estetyce, zdegradowanych fizycznie; - technicznej – poprzez deficyt miejsc postojowych na które występuje duże zapotrzebowanie, co wiąże się z niewystarczającym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną; - społecznej – dotyczących bezpieczeństwa na drodze oraz standardów jakości życia na podobszarze rewitalizacji; - środowiskowej – związanych z emisją zanieczyszczeń oraz hałasem, które dzięki projektowi będą ograniczone. <p>Planowany projekt ułatwi dostęp do transportu publicznego oraz przyczyni się do poprawy standardów zamieszkiwania (estetyzacja, wzrost poziomu bezpieczeństwa) na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji.</p>				
Zakres realizowanych zadań	W ramach projektu planowana jest realizacja robót budowlanych, w wyniku których powstanie parking na 65 miejsc postojowych, w tym 3 miejsca przeznaczone dla osób niepełnosprawnych. Planowane jest także zagospodarowanie terenu zgodnie z przewidywanym przeznaczeniem.				
Szacowana wartość projektu	700 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2018				
Źródła finansowania projektu	Środki własne	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	X RPO WM	ndt.	ndt.	ndt.
Prognozowane produkty	1. Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) – 1 3. Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją (m ²) – 2500				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba użytkowników (samochodów) zrewitalizowanego obszaru (parkingu) w skali miesiąca – 1 300 szt.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Przedsięwzięcie jest zgodne z zapisami dotyczącymi działania 6.2 RPO WM – rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, mającego na celu ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno – gospodarczych.				

Nr porządkowy	4/4/A				
Nazwa projektu	Budowa obiektu spełniającego funkcję kulturotwórczą w Michalinie				
Realizator projektu	Miasto Józefów				
Lokalizacja projektu	Józefów – Michalin, róg ul. Asnyka i ul. 11 listopada (Podobszar 1)				
Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Celem projektu jest podniesienie poziomu integracji oraz aktywności społecznej poprzez zwiększenie dostępności do zasobów kulturowych (edukacji kulturalnej) mieszkańców Michalina. Wartość dodaną projektu stanowiło będzie uporządkowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej.</p> <p>Projekt przyczyni się do rozwiązania problemów występujących w sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - społecznej t.j. problem niewystarczającej integracji oraz poziomu uczestnictwa mieszkańców Michalina w życiu kulturalnym; - przestrzenno-funkcjonalnej, t.j. niewystarczające wyposażenie tej części miasta w infrastrukturę społeczną, przez co ograniczona jest także podaż oferty usług publicznych, a zarazem także niewykorzystany potencjał kulturalny. 				
Zakres realizowanych zadań	Projekt przewiduje budowę nowego obiektu – instytucji kultury dla mieszkańców Michalina posiadających trudności komunikacyjne i finansowe w dostępie do ośrodków kultury znajdujących się w centrum miasta. Obiekt ma pełnić funkcje społeczne i edukacyjne, rozwijać aktywność kulturalną mieszkańców tej części miasta, a w efekcie integrować społeczność lokalną. Zakres projektu obejmuje również zagospodarowanie terenu wokół budynku.				
Szacowana wartość projektu	10 000 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2018				
Źródła finansowania projektu	Środki własne	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	X RPO WM	ndt.	ndt.	ndt.
Prognozowane produkty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budynki publiczne wybudowane na obszarach miejskich (szt.) – 1 2. Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją (m²) – 9300 				
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba korzystających z oferty kulturalnej świadczonej w wybudowanym obiekcie, w tym udział mieszkańców podobszarów rewitalizacji (os./%/rok) – 1000/33%. 2. Liczba osób zatrudnionych w wybudowanym obiekcie – 3. 				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	<p>Planowany do realizacji projekt jest zgodny z zapisami RPO WM 14-20 określonymi w ramach działania 5.3. – dziedzictwo kultury, mającego na celu zwiększenie dostępności oraz rozwój zasobów kulturowych regionu.</p> <p>Przedsięwzięcie jest zgodne z zapisami dotyczącymi działania 6.2 RPO WM – rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, mającego na celu ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno – gospodarczych.</p>				
Uwagi	Planowany do realizacji projekt, po przeprowadzeniu inwestycji, będzie stanowił istotny potencjał dla rozwoju oferty aktywizacji kulturalnej i integracji mieszkańców. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć współfinansowanych z Budżetu Państwa, np. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Seniorów, Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i/lub innych źródeł publicznych i prywatnych.				

Nr porządkowy	5/5/A				
Nazwa projektu	„Przywrócić Świdra Mieszkańcom” - projekt i budowa terenów rekreacyjnych w Józefowie				
Realizator projektu	Miasto Józefów				
Lokalizacja projektu	Tereny położone na prawym brzegu Świdra, ograniczone mostem dawnej kolejki i ulicą Piłsudskiego (Podobszar 2)				
Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Celem projektu jest przywrócenie obszarowi utraconej funkcji rekreacyjnej oraz zapobieganie postępującej degradacji środowiska naturalnego. Wartością dodaną projektu będzie wsparcie, poprzez nowo powstałą infrastrukturę, integracji oraz jakości życia mieszkańców obszaru zdegradowanego i podniesienie atrakcyjności przestrzennej oraz estetyki miasta.</p> <p>Projekt przyczyni się do rozwiązania problemów występujących w następujących</p>				

	<p>sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej – brak zagospodarowania brzegów Świdra, degradacja fizyczna obszaru, niska estetyka oraz niewystarczająca podaż oferty spędzania wolnego czasu oraz oferty publicznej w zakresie integracji mieszkańców; - środowiskowej – pogarszający się stan środowiska w obszarze nadświdrzańskim; - społecznej – niewystarczający poziom integracji i aktywności społecznej, niewystarczający poziom bezpieczeństwa. 				
Zakres realizowanych zadań	<p>Realizacja projektu wiązała się będzie z poprawą stanu zasobów naturalnych obszaru wraz z odzyskaniem utraconej funkcji rekreacyjno- turystycznej w efekcie realizacji następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie terenu poprzez modernizację i budowę ciągów komunikacyjnych i parkingów, oświetlenie terenu, nagłośnienie, monitoring, budowę małej architektury na handel sezonowy i usługi gastronomiczne, - utworzenie strefy wypoczynku w tym m.in. montaż małej architektury, budowa urządzeń rekreacyjnych, budowa toalet; - budowa placu zabaw dla dzieci w tym m.in. wykonanie nawierzchni, montaż urządzeń dostosowanych dla dzieci, montaż ławek i ogrodzenia; - oczyszczenie terenów leśnych, - wytyczenie tras spacerowych; - konserwacja zieleni. 				
Szacowana wartość projektu	3 000 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2019				
Źródła finansowania projektu	Środki własne	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	X RPO WM	ndt.	ndt.	X
Prognozowane produkty	<p>1. Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze (szt.) – 1 2. Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją (m²) – 16 000</p>				
Prognozowane rezultaty	<p>1. Liczba korzystających z oferty świadczonej na rewitalizowanym obszarze (os./rok) – 12 000.</p>				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	<p>Przedsięwzięcie jest zgodne z zapisami dotyczącymi działania 6.2 RPO WM – rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, mającego na celu ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno – gospodarczych. Przedsięwzięcie jest zgodne z zapisami dotyczącymi działania 2.5. RPO WM – Poprawa jakości środowiska miejskiego</p>				
Uwagi	<p>Planowany do realizacji projekt, po przeprowadzeniu inwestycji w obiekt, będzie stanowił istotny potencjał dla rozwoju oferty aktywizacji i integracji mieszkańców podobszaru rewitalizacji, która może być realizowana w ramach przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Budżetu Państwa (np. Ministerstwo Sportu i Turystyki) i/lub innych źródeł publicznych i prywatnych (np. NFOŚiGW, sponsorzy). Projekt został zgłoszony podczas prac nad Lokalną Strategią Rozwoju na lata 2014-2020 prowadzoną przez Lokalną Grupę Działania „Natura i Kultura” (Miasto Józefów jest członkiem Stowarzyszenia od 2015 r.) i może być finansowany w nowym okresie programowania PROW 2014-2023.</p>				

Nr porządkowy	6/6/A
Nazwa projektu	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
Realizator projektu	Miasto Józefów
Lokalizacja projektu	Józefów, ul. Kard. Wyszyńskiego 2 (budynek A i B Urzędu Miasta), ul. Sosnowa 17 c (Budynek C Urzędu Miasta), ul. Mickiewicza 11 (SP 1) (Podobszar 2)
Uzasadnienie realizacji projektu	Celem projektu jest zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko obiektów użyteczności publicznej oraz podniesienie standardu świadczenia usług publicznych. Projekt przyczyni się do rozwiązania problemów występujących w następujących sferach:

	<ul style="list-style-type: none"> - technicznej – niezadowolający stan infrastruktury społecznej w mieście; - środowiskowej – negatywne oddziaływanie na środowisko, nadmierne zużycie energii; - przestrzenno-funkcjonalnej – fizyczna degradacja obszaru (obiektów użyteczności publicznej), niska estetyka. - społecznej – niewystarczająca jakość świadczonych usług publicznych. 				
Zakres realizowanych zadań	W ramach projektu zrealizowane zostaną prace modernizacyjno-remontowe w zakresie termomodernizacji wybranych budynków użyteczności publicznej (Budynek Urzędu Miasta A, B i C oraz Szkoły Podstawowej nr 1). Zakres przedsięwzięcia obejmuje projekt termomodernizacji oraz prace remontowe.				
Szacowana wartość projektu	5 000 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2023				
Źródła finansowania projektu	Środki własne	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	X RPO WM	ndt.	ndt.	ndt.
Prognozowane produkty	1 Budynki publiczne wyremontowane na obszarach miejskich (szt.) – 4 2. Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją (m ²) – 2 785				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba korzystających z oferty świadczonej na rewitalizowanym obszarze (os./rok) – 750 2. Ilość zaoszczędzonej energii (%) w pierwszym roku po przeprowadzeniu robót – 20 %				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Przedsięwzięcie jest zgodne z zapisami dotyczącymi działania 6.2 RPO WM – rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, mającego na celu ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno – gospodarczych, gdzie podkreśla się znaczenie prac modernizacyjnych mających na celu poprawę efektywności energetycznej obiektów. Planowany do realizacji projekt jest komplementarny z działaniem 4.2 RPO WM – Efektywność energetyczna oraz 4.3 – Redukcja emisji zanieczyszczeń.				

Nr porządkowy	7/7/A				
Nazwa projektu	Odnowa tkanki mieszkaniowej wraz z termomodernizacją budynków komunalnych				
Realizator projektu	Miasto Józefów				
Lokalizacja projektu	Ul. Powstańców Warszawy 31, Józefów Ul. Sosnowa 19, Józefów (Podobszar 2)				
Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Celem projektu jest poprawa warunków zamieszkania na podobszarze rewitalizacji poprzez odnowę tkanki mieszkaniowej wraz z termomodernizacją wybranych budynków komunalnych.</p> <p>Projekt przyczyni się do rozwiązania problemów występujących w następujących sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - technicznej – niezadowolający stan infrastruktury zamieszkania w mieście; - środowiskowej – negatywne oddziaływanie na środowisko, nadmierne zużycie energii; - przestrzenno-funkcjonalnej – fizyczna degradacja obszaru (obiektów mieszkalnych), niska estetyka. - społecznej – niewystarczająca jakość warunków zamieszkania. 				
Zakres realizowanych zadań	W ramach realizacji projektu planuje się przeprowadzenie następujących prac: - naprawa elewacji, usunięcie licznych zniszczeń cokołu budynków, naprawa parapetów zewnętrznych, remont dachu, zagospodarowanie terenu (m.in. dojście do budynku, altana letniskowa, przebudowa); - ocieplenie budynku, wymiana oświetlenia na energooszczędne, ew. wymiana źródeł ciepła (obecnie elektryczne lub/i piece węglowe).				
Szacowana wartość projektu	6 000 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2019				
Źródła finansowania projektu	Środki własne	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	X	ndt.	ndt.	ndt.

	RPO WM
Prognozowane produkty	1. Liczba budynków wyremontowanych na obszarach miejskich (szt.) – 2 2. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.) – 2
Prognozowane rezultaty	1. Liczba użytkowników wyremontowanych budynków po zakończeniu projektu (os.) - 45 2. Ilość zaoszczędzonej energii (%) w pierwszym roku po przeprowadzeniu robót - 20 %
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Przedsięwzięcie jest zgodny z zapisami dotyczącymi działania 6.2 RPO WM – rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, mającego na celu ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno – gospodarczych, gdzie podkreśla się znaczenie prac modernizacyjnych mających na celu poprawę efektywności energetycznej obiektów. Planowany do realizacji projekt jest komplementarny z działaniem 4.2 RPO WM – Efektywność energetyczna oraz 4.3 – Redukcja emisji zanieczyszczeń.

Nr porządkowy	8/8/A				
Nazwa projektu	Zapewnienie dostawy centralnie ciepłej wody do lokali mieszkalnych wraz z wykonaniem niezbędnej infrastruktury przesyłowej i modernizacją istniejącej kotłowni gazowej				
Realizator projektu	Otwocka Spółdzielnia Mieszkaniowa				
Lokalizacja projektu	Budynki przy ul. Piłsudskiego 10/1, 10/2 , 10/3 , 10/4, 10/5, 10/6 Osiedle” Michalin” w Józefowie (Podobszar 1)				
Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Celem projektu jest poprawa warunków zamieszkania na podobszarze rewitalizacji poprzez odnowę tkanki mieszkaniowej.</p> <p>Projekt przyczyni się do rozwiązania problemów występujących w następujących sferach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - technicznej – niezadowolający stan infrastruktury zamieszkania w mieście, degradacja przewodów spalinowych w budynkach mieszkalnych stwarza zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. Niska sprawność indywidualnych podgrzewaczy wody i niska sprawność Istniejącej ponad 20 – letniej kotłowni gazowej powoduje wysoką energochłonność i zwiększoną emisję gazu do środowiska; - środowiskowej – negatywne oddziaływanie na środowisko, nadmierne zużycie energii; - przestrzenno-funkcjonalnej – fizyczna degradacja obszaru (obiektów mieszkalnych), niska estetyka. - społecznej – niewystarczający standard zamieszkania. 				
Zakres realizowanych zadań	W ramach realizacji projektu planuje się przeprowadzenie następujących prac: Likwidacja indywidualnych gazowych podgrzewaczy wody, wykonanie wewnętrznej instalacji centralnej ciepłej wody w budynku, montaż modułów centralnie ciepłej wody wykonanie i zmodernizowanie zewnętrznych sieci zasilających, modernizacja istniejącej kotłowni gazowej.				
Szacowana wartość projektu	750 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017				
Źródła finansowania projektu	Środki własne	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	100%	ndt.	X	X	X
Prognozowane produkty	1. Liczba budynków wyremontowanych na obszarach miejskich (szt.) – 6 2. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (szt.) – 6				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba użytkowników wyremontowanych budynków po zakończeniu projektu (os.) – 187 Porównanie danych dot. zużycia energii przed i po zakończeniu realizacji projektu				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.				

Nr porządkowy	9/25/A				
Nazwa projektu	Rozwój ścieżek rowerowych na obszarach rewitalizacyjnych w Józefowie				
Realizator projektu	Miasto Józefów				

Lokalizacja projektu	Podobszar 1: ul. Piłsudskiego i ul. Sikorskiego (odcinki od granicy Józefowa z Warszawą do ul. Sobieskiego), ul. 11 listopada (odcinek od ul. Sikorskiego do ul. Sadowej), ul. Asnyka (od ul. Złotej Jesieni do ul. Sobieskiego); Podobszar 2: ul. Polna (od ul. 3 Maja do ul. Piłsudskiego, ul. Kard. Wyszyńskiego (od ul. 3 Maja do ul. Piłsudskiego), ul. Mickiewicza (od ul. Sikorskiego do ul. Moniuszki).				
Uzasadnienie realizacji projektu	Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa na drogach na obszarach rewitalizowanych. Ponadto wybór roweru zamiast samochodu przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zmniejszenie negatywnych oddziaływań ruchu drogowego na zabudowę miejską i środowisko. Projekt będzie przyczyniał się do rozwiązania problemów dotyczących zarówno sfery technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej, jak i społecznej. Projekt przyczyni się do uporządkowania przestrzeni miejskiej i podniesie atrakcyjność środowiskowo-rekreacyjną, a tym samym podniesie komfort życia mieszkańców. Projekt przyczyni się do rozwiązania problemu: niedoboru połączeń prowadzących do lokalnych centrów aktywności lub węzłów przesiadkowych. Projekt jest częścią zadania polegającego na budowie sieci ścieżek rowerowych w całym mieście.				
Zakres realizowanych zadań	Budowa dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją.				
Szacowana wartość projektu	1 700 000				
Szacowany okres realizacji	2018 – 2023				
Źródła finansowania projektu	Środki własne	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	X RPO WM	X	ndt.	ndt.
Prognozowane produkty	1. Długość wybudowanych ścieżek (km) – 4				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba osób korzystająca ze ścieżek i parkująca rower na parkingach przy stacjach kolejowych – 20 osób/dzień				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Projekt jest zgodny z zapisami Działania 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, Podziałanie 4.3.2 Mobilność miejska w ramach ZIT – typ projektów – Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej – ZIT – Ścieżki i infrastruktura rowerowa, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020.				

Nr porządkowy	10/20/A
Nazwa projektu	Poszerzenie miejskiego systemu monitoringu
Realizator projektu	Miasto Józefów - Straż Miejska
Lokalizacja projektu	Ulice Sikorskiego oraz Jarosławska znajdujące się na terenie Podobszaru nr 2
Uzasadnienie realizacji projektu	Celem projektu jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz zapobieganie negatywnym zjawiskom w przestrzeni publicznej. Projekt wychodzi naprzeciw zidentyfikowanym problemom w zakresie niewystarczającego poziomu (poczucia) bezpieczeństwa. Wzmocnienie systemu bezpieczeństwa wiąże się z potrzebą poprawy infrastruktury służącej właściwej realizacji zadań z opisywanego zakresu. Jak wynika z doświadczeń służb bezpieczeństwa na terenach, gdzie występuje monitoring spada poziom przestępczości. Obszary rekomendowane do objęcia monitoringiem, gdzie obecnie brakuje tego rodzaju rozwiązań. Luka ta odbija się zarówno na poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców, jak i widoczna jest w statystykach policji oraz Straży Miejskiej.
Zakres realizowanych zadań	Zakup i montaż obszarach rewitalizacji 6 kamer monitoringu miejskiego. Sugerowane lokalizacje: 1. ul. Sikorskiego przy ul. 11 Listopada, 2. ul. Sikorskiego przy ul. Skłodowskiej, 3. ul. Sikorskiego przy ul. Reymonta, 4. ul. Jarosławska przy ul. Telimny obejmująca zasięgiem teren rekreacyjny nad Świdrem, 5. ul. Jarosławska przy Oczyszczalni Ścieków.
Szacowana wartość projektu	110 000,00
Szacowany okres realizacji	2017 – 2023

Źródła finansowania projektu	Środki własne wnioskodawcy	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	X	ndt.	X	ndt.	X
Prognozowane produkty	1. Liczba kamer monitoringu miejskiego zamontowanych w wyznaczonych lokalizacjach (szt.) – 5				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba zgłoszeń do służb mających na celu poprawę bezpieczeństwa, porządku publicznego i ochrony mienia- 100 zgłoszeń/rok				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.				

Nr porządkowy	11/18/A				
Nazwa projektu	Włączenie miasta Józefów do systemu monitoringu jakości powietrza w województwie mazowieckim				
Realizator projektu	Miasto Józefów				
Lokalizacja projektu	Teren rewitalizacji				
Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Celem projektu jest podniesienie świadomości mieszkańców w kwestii zanieczyszczenia powietrza i sposobów zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu człowieka na klimat. Planowane przedsięwzięcie pozwoli precyzyjnie badać stan powietrza w mieście oraz określić przyczyny zastanej sytuacji.</p> <p>Utworzona w wyniku realizacji projektu infrastruktura pozwoli zweryfikować jakość powietrza w Józefowie – na terenach najbardziej narażonych na zanieczyszczenie powietrza. Obecny stan nie jest dokładnie rozpoznany. Najbliższy punkt pomiaru znajduje się w Otwocku. Według danych Państwowego Monitoringu Środowiska Otwock zajął 12. pozycję wśród miast o najwyższych zanieczyszczeniach (w których znajduje się stacja pomiarowa). Średnioroczna norma benzoalofirenu wynosi 1ng/m3. W Otwocku przekroczone ją ośmiokrotnie.</p> <p>Sukcesywny pomiar jakości powietrza w Józefowie jest niezbędny do tego, aby projektować dalsze, skuteczne działania dotyczące gospodarki niskoemisyjnej w mieście.</p>				
Zakres realizowanych zadań	<p>Zakup i instalacja manualnej stacji pomiaru jakości powietrza, włączonej do Systemu Monitoringu Powietrza w Województwie Mazowieckim.</p> <p>Niezbędne jest wytypowanie właściwego miejsca, przygotowanie terenu, zakup urządzenia oraz jego montaż.</p> <p>Stacja będzie prowadzić pomiary: pyłów zawieszonych, metali ciężkich oraz benzoalofirenu</p> <p>Wyniki badań będą publikowane na stronie internetowej UM, prasie lokalnej oraz na profilu FB UM w Józefowie.</p> <p>Przedsięwzięcie wymaga podpisania porozumienia z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Warszawie oraz zatwierdzenia proponowanej lokalizacji stacji, a także zabezpieczenia w budżecie środków na obsługę i funkcjonowanie stacji (ok. 30 tys. rocznie na obsługę i konserwację).</p>				
Szacowana wartość projektu	230 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2023				
Źródła finansowania projektu	Środki własne wnioskodawcy	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	X	ndt.	X	ndt.	X
Prognozowane produkty	1. Liczba zamontowanych stacji pomiaru (szt.) – 1 2. Liczba pomiarów (badań) realizowanych w skali roku (szt.) – 12				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba odbiorów (os.) informacji na temat jakości powietrza za pośrednictwem kanałów komunikacji pośredniej i bezpośredniej w skali roku – 20 000.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.				

Nr porządkowy	12/13/A				
Nazwa projektu	„Człowieku nie truj” - organizacja cyklicznego projektu edukacyjno-społecznego				
Realizator projektu	Miasto Józefów				
Lokalizacja projektu	Józefów, Podobszar 1 oraz Podobszar 2				

Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Celem przedsięwzięcia jest podniesienie świadomości mieszkańców w kwestii spalania odpadów komunalnych, zanieczyszczenia powietrza i sposobów zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu człowieka na środowisko. Projekt przyczyni się do ograniczenia postępującej degradacji środowiska naturalnego, integracji i aktywizacji mieszkańców wokół wspólnej idei, wzmocnienia więzi społecznych oraz dialogu międzypokoleniowego, zwiększenie atrakcyjności podobszarów.</p> <p>Projekt wynika z następujących problemów/potrzeb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w sferze społecznej – niewystarczający poziom wiedzy o tym jak ograniczać zanieczyszczenia powietrza; - w sferze środowiskowej – pogarszająca się jakość powietrza; - w sferze technicznej – nadmiar infrastruktury (rozwiązań indywidualnych) negatywnie oddziałującej na jakość powietrza. 				
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada przeprowadzenie akcji promocyjno – informacyjnej obejmującej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie i dystrybucję plakatów informacyjnych; - przygotowanie i dystrybucję pocztową ulotek informacyjnych akcji „Człowieku nie truj”; - przygotowanie i dystrybucję publikacji o charakterze edukacyjnym w prasie lokalnej, na portalu internetowym www.jozefow.pl oraz na profilu FB Urzędu Miasta; - organizację wydarzenia specjalnego „Rodzinnego pikniku ekologicznego” (poczęstunek, atrakcje dla różnych grup wiekowych, konkursy edukacyjne) <p>Projekt realizowany będzie w cyklu rocznym – przez trzy kolejne lata.</p>				
Szacowana wartość projektu	90 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2019				
Źródła finansowania projektu	Środki własne wnioskodawcy	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	X	ndt.	X	X	X
Prognozowane produkty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych (plakaty – 300 szt.; ulotki – 12 tys. szt.) – 3 szt. 2. Liczba wydarzeń promujących zachowania prośrodowiskowe zorganizowanych na Podobszarze rewitalizacji nr 1 (szt.) – 3 3. Liczba wydarzeń promujących zachowania prośrodowiskowe zorganizowanych na Podobszarze rewitalizacji nr 2 (szt.) – 3 				
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczestników organizowanych wydarzeń (os.), w skali roku, w tym udział mieszkańców zamieszkujących podobszary rewitalizacji (%) – 900 (40%) 2. Liczba odbiorców projektu za pośrednictwem kanałów komunikacji (os./rok), w tym udział mieszkańców obszaru rewitalizacji – 30 000 				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.				
uwagi	<p>Planowany do realizacji projekt, będzie stanowił istotny element dla kształtowania świadomości ekologicznej oraz integracji mieszkańców wokół problematyki ochrony środowiska. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane z uwzględnieniem środków pochodzących z Budżetu Państwa, np. Programy Ministra Środowiska i/lub innych źródeł publicznych (np. NFOŚiGW czy WFOŚiGW) i prywatnych.</p>				

Nr porządkowy	13/14/A
Nazwa projektu	„Ś – jak Świder, nie jak Śmietnik” – organizacja cyklicznego projektu edukacyjno-społecznego
Realizator projektu	Miasto Józefów
Lokalizacja projektu	Józefów, Podobszar 2
Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Celem przedsięwzięcia jest podniesienie świadomości mieszkańców w w kwestii dbania o czystość terenów nad Świdrem oraz sposobów zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu człowieka na środowisko. Projekt przyczyni się do ograniczenia postępującej degradacji środowiska naturalnego, integracji i aktywizacji mieszkańców wokół wspólnej idei, wzmocnienia więzi społecznych oraz dialogu międzypokoleniowego, zwiększenia atrakcyjności podobszaru.</p> <p>Projekt wynika z następujących problemów/potrzeb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w sferze społecznej – niewystarczający poziom wiedzy o ekologii oraz niski

	poziom aktywności społecznej i uczestnictwa w życiu publicznym; - w sferze środowiskowej – pogarszający się stan środowiska w obszarze nadświdrzańskim;				
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada przeprowadzenie akcji promocyjno – informacyjnej obejmującej: - przygotowanie i dystrybucję plakatów informacyjnych; - przygotowanie publikacji o charakterze edukacyjnym dystrybuowanych w prasie lokalnej, na portalu internetowym www.jozefow.pl oraz na profilu FB Urzędu Miasta; - organizację wydarzenia specjalnego „Rodzinnego sprzątania terenów nad Świdrem” (wspólne sprzątanie, poczęstunek, atrakcje dla różnych grup wiekowych, konkursy edukacyjne). Projekt realizowany będzie w cyklu rocznym – przez trzy kolejne lata.				
Szacowana wartość projektu	45 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2019				
Źródła finansowania projektu	Środki własne wnioskodawcy	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	X	ndt.	X	X	X
Prognozowane produkty	1. Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych (plakaty – 300 szt.) – 3 szt. 2. Liczba wydarzeń specjalnych promujących zachowania prośrodowiskowe zorganizowanych na Podobszarze rewitalizacji nr 2 (szt.) – 3				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba uczestników organizowanych wydarzeń specjalnych (os.), w skali roku/jednego wydarzenia, w tym udział mieszkańców zamieszkujących podobszary rewitalizacji (%) – 300 (30%) 2. Liczba odbiorców projektu za pośrednictwem kanałów komunikacji (os./rok), w tym udział mieszkańców obszaru rewitalizacji – 15 000				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.				
Uwagi	Planowany do realizacji projekt, będzie stanowił istotny element dla kształtowania świadomości ekologicznej oraz integracji mieszkańców wokół problematyki ochrony środowiska. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane z uwzględnieniem środków pochodzących z Budżetu Państwa, np. Programy Ministra Środowiska i/lub innych źródeł publicznych (np. NFOŚiGW czy WFOŚiGW) i prywatnych.				

Nr porządkowy	14/26/A				
Nazwa projektu	„Azbest – STOP” – kampania informacyjna na rzecz likwidacji azbestu w mieście Józefowie				
Realizator projektu	Miasto Józefów				
Lokalizacja projektu	Józefów, Podobszar 1 i Podobszar 2				
Uzasadnienie realizacji projektu	Celem przedsięwzięcia jest podniesienie świadomości mieszkańców w kwestii wpływu azbestu na zdrowie i środowisko naturalne oraz możliwości organizacyjnych i finansowych związanych z likwidacją pokryć azbestowych. Projekt przyczyni się do ograniczenia postępującej degradacji środowiska naturalnego, poprawy warunków życia, integracji i aktywizacji mieszkańców wokół wspólnej idei, zwiększenia atrakcyjności podobszarów. Projekt wynika z następujących problemów/potrzeb: - w sferze społecznej – niewystarczający poziom wiedzy na temat wpływu azbestu na zdrowie, brak wiedzy w zakresie możliwości likwidacji azbestu; - w sferze technicznej i środowiskowej – wysoki wskaźnik występowania obiektów wykorzystujących azbest na podobszarach rewitalizacji; - w sferze przestrzennej – niski poziom estetyki otoczenia.				
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada przeprowadzenie akcji promocyjno – informacyjnej obejmującej: - przygotowanie i dystrybucję ulotek informacyjnych; - przygotowanie publikacji o charakterze edukacyjnym dystrybuowanych w prasie lokalnej, na portalu internetowym www.jozefow.pl oraz na profilu FB Urzędu Miasta; Projekt realizowany będzie w cyklu rocznym – przez trzy kolejne lata.				
Szacowana wartość projektu	30 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2019				
Źródła finansowania projektu	Środki własne	Środki UE	Środki	Środki	Inne źródła

	wnioskodawcy		budżetu państwa (BP)	prywatne	
	X	ndt.	X	X	X
Prognozowane produkty	1. Liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych (ulotki – 2 000) – 3 szt. 2. Liczba zorganizowanych szkoleń lokalnych dotyczących usuwania wyrobów z azbestem – 3 szt.				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba odbiorców zorganizowanych kampanii informacyjnych – mieszkańców zamieszkujących podobszary rewitalizacji (%) – 2 000 (30%) 2. Udział usuniętych odpadów zawierających azbest w ogólnej ilości zinwentaryzowanych odpadów zawierających azbest ¹⁵ – 45%				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.				
Uwagi	Planowany do realizacji projekt, będzie stanowił istotny element dla kształtowania świadomości ekologicznej oraz integracji mieszkańców wokół problematyki ochrony środowiska. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane z uwzględnieniem środków pochodzących z Budżetu Państwa, np. Programy Ministra Środowiska i/lub innych źródeł publicznych (np. NFOŚiGW czy WFOŚiGW) i prywatnych.				

Nr porządkowy	15/12/A				
Nazwa projektu	Organizacja warsztatów aktywizujących dla seniorów				
Realizator projektu	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów				
Lokalizacja projektu	Józefów, ul. Wyszyńskiego 11 – Dom Seniora (Podobszar 1 oraz Podobszar 2)				
Uzasadnienie realizacji projektu	Projekt przyczyni się do ograniczania negatywnych skutków problemu jakim jest starzenie się społeczności Józefowa (ze szczególnym nasileniem zjawiska na wyodrębnionych Podobszarach Rewitalizacji blisko 20% populacji). Wskazana sytuacja wywołuje potrzeby związane z aktywizacją (społeczną oraz fizyczną), a także integracją środowiska seniorów – zagospodarowaniem czasu wolnego, motywowaniem do uczestnictwa w życiu kulturalnym oraz aktywności fizycznej, integracją środowiska oraz międzypokoleniową.				
Zakres realizowanych zadań	Organizacja działań promujących aktywność fizyczną członków Związku i osób niezrzeszonych (mieszkańców podobszarów rewitalizacji); Organizacja spotkań okolicznościowych, warsztatów, zajęć np. robótki ręczne, kulinarne				
Szacowana wartość projektu	180 000,00				
Szacowany okres realizacji	2018 – 2023				
Źródła finansowania projektu	Środki własne wnioskodawcy	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	X	ndt.	X	X	X
Prognozowane produkty	1. Liczba zorganizowanych spotkań/wydarzeń w skali roku (szt.) – 200				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba uczestników organizowanych wydarzeń w skali roku, w tym udział seniorów zamieszkujących obszary zdegradowane (os./%) – 2000 (20%) ¹⁶				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.				
Uwagi	Planowany do realizacji projekt, będzie stanowił istotny element dla rozwoju oferty aktywizacji kulturalnej i integracji mieszkańców. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć współfinansowanych z Budżetu Państwa, np. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Seniorów, Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i/lub innych źródeł publicznych i prywatnych.				

¹⁵ Zgodnie z harmonogramem rzeczowym określonym w Aktualizacji Programu Usuwania Azbestu dla Miasta Józefowa

¹⁶ Udział seniorów zamieszkujących obszary rewitalizacji określono na podstawie...

Nr porządkowy	16/15/A				
Nazwa projektu	Organizacja wykładów z różnych dziedzin wiedzy w ramach działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Józefowie				
Realizator projektu	Uniwersytet Trzeciego Wieku w Józefowie				
Lokalizacja projektu	Gminne instytucje kultury				
Uzasadnienie realizacji projektu	Celem projektu jest rozwój oferty aktywizacji seniorów, która w obliczu wzrastającej liczby osób starszych nie jest wystarczającą ilościowo i jakościowo. Projekt zakłada poszerzenie wiedzy i kultury odbiorców. Zrozumienie zmian zachodzących w kraju i na świecie. Projekt koresponduje z problemami związanymi z uwarunkowaniami demograficznymi – wzrastającą liczbą osób w wieku 60+ oraz uczestnictwem seniorów w życiu społecznym (w tym kulturalnym) i ich integracją z własnym środowiskiem jak i międzypokoleniowo.				
Zakres realizowanych zadań	Projekt przewiduje organizację cotygodniowych wykładów prowadzonych przez zapraszanych specjalistów – zgodnie z zapotrzebowaniem tematycznym zidentyfikowanym wśród odbiorców.				
Szacowana wartość projektu	21 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2019				
Źródła finansowania projektu	Środki własne wnioskodawcy	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	X	EFS	X	X	X
Prognozowane produkty	1. Liczba zorganizowanych wydarzeń (szt.) – 35				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba uczestników organizowanych wydarzeń specjalnych (os.), w skali roku/jednego wydarzenia, w tym udział mieszkańców zamieszkujących podobszary rewitalizacji (%) – 3 500 (20%)				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.				
Uwagi	Planowany do realizacji projekt, wzmocni ofertę aktywizacji kulturalnej i integracji mieszkańców. Wartością dodaną projektu będzie wykorzystanie zaplecza instytucjonalnego (obiektów) powstałego w ramach wdrażania Programu Rewitalizacji. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć współfinansowanych z Budżetu Państwa, np. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Seniorów, Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i/lub innych źródeł publicznych i prywatnych.				

Nr porządkowy	17/16/A				
Nazwa projektu	Organizacja imprez okolicznościowych w ramach działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Józefowie				
Realizator projektu	Uniwersytet Trzeciego Wieku w Józefowie				
Lokalizacja projektu	Dom Nauki i Sztuki, ul. Wyszyńskiego 2 w Józefowie				
Uzasadnienie realizacji projektu	Celem projektu jest rozwój oferty aktywizacji seniorów, która w obliczu wzrastającej liczby osób starszych nie jest wystarczającą ilościowo i jakościowo. Projekt zakłada poszerzenie wiedzy i kultury odbiorców. Zrozumienie zmian zachodzących w kraju i na świecie. Projekt koresponduje z problemami związanymi z uwarunkowaniami demograficznymi – wzrastającą liczbą osób w wieku 60+ oraz uczestnictwem seniorów w życiu społecznym (w tym kulturalnym) i ich integracją z własnym środowiskiem jak i międzypokoleniowo.				
Zakres realizowanych zadań	Projekt przewiduje organizację cyklu spotkań okolicznościowe np. Spotkanie opłatkowe, wieczornice, ostatki itp.				
Szacowana wartość projektu	30 000,00				
Szacowany okres realizacji	2018 – 2020				
Źródła finansowania projektu	Środki własne wnioskodawcy	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	X	ndt.	X	X	X
Prognozowane produkty	1. Liczba zorganizowanych wydarzeń, w skali roku (szt.) – 8				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba uczestników organizowanych wydarzeń (os.), w skali roku, w tym udział mieszkańców zamieszkujących podobszary rewitalizacji (%) – 1000 (20%)				

Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.
Uwagi	Planowany do realizacji projekt, wzmocni ofertę aktywizacji kulturalnej i integracji mieszkańców. Wartością dodaną projektu będzie wykorzystanie zaplecza instytucjonalnego (obiektów) powstałego w ramach wdrażania Programu Rewitalizacji. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć współfinansowanych z Budżetu Państwa, np. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Seniorów, Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i/lub innych źródeł publicznych i prywatnych.

Nr porządkowy	18/17/A				
Nazwa projektu	Organizowanie życia kulturalno-artystycznego dla seniorów w ramach działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Józefowie				
Realizator projektu	Uniwersytet Trzeciego Wieku w Józefowie				
Lokalizacja projektu	Dom Nauki i Sztuki, ul. Wyszyńskiego 2 w Józefowie				
Uzasadnienie realizacji projektu	Celem projektu jest rozwój oferty aktywizacji seniorów, która w obliczu wzrastającej liczby osób starszych nie jest wystarczającą ilościowo i jakościowo. Projekt zakłada poszerzenie wiedzy i kultury odbiorców. Zrozumienie zmian zachodzących w kraju i na świecie. Projekt koresponduje z problemami związanymi z uwarunkowaniami demograficznymi – wzrastającą liczbą osób w wieku 60+ oraz uczestnictwem seniorów w życiu społecznym (w tym kulturalnym) i ich integracją z własnym środowiskiem jak i międzypokoleniowo.				
Zakres realizowanych zadań	W ramach realizacji projektu przewiduje się: organizację wyjazdów do teatrów, muzeów, na wystawy; tworzenie spektakli teatralnych przez członków UTW, itp.				
Szacowana wartość projektu	45 000,00				
Szacowany okres realizacji	2018 – 2020				
Źródła finansowania projektu	Środki własne wnioskodawcy	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	X	ndt.	X	X	X
Prognozowane produkty	1. Liczba zorganizowanych wydarzeń, w skali roku (szt.) – 10				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba uczestników organizowanych wydarzeń (os.), w skali roku, w tym udział mieszkańców zamieszkujących podobszary rewitalizacji (%) – 500 (20%)				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.				
Uwagi	Planowany do realizacji projekt, wzmocni ofertę aktywizacji kulturalnej i integracji mieszkańców. Wartością dodaną projektu będzie wykorzystanie zaplecza instytucjonalnego (obiektów) powstałego w ramach wdrażania Programu Rewitalizacji. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć współfinansowanych z Budżetu Państwa, np. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Seniorów, Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i/lub innych źródeł publicznych i prywatnych.				

Nr porządkowy	19/19/A				
Nazwa projektu	Otwarta Biblioteka –promocja czytelnictwa oraz edukacja kulturalna				
Realizator projektu	Miejska Biblioteka Publiczna w Józefowie Partnerzy: UM Józefów, MOK, Ośrodek KARTA				
Lokalizacja projektu	ul. Marii Curie-Skłodowskiej 5/7 Józefów oraz filia w Michalinie ul. Słoneczna 15 Józefów				
Uzasadnienie realizacji projektu	Celem projektu jest wzmocnienie oferty z zakresu rozwoju dzieci i młodzieży (w tym oferty spędzania wolnego czasu) poprzez promocję czytelnictwa. Projekt wychodzi naprzeciw problemom związanym z niewystarczającą ofertą w ww. dziedzinach, a także zidentyfikowanym na poziomie problemów społecznych niskim uczestnictwem dzieci i młodzieży w życiu lokalnym (niski poziom integracji). Projekt zakłada także ochronę dziedzictwa lokalnego poprzez prowadzenie Cyfrowego Archiwum Tradycji Lokalnej, co wiąże się z potrzebą organizowania aktywnych/interaktywnych form włączania dzieci i młodzieży w życie i dziedzictwo				

	miasta. Planowane w ramach projektu działania będą także wiązały się z ograniczeniem problemów pojawiających się w obszarze poziomu edukacji dzieci i młodzieży. Projekt przyczyni się do rozwiązania problemów społecznych m.in. niewystarczającego poziomu uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych szczególnie dzieci i młodzieży, zbyt niskiego poziomu edukacji.				
Zakres realizowanych zadań	W ramach projektu planuje się organizację wydarzeń kulturalno-czytelniczych oraz edukacyjnych wraz z zakupem materiałów, opłatą licencji. Zakres działań obejmuje m.in.: - Lekcje biblioteczne: cykliczne spotkania edukacyjne ze szkołami, - Latarka: literackie wieczory, - Klepsydra: spotkania filmowe, - Sobotnie czytanki, - Spotkania autorskie, - Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej – dokumentowanie lokalnej historii poprzez prowadzenie społecznego archiwum (zbiory dostępne również w wersji cyfrowej na stronie internetowej)				
Szacowana wartość projektu	90 000,00 (15 tys./rok)				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2023				
Źródła finansowania projektu	Środki własne wnioskodawcy	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	X	ndt.	X	X	X
Prognozowane produkty	1. Liczba zorganizowanych wydarzeń, w skali roku (szt.) – 200 2. Liczba zdigitalizowanych pamiątek/rocznie (szt.) – 20				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba uczestników organizowanych wydarzeń (os.), w skali roku, w tym udział mieszkańców zamieszkujących podobszary rewitalizacji (%) – 4 000 (20%)				
Zgodność z zapisami właściwych PO (<i>jeśli dotyczy</i>)	ndt.				
Uwagi	Planowany do realizacji projekt, wzmocni ofertę aktywizacji kulturalnej i integracji mieszkańców. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć współfinansowanych z Budżetu Państwa, np. Programów Ministra Edukacji Narodowej, Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i/lub innych źródeł publicznych i prywatnych.				

Nr porządkowy	20/24/A
Nazwa projektu	Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w Klubie Modelarsko – Historycznym przy Muzeum 2 Korpusu Polskiego w Józefowie
Realizator projektu	Towarzystwo Historyczno – Edukacyjne im. 2 Korpusu Polskiego
Lokalizacja projektu	Józefów, ul. Kasztanowa 6 Realizator projektu funkcjonuje w siedzibie mającej swoją lokalizację poza obszarem rewitalizacji. Mimo to, ze względu na fakt, iż jest to projekt o wymiarze społecznym przyczyniającym się do wzmocnienia pozytywnego oddziaływania na beneficjentów pochodzących z podobszarów rewitalizacji, został dopuszczony do realizacji. Po roku 2018, kiedy to planowane jest uzupełnienie infrastruktury społecznej o dodatkowe obiekty służące udziałowi społeczeństwa w kulturze realizacja niniejszego projektu, częściowo może zostać przeniesiona do nowo powstałych budynków.
Uzasadnienie realizacji projektu	Celem projektu jest aktywizacja dzieci i młodzieży w Józefowie, ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących podobszary rewitalizacji, poprzez organizację zajęć modelarskich i historycznych. Projekt zakłada wzmocnienie oferty z zakresu rozwoju dzieci i młodzieży (w tym oferty spędzania wolnego czasu) oraz wsparcie systemu edukacji w aspekcie wiedzy historycznej. Projekt wychodzi naprzeciw problemom związanym z niewystarczającą ofertą w ww. dziedzinach, a także zidentyfikowanym na poziomie problemów społecznych niskim uczestnictwem dzieci i młodzieży w życiu lokalnym (niski poziom integracji). Projekt przewiduje interaktywną naukę dzieci i młodzieży w ciekawej formie i treści, co jest nie bez znaczenia w obecnych czasach.
Zakres realizowanych zadań	Projekt przewiduje prowadzenie następujących zajęć/działań: Cotygodniowe spotkania klubu połączone z budową modeli redukcyjnych Zajęcia historyczne w ramach Żywych Lekcji Historii

	Wykonanie makiety kolei z lat 40. Organizację udziału młodzieży w świętach patriotycznych na terenie miasta Józefowa, Promowanie modelarstwa oraz historii lokalnej Organizacja zespołu zajmującego się rekonstrukcjami historycznymi Rewitalizacja zabytków powierzonych Muzeum, wykorzystywanych w procesie dydaktycznym Udział młodzieży w zajęciach, wystawach lokalnych i/lub krajowych, udział w projektach historycznych.				
Szacowana wartość projektu	55 000,00				
Szacowany okres realizacji	2017 – 2020				
Źródła finansowania projektu	Środki własne wnioskodawcy	Środki UE	Środki budżetu państwa (BP)	Środki prywatne	Inne źródła
	15%	ndt.	X	X	X
Prognozowane produkty	1. Liczba wydarzeń/projektów zrealizowanych w ciągu roku (szt.) – 12				
Prognozowane rezultaty	1. Liczba uczestników wydarzeń/projektów, w skali roku, w tym udział osób zamieszkujących podobszary rewitalizacji (%) – 120 (20%)				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	ndt.				
Uwagi	Planowany do realizacji projekt, wzmocni ofertę aktywizacji kulturalnej i integracji mieszkańców. Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć współfinansowanych z Budżetu Państwa, np. Programów Ministra Edukacji Narodowej, Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i/lub innych źródeł publicznych i prywatnych.				

5.2. Przedsięwzięcia uzupełniające

Pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących określone w PR cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową, obejmują dwie kategorie projektów: 1) zgłoszone do realizacji w ramach procesu przygotowania rewitalizacji; 2) rekomendowane do realizacji – takie, które wypełnią lukę ze względu na brak aktywności ze strony właściwych podmiotów publicznych lub społecznych.

Wśród tych pierwszych należy wskazać:

1. Dwa przedsięwzięcia zgłoszone przez Mazowieckie Centrum Neuropsychiatrii, które planuje poprawić stan otoczenia wokół obiektu szpitala znajdującego się na terenie przeznaczonym do rewitalizacji w mieście Józefowie. Pierwszy projekt zakłada budowę placu zabaw wraz z boiskiem (wartość projektu: 1 265 372,02 zł.; realizacja inwestycji – 2017 rok). Drugi projekt dotyczy poprawy systemu dróg/parkingów znajdujących się przy obiekcie szpitala – dostosowanie do wymogów bezpieczeństwa pożarowego (wartość projektu: 2 402 964,84 zł.; realizacja: 2017 r.). Projekt współfinansowany przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Planowane projekty tylko w nieznacznym stopniu odnoszą się do wizji i celów rewitalizacji ponieważ ich bezpośrednimi użytkownikami nie będą mieszkańcy Podobszarów rewitalizacji – inwestycje realizowane będą na potrzeby pacjentów. Projekty stanowiły będą jednak swego rodzaju wartość dodaną, gdyż przyczynią się do zwiększenia estetyki w otoczeniu szpitala.
2. Inicjatywa zgłoszona przez Fundację Andriollego, działającą na rzecz zachowania oraz popularyzacji architektury „świdermajer” charakterystycznej dla miasta i okolic (tzw.

linia otwocka). Propozycje Fundacji Andriollego¹⁷, polegające na rewitalizacji historycznych funkcji miasta w oparciu o dziedzictwo architektury „świdermajer” wykracza poza kryteria wynikające z Wytycznych – związane z koncentracją problemów na określonej przestrzeni. Niemniej jednak inicjatywę Fundacji należy potraktować jako element szerszej, horyzontalnej koncepcji, z uwzględnieniem której powinna być prowadzona fizyczna rewitalizacja przestrzeni miasta, jak i edukacja kulturalna czy integracja mieszkańców. Z tej perspektywy należy prowadzić aktywną promocję „świdermajera” przez cały okres planowanej rewitalizacji.

5.3. Przedsięwzięcia uzupełniające rekomendowane do realizacji

Przedsięwzięcia rekomendowane do realizacji w ramach rewitalizacji stanowią odpowiedź na zidentyfikowane w mieście – skoncentrowane na wyznaczonym obszarze rewitalizacji – problemy i potrzeby. Są to propozycje pakietów projektów (obszarów tematycznych), które powinny zostać uwzględnione jako działania uzupełniające zarówno względem zapotrzebowania, jak i zaplanowanych przedsięwzięć z zakresu infrastruktury społecznej. Przedsięwzięcia rekomendowane do realizacji zostały ujęte w formie pakietów tematycznych wraz z określeniem potencjalnych realizatorów, ram temporalnych oraz potencjalnych źródeł finansowania. Wskazanie szacunkowych kosztów nie byłoby poprawne merytorycznie ze względu na brak wiedzy w zakresie aktywności potencjalnych wnioskodawców – przy uwzględnieniu, iż będą oni bazowali na zewnętrznym wsparciu finansowym oraz środkach własnych.

Tab.21 Przedsięwzięcia uzupełniające rekomendowane do realizacji z ramach Programu Rewitalizacji Miasta Józefowa na lata 2016-2023.

	Pakiet	Cel realizacji pakietu	Potencjalni realizatorzy	Potencjalne źródła finansowania	Harm. realizacji
1	Chrońmy świdermajera	Zachowanie dziedzictwa związanego z architekturą świdermajer	UM, prywatni inwestorzy, org. pozarządowe	MKiDN, RPO WD 14-20, środki prywatne	2017 – 2023
2	Aktywizacja zawodowa	Wsparcie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy	PUP, OHP, org. pozarządowe, pracodawcy	PO WER, RPO WD 14-20, środki prywatne	2017 – 2023
3	Wzmocnienie rodziny	Poprawa funkcjonalności rodzin	MOPS, PCPR, org. pozarządowe	BP, śr. publiczne, śr. prywatne	2017 – 2023
4	Aktywne dziecko	Rozwój oferty spędzania wolnego czasu	MOK, biblioteka, ICSiR, org. pozarządowe	BP (MKiDN, MEN, MSiT,) fundusze celowe, sponsorzy	2017 – 2023
5	Szczęśliwe dziecko	Rozwój oferty wsparcia wychowawczego dzieci,	MOPS, szkoły, poradnie psychol.	BP (MPiPS), śr. publiczne	2017 – 2023

¹⁷ Projekt nr 1 zakłada odbudowę historycznej osi miasta (wschód-zachód: stacja PKP Józefów – stacja kolejki wąskotorowej w Józefowie – przystań wioślarska nad Wisłą, nadwiślańskie Urzeczce) i utworzenie Muzeum Józefowa z uwzględnieniem m.in. istniejących obiektów budowlanych, obiektów zabytkowych, szlaków turystycznych, walorów przyrodniczych.

Projekt nr 2 zakłada rewitalizację, odnowę przestrzeni łączącej dzielnicę miasta Józefowa (wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych północ-południe, na odcinku Falenica – rzeka Świder łączących dawne letniska, Urzeczce i tereny przyległe) z uwzględnieniem m.in. istniejących obiektów budowlanych, obiektów zabytkowych, szlaków turystycznych, walorów przyrodniczych.

		rodziców i wychowawców	org. pozarządowe	śr. prywatne	
6	Mądre dziecko I	Rozwój kreatywności i talentów dzieci i młodzieży	MOK, szkoły, biblioteka, ICSiR, org. pozarządowe	RPO WM 14-20 BP (MKiDN, MEN, MSiT,) sponsorzy	2017 – 2023
7	Mądre dziecko II	Poprawa poziomu edukacji	szkoły, biblioteka, MOK, org. pozarządowe	RPO WM 14-20 BP (MKiDN, MEN) sponsorzy	2017 – 2023
8	Sprawny 60+	Rozwój oferty z zakresu opieki zdrowotnej i sprawności fizycznej	ICSiR, pryw. inwestorzy org. pozarządowe	RPO WM 14-20 EFS śr. prywatne	2017 – 2023
9	Aktywny wolontariusz	Promocja aktywności społecznej	UM, gminne jedn. organizacyjne org. pozarządowe	BP (MPiPS) śr. publiczne śr. prywatne	2017 – 2023
10	Bezpieczny dom	Rozwój profilaktyki bezpieczeństwa	MOPS, KP, SM, org. pozarządowe	BP (MSW) śr. publiczne śr. prywatne	2017 – 2023

Wskazane powyżej przedsięwzięcia uzupełniające, rekomendowane do realizacji w ramach rewitalizacji, zostały wytypowane jako obszary tematyczne, które uzupełnią projekty zgłoszone już do PR. Przedsięwzięcia uzupełniające zostały przedstawione w formie pakietów, do których można dopasować profil działalności (instytucji czy organizacji). Istotne, aby proponowany w przyszłości, przez określonego wnioskodawcę, projekt wpisywał się w cel pakietu oraz zidentyfikowane w PR problemy i potrzeby, ich wymiar przestrzenny, jak i grupę docelową. Zasady uzyskiwania statusu przedsięwzięcia rewitalizacyjnego zostaną doprecyzowane na poziomie wykonawczym w Rocznych harmonogramach realizacji PR.

6. Ramy finansowe realizacji PR

6.1. Indykatywne ramy finansowe

Tab.22 Indykatywne ramy finansowe realizacji projektów głównych

l.p.	Numer projektu	Wartość projektu	Źródło finansowania projektu	Harmonogram realizacji projektów głównych								
				2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1	1/1/A	2 000 000,00	RPO WM 14-20, wkład własny									
2	2/2/A	6 300 000,00	RPO WM 14-20, wkład własny									
3	3/3/A	700 000,00	RPO WM 14-20, wkład własny									
4	4/4/A	10 000 000,00	RPO WM 14-20, wkład własny									
5	5/5/A	3 000 000,00	RPO WM 14-20, PROW 14-20, wkład własny									
6	6/6/A	5 000 000,00	RPO WM 14-20, wkład własny,									
7	7/7/A	6 000 000,00	RPO WM 14-20, wkład własny,									
8	8/8/A	750 000,00	środki własne									
9	9/25/A	1 700 000,00	RPO WM 14-20 (ZIT), wkład własny,									
10	10/20/A	110 000,00	środki własne,									
11	11/18/A	230 000,00	środki własne, WFOŚiGW									
12	12/13/A	90 000,00	środki własne, środki BP, NiWFOŚiGW, śr. prywatne									
13	13/14/A	45 000,00	środki własne, środki BP, NiWFOŚiGW, śr. prywatne									
14	14/26/A	30 000,00	środki własne, środki BP, NiWFOŚiGW, śr. prywatne									
15	15/12/A	180 000,00	śr. własne, śr. prywatne, BP									
16	16/15/A	21 000,00	śr. własne, śr. prywatne, BP									
17	17/16A	30 000,00	śr. własne, śr. prywatne, BP									
18	18/17/A	45 000,00	śr. własne, śr. prywatne, BP									
19	19/19/A	90 000,00	śr. własne, śr. prywatne, BP									
20	20/24/A	55 000,00	śr. własne, śr. prywatne, BP									

6.2. Wybrane źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

W ramach programu nie wyodrębniono działań dedykowanych przedsięwzięciom rewitalizacyjnym, jednak przedstawione w programie kategorie interwencji pozwalają wzmocnić procesy rewitalizacyjne.

Przede wszystkim Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji wspiera działania zmierzające do poprawy kapitału ludzkiego i społecznego obszaru rewitalizacji. W ramach tej osi funkcjonuje Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych, którego jednym z celów jest podniesienie jakości działań realizowanych przez publiczne i niepubliczne podmioty na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych. Kolejne działanie, które może być źródłem finansowania jest Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie, które ma na celu zwiększenie dostępu osób dorosłych do różnych form uczenia się przez całe życie oraz zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług z zakresu całozyciowego doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020

Projekty rewitalizacyjne zawarte w GPR MB mogą być współfinansowane w ramach środków **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020**, gdzie przewidziano możliwość wdrażania działań rewitalizacyjnych. W ramach programu nie wyodrębniono działań dedykowanych przedsięwzięciom rewitalizacyjnym, jednak przyjęto rozwiązania promujące tego rodzaju projekty wprowadzając dodatkowe kryteria wyboru. Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych przewidziane zostały w następujących **Działaniu 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego** (rekultywacja obszarów zdegradowanych/zdewastowanych oraz remediacja terenów zanieczyszczonych, rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, w tym terenów przemysłowych i pogórnicych oraz inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych).

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych

Zadania do realizacji nawiązujące do rozwoju usług z zakresu aktywizacji seniorów oraz związane z zaspokojeniem potrzeb osób starszych, przewidziane w PR mogą znaleźć dofinansowanie w **Rządowym Programie na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020**, który za cel przyjął poprawę jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Promowane są tutaj działania mające na celu podtrzymanie aktywności osób starszych i zapewnienie ich udziału w życiu społecznym oraz działania ukierunkowane na osoby o ograniczonej samodzielności. W programie wyznaczono 4 Priorytety:

Priorytet 1. Edukacja osób starszych ukierunkowany na zwiększenie różnorodności oraz poprawę jakości oferty edukacyjnej dla osób starszych. W ramach priorytetu wspierane będą działania obejmujące np. tworzenie oferty zajęć edukacyjnych i warsztatów o aktywnym starzeniu się, kształcenie opiekunów.

Priorytet 2. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz i międzypokoleniową, nawiązujący do tworzenia odpowiednich warunków dla integracji wewnątrzpokoleniowej, a także międzypokoleniowej osób starszych w oparciu o istniejącą

infrastrukturę społeczną. Przewidziano tutaj wsparcie dla projektów dotyczących m.in.: aktywności społecznej oraz fizycznej i turystyczno-rekreacyjnej osób starszych, działania angażujące różne pokolenia, przeciwdziałania e-wykluczeniu.

Priorytet 3. *Partycypacja społeczna osób starszych*, koncentrujący się na rozwoju zróżnicowanych form aktywności społecznej osób starszych, w tym zwłaszcza ich partycypacji w życiu społecznym, procesach decyzyjnych i kształtowaniu polityk publicznych. W ramach tego priorytetu wspierane będą projekty dotyczące m.in.: form aktywności osób starszych wobec społeczności lokalnych, aktywności wspierających uczestnictwo i integrację w życiu społecznym i publicznym, pomocy obywatelskiej.

Priorytet 4. *Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne)*, ukierunkowany na zwiększenie poziomu dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych, a także wspieranie różnych działań na rzecz samoorganizacji i samopomocy. W ramach tego priorytetu wspierane będą projekty obejmujące m.in.: szkolenia dla wolontariuszy i opiekunów (z zakresu pomocy osobom starszym), wspieranie różnych form samopomocy, poprawę dostępności osób starszych do różnorodnych usług (m.in. opiekuńczych, kulturalnych, edukacyjnych, doradczych, sportowych i turystycznych).

Wnioskodawcami mogą być: organizacje pozarządowe, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, przepisów o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, spółdzielnie socjalne, spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe, towarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Źródłem finansowania projektów wyznaczonych w PR mogą być w szczególności następujące programy :

– **Program *Rozwój infrastruktury kultury*** zakładający wsparcie infrastruktury oraz poprawę funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność kulturalną, domów kultury, jak również szkół i uczelni artystycznych:

Priorytet 1. *Infrastruktura kultury*, gdzie głównym celem jest stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej, poprzez rozbudowę oraz modernizację infrastruktury instytucji kultury, a także innych podmiotów prowadzących działalność w tym obszarze. Dofinansowywane będą projekty dotyczące m.in. budowy, przebudowy i remontu infrastruktury oraz zakup wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej. O dofinansowanie mogą się ubiegać m.in. samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki, a także bibliotek w skład których wchodzi powyższe instytucje), jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, jak również kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.

Priorytet 3. *Infrastruktura domów kultury* (Zasadniczym celem priorytetu jest zapewnienie optymalnych warunków dla działalności domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki w zakresie edukacji kulturalnej i animacji kultury poprzez modernizację i rozbudowę ich infrastruktury. Zadania możliwe do realizacji w ramach tego priorytetu to: prace budowlane, opracowywanie dokumentacji technicznej czy zakup wyposażenia niezbędnego dla realizacji celów statutowych. O wsparcie finansowe w ramach priorytetu

mogą się ubiegać: domy i ośrodki kultury oraz centra kultury i sztuki posiadające status samorządowej instytucji kultury, biblioteki posiadające status samorządowej instytucji kultury, w skład których wchodzi domy i ośrodki kultury bądź centra kultury i sztuki, a także jednostki samorządu terytorialnego (wyłącznie jako organy prowadzące dla wyżej wskazanych podmiotów).

Program Edukacja. Ukierunkowany na rozwijanie ekspresji twórczej i kreatywności, podnoszenie kompetencji artystycznych i medialnych.

Priorytet 1. Edukacja kulturalna wspieranie zadania z zakresu edukacji kulturalnej, ważne dla rozwoju kapitału społecznego. Wsparcie finansowe kierowane będzie do dwóch rodzajów projektów: działań edukacyjno-animacyjnych, stymulujących kreatywność i aktywizujących twórczo uczestników reprezentujących wszystkie grupy wiekowe i społeczne oraz przedsięwzięć artystycznych dla dzieci i młodzieży, kształtujących potrzebę stałego uczestniczenia w życiu kulturalnym. W ramach priorytetu można ubiegać się o dofinansowanie wydarzeń artystycznych dla dzieci i młodzieży do 18 r. ż. (festiwali, koncertów, spektakli teatralnych) oraz zadań edukacyjno-kulturalnych (projektów rozwijających kreatywność i umiejętności twórcze uczestników, zadań integracji międzypokoleniowej i społecznej). O dofinansowanie w ramach priorytetu mogą ubiegać się samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem instytucji współprowadzonych przez ministra i jednostki samorządu terytorialnego), organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne; podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Program Promocja literatury i czytelnictwa.

Priorytet 4. Partnerstwo publiczno-społeczne. wspierający aktywizowanie lokalnych społeczności wokół bibliotek publicznych jako ważnych instytucji kultury w gminach, a także wzmacnianie roli bibliotek publicznych jako miejsc integracji życia lokalnych społeczności. W ramach priorytetu można ubiegać się o dofinansowanie na rzecz organizowania i prowadzenie wolontariatu na rzecz biblioteki, organizację i prowadzenie działań aktywizujących lokalną społeczność wokół biblioteki. O dofinansowanie w ramach priorytetu mogą ubiegać się organizacje pozarządowe, będące podmiotami prawa polskiego, które nawiążą współpracę z biblioteką publiczną, poświadczoną umową określającą warunki współpracy umożliwiające realizację zadania.

Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Projekty dotyczące działań termomodernizacyjnych i remontowych, przewidziane do realizacji w PR, mogą zostać wsparte w ramach **Funduszu Termomodernizacji i Remontów**. Celem Programu jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe, jak również wypłata rekompensat dla właścicieli budynków mieszkalnych, w których istniały lokale kwaterunkowe. Fundusz obsługiwany jest przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Wsparcie w ramach programu udzielane jest w formie tzw. premii (termomodernizacyjnej, remontowej i kompensacyjnej).

- **Premia termomodernizacyjna.** Z premii może skorzystać inwestor realizujący przedsięwzięcia termomodernizacyjne. Premia stanowi spłatę części kredytu zaciągniętego przez Inwestora (przysługuje jedynie inwestorom korzystającym z kredytu). O dofinansowanie przedsięwzięć w ramach premii termomodernizacyjnej mogą

się ubiegać właściciele bądź też zarządcy: budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania, budynków użyteczności publicznej stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych, lokalnych sieci ciepłowniczych, a także lokalnych źródeł ciepła.

- **Premia remontowa** przysługuje inwestorowi z tytułu realizacji przedsięwzięcia remontowego i stanowi spłatę części kredytu zaciągniętego przez tego inwestora. O dofinansowanie projektu w ramach premii remontowej mogą się ubiegać wyłącznie właściciele lub zarządcy budynków wielorodzinnych (tj. osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe z większościami udziałem osób fizycznych, spółdzielnie mieszkaniowe oraz towarzystwa budownictwa społecznego), których użytkowanie rozpoczęto przed dniem 14 sierpnia 1961 roku.
- **Premia kompensacyjna** przysługuje osobom fizycznym, realizującym projekty remontowe lub remont budynku mieszkalnego. O dofinansowanie projektu w ramach premii kompensacyjnej mogą się ubiegać wyłącznie osoby fizyczne, będące właścicielami budynków mieszkalnych oraz właścicielami części budynków mieszkalnych, w których w okresie pomiędzy 12 listopada 1994 roku a 25 kwietnia 2005 roku znajdowały się lokale kwaterunkowe (co najmniej jeden lokal).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Działania dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego oraz zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, przewidziane do realizacji w ramach niniejszego dokumentu, mogą zostać dofinansowane ze środków **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**. W kontekście zadań zaproponowanych w niniejszej Strategii szczególnie istotnymi źródłami finansowania wydaje się być program **Edukacja ekologiczna**. Głównym celem programu *Edukacja ekologiczna* jest „*podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju*”. W ramach tego programu wspierane są przedsięwzięcia edukacyjne dotyczące m.in.: kształtowania postaw społeczeństwa z wykorzystaniem tradycyjnych mediów i Internetu, aktywizacji społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju, wsparcia systemu edukacji w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, a także budowy, rozbudowy, remontu i wyposażenia obiektów infrastruktury służących edukacji ekologicznej.

7. System wdrażania programu rewitalizacji

7.1. System realizacji

System wdrażania Programu Rewitalizacji stanowił będzie proces realizowany przez określone podmioty/instrukcje. Poziom instytucjonalny obejmował będzie sieć podmiotów (Tabela 23) zaangażowanych w implementację PR, zarówno na poziomie decydowania o procesie rewitalizacji, jak i realizujących określone zadania o wymiarze wdrożeniowym.

Tab. 23: Struktura instytucjonalna zarządzania PR

PODMIOT	ZAKRES ZADAŃ
POZIOM DECYZYJNY	
RADA MIASTA JÓZEFOWA	<ul style="list-style-type: none"> • uchwała Program Rewitalizacji Miasta Józefowa • przyjmuje zmiany (modyfikacje) w PR • podejmuje inne decyzje (w tym uchwały) bezpośrednio i/lub pośrednio wpływające na sprawność realizacji PR • przyjmuje roczne sprawozdania z realizacji PR
BURMISTRZ MIASTA JÓZEFOWA	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi ogólną koordynację nad wdrażaniem PR • przyjmuje <i>Roczny harmonogram realizacji PR</i> • przygotowuje sprawozdania z realizacji PR • powołuje Zespół ds. Rewitalizacji • zapewnia obsługę organizacyjną Zespołu ds. Rewitalizacji • podejmuje decyzje (merytoryczne i organizacyjne) bezpośrednio i/lub pośrednio wpływające na sprawność realizacji PR
ZESPÓŁ ds. REWITALIZACJI	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół ds. Rewitalizacji to forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji • Zespół ds. Rewitalizacji pełni funkcję opiniodawczo – doradczą Burmistrza • Zespół ds. posiada uprawnienia do wyrażania opinii, w tym m.in. dotyczących informacji z realizacji PR, Rocznych harmonogramów realizacji PR, raportów z ewaluacji PR • Zespół posiada uprawnienia do wyrażania propozycji rozwiązań usprawniających proces rewitalizacji,
POZIOM WDROŻENIOWY	
REFERAT REALIZACJI PROJEKTÓW (operator rewitalizacji)	<ul style="list-style-type: none"> • Referat Realizacji Projektów realizował będzie zadania operatora rewitalizacji na podstawie zakresu zadań wprowadzonych do Regulaminu organizacyjnego Urzędu Miasta Józefowa • przygotowuje <i>Roczny harmonogram realizacji PR</i> • organizuje i prowadzi monitoring PR we współpracy z innymi komórkami urzędu i gminnymi jednostkami organizacyjnymi oraz wnioskodawcami • prowadzi monitoring zewnętrznych źródeł finansowania rewitalizacji • organizuje system informacji dotyczącej możliwości finansowania rewitalizacji z zewnętrznych źródeł • prowadzi rejestr zaświadczeń wydawanych wnioskodawcom na potrzeby składanych aplikacji (źródła zewnętrzne), potwierdzających komplementarność projektu z PR • organizuje system ewaluacji PR, • opracowuje roczną informację z realizacji PR, • utrzymuje kontakt z Zespołem ds. Rewitalizacji oraz interesariuszami PR, • koordynuje działania promujące rewitalizację oraz wdrażanie mechanizmów włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji, • gromadzi dane (np. analizy, badania, sprawozdania, rejestry) dotyczące rewitalizacji
WNISKODAWCY PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH	<ul style="list-style-type: none"> • realizują przedsięwzięcia rewitalizacyjne spójne z wizją, celami rewitalizacji oraz wytycznymi kierunkami działania, • współpracują z operatorem rewitalizacji w zakresie prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej poziomu zaawansowania realizowanych projektów rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z kompetencjami, w pierwszej kolejności należy wskazać organ stanowiący oraz organ wykonawczy gminy. Ten pierwszy – Rada Miasta Józefowa – będzie odpowiedzialny za podejmowanie decyzji stwarzających główne ramy dla funkcjonowania systemu wdrażania PR (np. przyjęcie PR, zabezpieczenie środków finansowych w budżecie gminy). Burmistrz Miasta Józefowa, to podmiot właściwy w kwestiach dotyczących bieżącej

organizacji i nadzoru nad realizacją PR oraz podmiotów zaangażowanych w ten proces. Zespół ds. Rewitalizacji zostanie powołany przez Burmistrza. Będzie to podmiot stanowiący forum współpracy i dialogu na rzecz rewitalizacji, integrujący działalność organów gminy, lokalnej administracji, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców, mieszkańców – wszystkich tych interesariuszy, którzy mogą i chcą się włączyć w proces wyprowadzania obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej.

Podmiotem prowadzącym bezpośrednią koordynację nad wdrażaniem PR będzie Referat Realizacji Projektów (**operator rewitalizacji**), wykonujący szereg zadań organizacyjnych, analitycznych, informacyjnych, animacyjnych, itp. (Tabela 25). We wskazanym referacie utworzono już stanowisko (Inspektor), właściwe ds. przygotowania, a następnie wdrażania rewitalizacji – stanowi o tym zakres obowiązków i uprawnień.

Wnioskodawcy to podmioty (prywatne, publiczne czy pozarządowe), które poprzez realizację zgłoszonych projektów rewitalizacyjnych będą się przyczyniały do implementacji założeń rewitalizacji. Zarówno administracja gminna, jak i pozostałe podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne powinny pozostawać we współpracy z operatorem rewitalizacji w celu usprawniania procesów wdrażania rewitalizacji (np. poprzez uczestnictwo w monitoringu i ewaluacji PR).

Logika interwencji publicznej, zmierzająca do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych, o szczególnej kumulacji negatywnych zjawisk, z sytuacji kryzysowej obejmuje, zgodnie z Wytycznymi, następujące etapy: diagnozowanie (Etap 1), programowanie (Etap 2), wdrażanie (Etap 3), monitoring w tym zalecaną w ustawie rewitalizacyjnej ocenę rewitalizacji (Etap 4). Pierwsze dwa etapy – zmierzające do opracowania PR zostały opisane w części wprowadzającej niniejszego opracowania. W tym miejscu ujęto kwestie dotyczące wdrażania PR.

Tab. 24 Działania podejmowane na etapie wdrażania oraz oceny realizacji PR, z uwzględnieniem udziału interesariuszy.

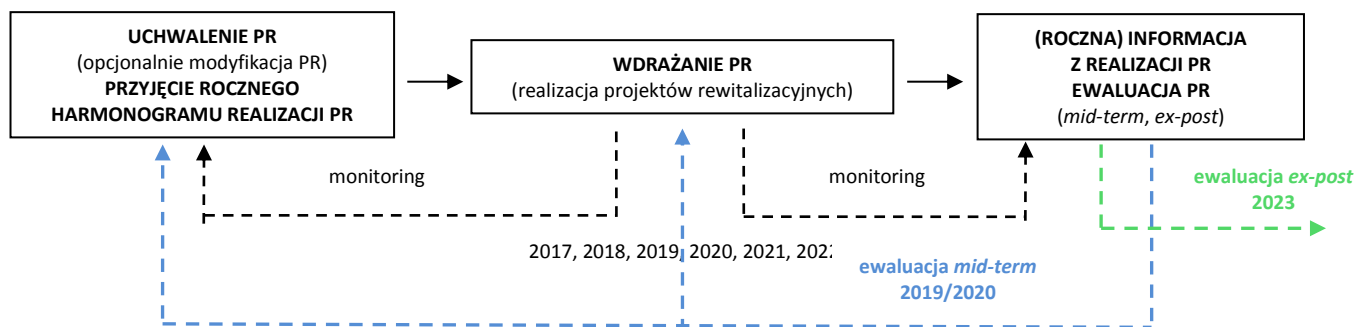
Etap	Podejmowane działania	Efekt podejmowanych działań	Formy partycypacji (włączania interesariuszy)
PROWADZENIE REWITALIZACJI	Realizacja (wdrażanie) przedsięwzięć rewitalizacyjnych Prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej oraz aktywizacji interesariuszy	1. Roczne harmonogramy realizacji PR	Zespół ds. Rewitalizacji (<i>współdecydowanie oraz kontrola ob.</i>) Realizacja projektów rewitalizacyjnych przez podmioty społeczne (<i>realizacja polityk/zadań publicznych</i>) Pozostałe formy przewidziane w części dotyczącej mechanizmów włączania mieszkańców i pozostałych interesariuszy w proces rewitalizacji
MONITORING WDRAŻANIA PR	Prowadzenie monitoringu realizacji rewitalizacji (zgodnie z zasadami określonymi w podrozdziale poniżej) Przyjęcie sprawozdania z realizacji rewitalizacji (rokrocznie)	2. Roczne informacje z realizacji PR 3. Opcjonalnie modyfikacja PR	Zespół ds. Rewitalizacji (<i>współdecydowanie oraz kontrola ob.</i>) Ankietyzacja interesariuszy (<i>informacja zwrotna</i>)

OCENA REWITALIZACJI	Przeprowadzenie ewaluacji <i>mid-term</i> Przeprowadzenie ewaluacji <i>ex-post</i>	1. Ewaluacja <i>mid-term</i> (raport) 2. Opcjonalnie modyfikacja PR (jako efekt przeprowadzonej ewaluacji) 3. Ewaluacja <i>ex-post</i> (raport)	Zespół ds. Rewitalizacji (kontrola obywatelska) Ankietyzacja interesariuszy (informacja zwrotna)
--------------------------------	---	---	---

Źródło: opracowanie własne

Najistotniejszym etapem (**Etap 2**) realizacji rewitalizacji będzie **wdrażanie** przyjętych założeń (celów, kierunków działania, projektów). Na tym etapie szczególną rolę do odegrania mają wnioskodawcy, którzy będą realizować przedsięwzięcia bezpośrednio wpisane do PR i/lub komplementarne z jego założeniami. Niezbędnym działaniem uzupełniającym, prowadzonym przez operatora rewitalizacji, będzie polityka informacyjna oraz aktywizacja interesariuszy rewitalizacji. Ta ostatnia, rozumiana jako działania animacyjne ukierunkowane na podnoszenie zaangażowania zarówno wnioskodawców/potencjalnych wnioskodawców, jak i beneficjentów. W ramach opisywanego etapu niezbędne będzie prowadzenie monitoringu postępów rewitalizacji (osiągania zakładanych celów i kierunków działania oraz opisujących je wskaźników). Informacje płynące z monitoringu, będące efektem prowadzonych prac analitycznych z wykorzystaniem narzędzi właściwych do prowadzenia badań nad wdrażaniem polityk publicznych, ukazywały będą postępy rewitalizacji, bądź też identyfikowały będą przeszkody w implementacji. Monitoring PR będzie realizowany w cyklu rocznym (Rycina 14).

Ryc. 14: Proces wdrażania PR w cyklu rocznym

Źródło: opracowanie własne

Wdrażanie PR będzie miało charakter partycypacyjny (w szerokim stopniu) ze względu na fakt, iż część przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie realizowana przez podmioty społeczne (które miały możliwość zgłoszenia projektów do PR). Cyklicznie przygotowywane *Roczne harmonogramy realizacji PR*, opiniowane przez Zespół ds. Rewitalizacji traktować należy jako plany opracowane w formule współdecydowania.

Monitoring, jako zbiór określonych czynności będzie stanowił element Etapu 2 rewitalizacji. Z drugiej jednak strony, efektem prowadzonego monitoringu będą sprawozdania z realizacji rewitalizacji, co przyczyni się do oceny rewitalizacji (**Etap 3**). Proces monitoringu będzie miał charakter partycypacyjny, także w kontekście dokonywania

oceny rewitalizacji – Zespół ds. Rewitalizacji opiniowała będzie informację z realizacji PR, jak również będzie mogła proponować rozwiązania racjonalizujące wdrażanie rewitalizacji. Takie usytuowanie Zespołu ds. Rewitalizacji, jako podmiotu o reprezentatywnym składzie interesariuszy, zapewniła będzie realizację szerokiej partycypacji społecznej.

Dodatkowym narzędziem oceny rewitalizacji będzie ewaluacja przeprowadzana dwukrotnie – w połowie okresu realizacji PR (2020). Będzie to tzw. ewaluacja *mid-term*, która w uzasadnionych sytuacjach, może skutkować modyfikacją PR. Druga ewaluacja – *ex-post* zostanie przeprowadzona w roku 2023 r. Obie oceny będą zasilone informacjami pochodzącymi od interesariuszy rewitalizacji (ankietyzacja interesariuszy) oraz zaopiniowane przez Zespół ds. Rewitalizacji, co przyczyni się do uspołecznienia wskazanego etapu z uwzględnieniem form szerokiej partycypacji społecznej. Szczegółowe wytyczne dotyczące monitoringu oraz oceny (ewaluacji) znajdują się w kolejnym rozdziale PR.

Harmonogram realizacji działań organizacyjnych znajduje swoje bezpośrednie odzwierciedlenie w opisanym powyżej rocznym cyklu wdrażania PR. Podmiotem bezpośrednio koordynującym wdrażanie będzie Referat Realizacji Projektów (**operator rewitalizacji**), realizujący swoje zadania zgodnie z przypisanym mu zakresem kompetencji, w ogólnym zarysie opisanych w ramach struktury instytucjonalnej zarządzania rewitalizacją (Tabela 23). Głównym narzędziem zarządzania procesem wdrażania PR będą *Roczne harmonogramy realizacji PR*, określające intensywność oraz przestrzenne rozmieszczenie realizowanych przedsięwzięć w czasie (w skali roku). Plany określone w *Rocznych harmonogramach...* wynikać będą z: 1) poziomu zaawansowania realizowanych projektów; 2) dostępności zewnętrznych środków finansowych; 3) zakresu osiągnięcia założonych wskaźników rewitalizacji.

Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych stanowił będzie pochodną gotowości wnioskodawców do realizacji zgłoszonych do PR projektów oraz dostępności środków finansowych możliwych do pozyskania ze źródeł zewnętrznych. Sprawna realizacja projektów zależała będzie także od sukcesów w pozyskiwaniu środków finansowych przez wnioskodawców. Na podstawie zgłoszonych przez wnioskodawców oczekiwanych projektów rewitalizacyjnych (poprzez wypełnienia tzw. fiszki projektowej) przygotowano ramowy harmonogram realizacji PR, który został zamieszczony w rozdziale dotyczącym indykatorynych ram finansowych, poniżej uwzględniono natomiast działania związane z zarządzaniem realizacją PR.

Tab. 25: Ramowy harmonogram realizacji PR

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zarządzanie realizacją PR								
powołanie Zespołu ds. Rewitalizacji								
monitoring realizacji PR								
ewaluacja <i>mid-term</i>								
ewaluacja <i>ex-post</i>								
monitoring zewn. źródeł finansowania								
aktywizacja interesariuszy rewitalizacji								
promocja efektów rewitalizacji								

7.2. System monitorowania i oceny Programu Rewitalizacji

7.2.1. Monitoring PR

Wdrażanie PR będzie realizowane w oparciu o **monitoring** zmierzający do **oceny stopnia implementacji założeń rewitalizacji** określonych w programie. Monitoring niniejszego programu prowadzony będzie w oparciu o następujące zasady:

1. Monitoring realizowany będzie w cyklu rocznym.
2. Monitoring prowadzony będzie w oparciu o wskaźniki rewitalizacji.
3. Źródłem weryfikacji wskaźników będą dane statystyczne oraz dane źródłowe.
4. Źródłem danych pozwalających weryfikować osiągnięcie celów rewitalizacji (wskaźników) będą informacje gromadzone przez operatora rewitalizacji, pozyskiwane w/od: Urzędzie Miasta Józefowa, gminnych jednostkach organizacyjnych, administracji powiatowej, bądź też partnerów – wnioskodawców, którzy współpracując z gminą realizować będą projekty rewitalizacyjne przyczyniające się do implementacji PR.
5. W obiektywnie uzasadnionych przypadkach wskaźniki mogą ulegać modyfikacji.
6. Punktem odniesienia, w procesie weryfikacji wskaźników będą dane pochodzące z końca 2014 r. lub końca 2015 r., bądź też inne – w uzasadnionych przypadkach.
7. Monitoring uwzględniał będzie analizę czynników zewnętrznych (otoczenia) wpływających na realizację PR.
8. W procesie monitoringu uwzględniane będą plany wdrażania rewitalizacji określone w *Rocznych harmonogramach realizacji PR*.
9. W procesie monitoringu, w sytuacji braku postępów, które świadczyłyby o wdrażaniu PR, identyfikowane będą bariery implementacji.
10. Wyniki monitoringu przyjmowały będą postać informacji z realizacji PR (za miniony rok).
11. Za przeprowadzanie monitoringu odpowiedzialny będzie operator rewitalizacji.
12. Proces monitoringu prowadzony będzie z uwzględnieniem form szerokiej partycypacji społecznej – poprzez zaangażowanie Zespół ds. Rewitalizacji.
13. Informacja z realizacji PR przedkładana będzie Radzie Miasta Józefowa.
14. W uzasadnionych przypadkach, na podstawie wniosków wynikających z monitoringu, w PR wprowadzane będą modyfikacje.
15. Wprowadzanie modyfikacji do PR poprzedzone będzie konsultacjami z interesariuszami rewitalizacji.

7.2.2. Ocena Programu Rewitalizacji

Ocena poziomu zaawansowania realizacji PR, będzie prowadzona z wykorzystaniem dwóch mechanizmów weryfikacji – oceny wewnętrznej oraz oceny zewnętrznej. **Ocena wewnętrzna** przygotowywana będzie cyklicznie, jako **informacja z realizacji PR** (za każdy miniony rok). Sprawozdania przygotowywane będą jako efekt prowadzonego monitoringu wdrażania PR. Ich treść będzie konsultowana/opiniowana przez Zespół ds. Rewitalizacji.

Ocena zewnętrzna prowadzona będzie w formule **ewaluacji**. Ewaluacja PR prowadzona będzie w oparciu o następujące **zasady**:

1. Ewaluacja będzie miała charakter przedmiotowy – analizie zostanie poddany stopień realizacji kierunków działania oraz celów rewitalizacji określonych w PR.
2. Ewaluacja zostanie przeprowadzona dwukrotnie na przestrzeni obowiązywania PR. Pierwsza ewaluacja (typu *mid-term*) obejmowała będzie lata 2017 – 2020. Druga ewaluacja (typu *ex-post*) obejmowała będzie lata 2017 – 2023.
3. Ewaluacja uwzględniła będzie analizę wpływu czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych na realizację PR.
4. Ewaluacja przygotowana zostanie przez podmiot niezależny (niezaangażowany merytorycznie we wdrażanie PR).
5. W uzasadnionych przypadkach, na potrzeby ewaluacji, właściwe może być przeprowadzenie stosownych badań czy opracowanie dodatkowych ekspertyz.
6. Za organizację ewaluacji odpowiedzialny będzie operator rewitalizacji.
7. Wyniki ewaluacji przyjmą postać raportów.
8. Wyniki ewaluacji będą opiniowane przez Zespół ds. Rewitalizacji.
9. Raporty z ewaluacji przedkładane będą Radzie Miasta Józefowa.

7.3. Mechanizmy włączania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Proces oraz mechanizmy włączania mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy rewitalizacji w proces przygotowania rewitalizacji został opisany w części wprowadzającej PR. Uspołecznianie procesu wdrażania i oceny PR częściowo zostało opisane w rozdziałach dotyczących zarządzania PR oraz monitoringu i oceny.

Włączanie mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces wdrażania PR zostanie zapewnione poprzez:

1. **Realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych** przez sektor społeczny i/lub gospodarczy.
2. Funkcjonowanie **Zespołu ds. Rewitalizacji**, o reprezentatywnym składzie, która będzie organizacyjnym łącznikiem między organami gminy a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji.
3. Organizację **konsultacji społecznych** w ważnych kwestiach dotyczących wdrażania PR (np. w sytuacji aktualizacji programu).
4. Wsparcie wdrażania **partnerstw projektowych** integrujących sektory.
5. Prowadzenie **aktywnej polityki informacyjnej** promującej potencjalne źródła finansowania rewitalizacji oraz efektów podejmowanych działań rewitalizacyjnych.
6. Aktywizację sektora społecznego poprzez ujęcie **rewitalizacji w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi**.
7. Aktywizację mieszkańców poprzez ujęcie rewitalizacji w planowanej do przyjęcia uchwale Rady Miasta Józefowa dotyczącej trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadań publicznych w ramach **inicjatywy lokalnej**.

Spis Tabel

Tab. 1	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie mieszkańców [%].	11
Tab. 2	Wskaźnik obciążenia demograficznego w latach 2013-2015 dla województwa mazowieckiego, powiatu otwockiego i miasta Józefów [%].	11
Tab. 3	Osoby pracujące na 1000 ludności w latach 2013-2015 [‰].	13
Tab. 4	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2012 – 2014 [zł].	14
Tab. 5	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2013 – 2014 [%].	14
Tab. 6	Przestępstwa stwierdzone przez Policję w latach 2013-2015.	15
Tab. 7	Współczynnik skolaryzacji brutto w latach 2013 - 2015 [%].	18
Tab. 8	Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w gminach i powiecie otwockim oraz województwie mazowieckim w 2016 roku [%].	18
Tab. 9	Wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminach i powiecie otwockim oraz województwie mazowieckim w 2016 r. [%].	19
Tab. 10	Liczba imprez organizowanych przez samorządowe instytucje kultury i ich uczestników.	21
Tab. 11	Koła i kluby oraz ich członkowie zorganizowane przy samorządowych instytucjach kultury.	21
Tab. 12	Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013 – 2014.	22
Tab. 13	Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2013 – 2015 [%].	22
Tab. 14	Wykreślone podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2013 – 2015 [%].	23
Tab. 15	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2013 – 2015 [%].	23
Tab. 16	Porównanie wyników pomiaru stężeń wybranych substancji w 2015 r. (stacja pomiarowa w Otwocku, ul. Brzozowa) z poziomem dopuszczalnym.	24
Tab. 17	Lista form ochrony przyrody zlokalizowanych na terenie miasta Józefowa.	25
Tab. 18	Mieszkania wyposażone w instalacje w stosunku do ogółu mieszkań [%].	31
Tab. 19	Podsumowanie wskaźników delimitacyjnych dla Podobszaru rewitalizacji I.	36
Tab. 20	Podsumowanie wskaźników delimitacyjnych dla Podobszaru rewitalizacji II.	38
Tab.21	Przedsięwzięcia uzupełniające rekomendowane do realizacji z ramach Programu Rewitalizacji Miasta Józefowa na lata 2016-2023.	59
Tab.22	Indykatywne ramy finansowe realizacji projektów głównych	61
Tab. 23:	Struktura instytucjonalna zarządzania PR	66
Tab. 24	Działania podejmowane na etapie wdrażania oraz oceny realizacji PR, z uwzględnieniem udziału interesariuszy.	67
Tab. 25:	Ramowy harmonogram realizacji PR	69

Spis rycin

Rys. 1 Piramida demograficzna dla miasta Józefów w 2014 roku.....	10
Rys. 2 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2013-2015 ogółem oraz z uwzględnieniem wybranych powodów przyznania świadczeń.....	12
Rys. 3 Kategorie przestępstw stwierdzonych przez Policję w powiecie otwockim w 2015 roku.	16
Rys. 4 Liczba Niebieskich kart i interwencji domowych w latach 2013-2015 w Józefowie.....	17
Rys. 5 Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności.	27
Rys. 6 Sieć wodociągowa w Józefowie (stan: maj 2016 r.).	27
Rys. 8 Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności.....	28
Rys. 9 Sieć kanalizacyjna w Józefowie (stan: maj 2016 r.).....	29
Rys. 10 Długość sieci kanalizacyjnej w stosunku do długości sieci wodociągowej.....	30
Rys. 11 Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności.	30
Rys. 12 Obszar zdegradowany w obrębie miasta Józefowa.....	33
Rys. 13 Obszary rewitalizacji w obrębie miasta Józefowa	34
Ryc. 14: Proces wdrażania PR w cyklu rocznym	68